

KATOLIČKI LIST

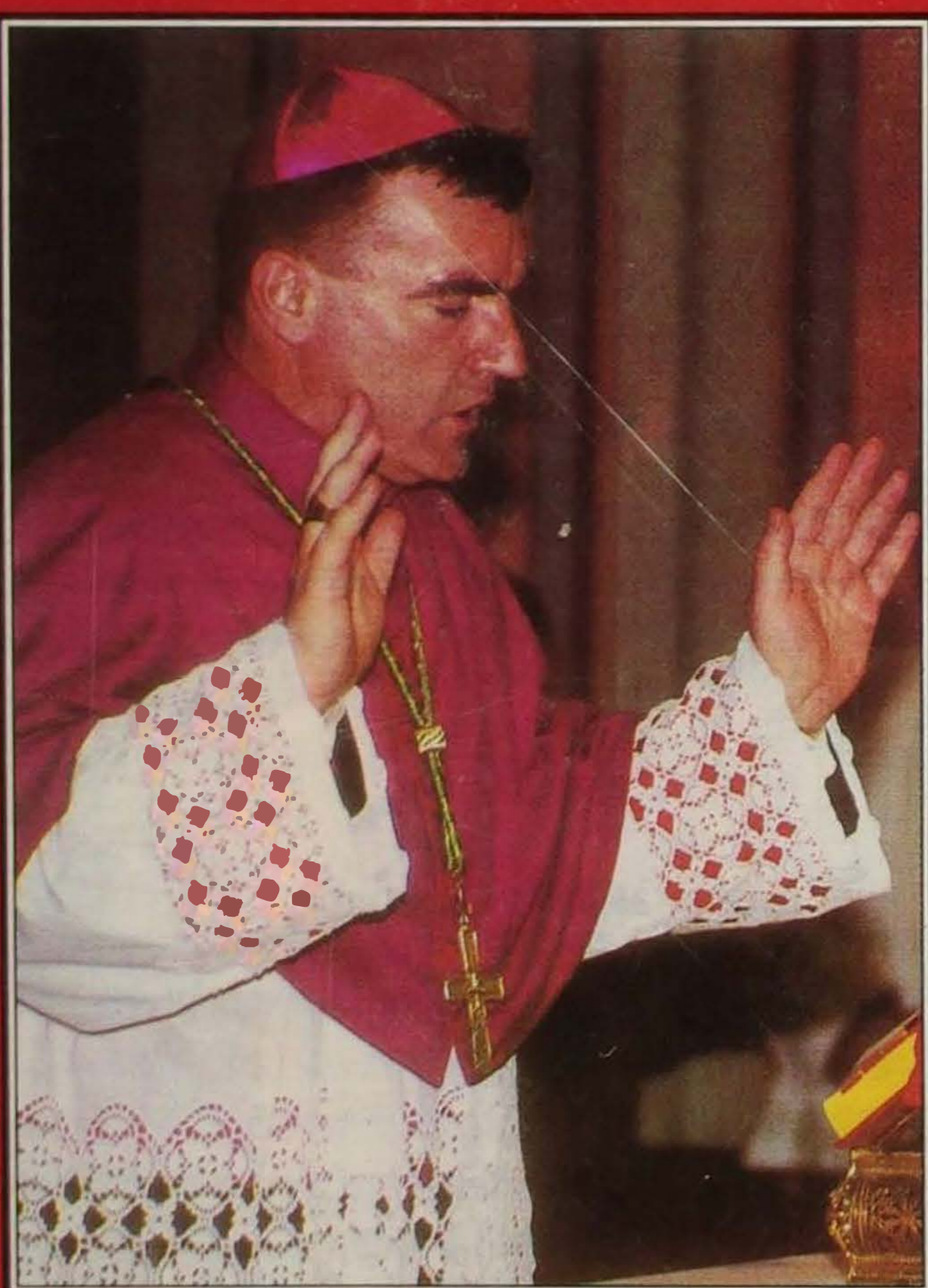
ZVONIK

GODINA: VI

BROJ: 8 (58)

Subotica, kolovoz (august) 1999.

Cijena: 10,00 N. din.

DUŽIJANCA '99.

I danas ste
ovdje došli
da kažete
Bogu hvala.
Hvala za
svako dobro.
Hvala za
ovu zemlju
koju ja ljubim,
koju ti ljubiš
jer te hrani.
I molimo zajedno
da vam ova zemlja
uvijek bude
blagoslovljena...

TEBI OČE, NAŠA VJEČNA HVALA

Nakon proslave ovogodišnje Dužijance spontano se u mom srcu "rodio" naslov ovog uvodnika. Doista, kako ne klicati hvalu Ocu nakon svega što smo doživjeli?! Prije mjesec i pol dana nitko se još nije usudio razmišljati o nekoj vanjskoj i velikoj proslavi dužijance. Čak se ni Organizacioni odbor nije oformio ni sastao. Tada je još u nekim dijelovima naše zemlje pšenica krvlju bila pošćropljena a diljem bačke ravnice zvukovima sirena i bombardera plašena... Bila je ovogodišnja pšenica i vjetrovima šibana, gromovima strašena, preobilnom kišom kvašena i ledom tučena. Pa, ipak, nije posve uništena. I zato smo ove godine na Dužijancu Bogu zahvalniji bili. Žetve je bilo. I kruha smo od ovogodišnjeg roda pšenice veći... I mons. Josip Bozanić, nadbiskup zagrebački, slavio je s nama. Eto, još jednog razloga za drugačije i veće slavlje. Kako nas je samo hrabrio i učio...

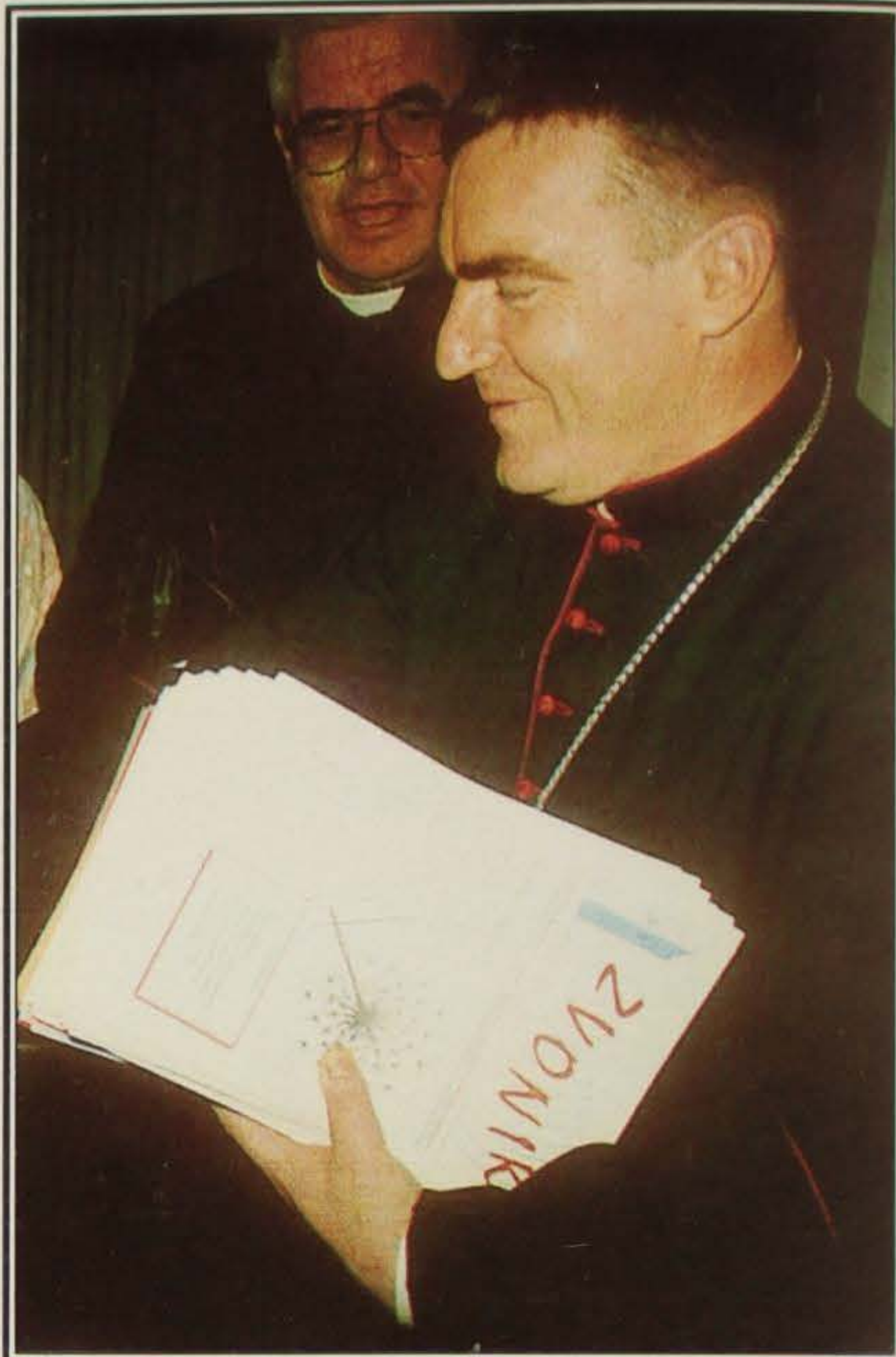
Netko lijepo reče: Čovjek je DAROVANO BIĆE. Isto bismo tako mogli reći da čovjek MORA BITI i ZAHVALNO BIĆE. Čovjek, da bi doista bio pravi čovjek, mora biti zahvalan. I mora danomice zahvaljivati - i Bogu i ljudima. Uvijek i u svakoj prilici. Pa i onda kad je teško. Tako je činio pravedni Job. I kad je sve izgubio, klicao je: "Go izidoh iz krila majčina, go ću se onamo i vratiti. Jahve dao, Jahve oduzeo!" (Job 1,21). To je zapravo vrhunac zahvaljivanja - kad znamo i za

nevolje i za poteškoće Bogu reći hvala. Čovjek ima koristi kad Bogu zahvaljuje. Lijepo to kaže IV. Opće predslavlje: "Uistinu je dostojno i pravedno, pravo i spasonosno, vazda i svagdje zahvaljivati tebi, Gospodine, sveti Oče, svemogući vječni Bože. Tebi nije naša hvala potrebna ali je tvoj dar što smo ti zahvalni; po našim hvalospjevima ti ne bivaš veći nego mi stječemo milost spasenja..."

Mislím da je ovogodišnja proslava Dužijance doista bila lijepa škola zahvaljivanja Bogu. Neki su dobili bolje ocjene jer su više zahvaljivali. Neki su prošli ovu školu sa slabijim uspjehom, jer su često i mrmljali na nevolje. A neki su i propali na ispitu, jer su čak i Boga psovali zbog kiše, zbog slabog roda, zbog loše cijene i isplate...

Uredništvo "Zvonika" se, pak, trudilo da svaka stranica posvećena Dužijanci i boravku nadbiskupa Bozanića u Subotici ponavlja kličući: "Tebi, Oče, naša vječna hvala". Ako to i vi osjetite, čitajući ovaj broj "Zvonika", pridružite nam se. Zahvaljujmo Bogu i slavimo ga za ovogodišnju žetvu i za sve da bismo svi stekli "milost spasenja" i bili dionici pobjede dobra nad zlom i bolje, ljepše i bogatije sutrašnjice na prostranim bačkim ravninama.

Vaš urednik

POHVALA KRUHU ŽIVOTA - SVAGDAŠNJEG I VJEČNOG -

Premili i jaki, vječni Bože naš!
Slavimo Te i kličemo radosno:
HVALA!

Hvala Ti što si tu s nama,
u srcima i dušama našim,
u cijelom životu našem.
I danas si nam, Isuse Kriste,
u bijeloj hostiji
- ispečenoj od ovogodišnjeg žita -
darovao Tijelo svoje -
žrtvovano za nas.

Među nama si i s nama
pod prilikama slatkoga kruha.
Hraniš nas,
napunjaš snagom,
vodiš u visine,
obećavaš život vječni...
I kako je samo lijepo i korisno
hraniti se kruhom vječnoga života.

I stoga Ti danas
na DUŽIJANCU
želimo reći:
beskrajno Ti HVALA!
Jer hraneći se Tvojim Tijelom
mi i danas živimo i jesmo!
I znamo -
nismo sami!
Bio si s nama ove godine
u ratnim strahotama!
Čuvao si nas i sačuvao.
I hranio svojim Tijelom
da izdržimo u strahu i tjeskobi
sirene, avione i bombe,
razaranja i umiranja...

Čuvao si nas i sačuvao
da ne izgubimo nadu i
ne padnemo u očaj.
Utješne su, i u ovim
poslijeratnim vremenima,
Tvoje riječi:
Ja sam KRUH ŽIVOTA.
Tko dolazi k meni,
neće ogladnjeti;
tko vjeruje u mene,
neće ožednjeti nikada.
Tko bude jeo od ovoga kruha,
živjet će uvijek.
Mi smo danas došli k Tebi
da Ti zahvalimo za
ovogodišnju žetvu
koja nam daje
kruh života -
zemaljskoga i vječnoga.
Hvala Ti na ovom daru
koji očituje
Tvoju neizmjernu ljubav
prema nama,
prema svijetu.
Ostani, po ovom kruhu,
s nama u ovim nemirnim vremenima,
ostani u nama
i daj da mi ostanemo u Tebi,
te prijedemo
u treće tisućljeće kršćanstva -
bolje, ljepše, svetije i sretnije.
I neka Ti je,
Oče, Sine i Duše Sveti,
po ovom KRUHU
naša vječna hvala. Amen.

Željka Zelić

/Ovu meditaciju je bandašica Željka pročitala poslije
pričesti na sv. misi zahvalnici Dužijance '99./

Piše: Andrija Kopilović

08. 08. - 19. NEDJ. KROZ GOD.

1 Kr 19,9a.11-13a; Rlm 9,1-5; Mt 14,22-33

GDJE ĆEMO SUSRESTI BOGA?

Čovjek je po svojoj naravi željan spektakularnog i atraktivnog. Nije ni čudo što je u mnogim religijama bogoštovlje protkano veličanstvenim obredima i događanjima. Lakše je strahopoštovati nego ljubiti. Lakše je bojati se Boga nego ga slijediti. Lakše ga je "dokazati" znakovima nego vlastitim životom. I Ilija se susretao sa sličnim mentalitetom oko sebe pa i u sebi. Da bi postao hrabrim svjedokom pravog bogoštovlja, prave vjere i pravoga opredjeljenja za Boga, morao je proći kroz specijalno iskustvo susreta. Uputio se na brdo Horeb susresti Boga objave u gromu i vihoru, ali ga nije susreo. Bog mu se objavio u tihom lahoru kao što će se Isus u današnjem evanđelju učenicima objaviti tek nakon smirivanja oluje na moru. Često puta čovjek mora smiriti buku i gromove oko sebe, ući u svoju vlastitu nutrinu i tek tada iskustveno doživjeti Božju tajanstvenu prisutnost. Bog, naime, često čovjeku progovora u savjesti i po savjesti pa ga tako onda iznutra a ne izvana preobrazuje. Tek preobraženi čovjek može postati svjedokom živoga Boga, jer svjedoči životom i Božju prisutnost ne dokazuje nego prokazuje. Da li će i ovog dana Gospodnjeg u našim srcima odzvoniti Isusova riječ: "Ne bojte se, ja sam!"? I hoćemo li poći bez sumnje Isusu u susret a ne potonuti u dubine mora, koje je simbol razorne moći svega pa i vjere?

22. 08. - 21. NEDJ. KROZ GOD.

Iz 22,19-23; Rlm 11,33-36; Mt 16,13-20

UPRAVITELJ - SLUGA BOŽJI

Na narav vjere spada i iskustvo Boga. Na narav vjere također spada cjelokupnost našega opredjeljenja za Boga. No, uvijek je iznenađujuće kada Bog svoju prisutnost povjerava čovjeku i kad se opredjeljuje za njega. Kada je u Starom savezu uspostavljao "trajne veze" sa svojim narodom, svu svoju prisutnost i brigu kroz duga stoljeća opečatio je imenom jednog čovjeka: kralja Davida. Spasenijska povijest Izraela nebrojeno puta će se pozvati na Davida i njegovo potomstvo da dokaže svoje vjersko iskustvo i svoju vjersku opredjeljenost. U odlomku današnjega evanđelja i Isus svoju vlast odrješivanja i vezivanja postavlja u ruke čovjeku kojemu mijenja ime. Šimun postaje Petar - Stijena. I ostat će do konca vremena nejasno kako je to dobri Bog u svojoj providnosti posve po vlastitom izboru pozvao ljude za suradnike u spasenijskom djelu, i to ne samo za suradnike nego i kao odgovorne činioce, snagom božanskog poslanja i božanske moći. Veličina vjere čovjeka pojedinca je stalno na kušnji kad po vjerskom službeniku, pa i sam u svom životu, poziva Boga na odgovornost za takav način bogodjelovanja. A Bog jednako odgovara - činjenicom na činjenicu - da smo upućeni jedni na druge te moramo i u poslanju čovjeka prepoznati Božje djelo.

Iz sadržaja

Ipak, Dužijanca 4
Nadbiskup Bozanić
na Dužijanci 7
Mlada misa u Bodanima 12
Umro akademik teolog Tomislav
Janko Šagi-Bunić 13
Nuncij u Beogradu o
stanju na Kosovu 15
Iz bandašicinog i bandašovog
dnevnika 26
Risari... 28
Stari moraju osjetiti
da su voljeni 29
Jubilej s. Marije
Josipe Vidaković 31
Slučajnom čitatelju 33

I ovogodišnja Dužijanca održana je pod visokim pokroviteljstvom Skupštine općine Subotica na čelu s njezinim gradonačelnikom Kasza Józsefom, a da sve bude "lipo" i prođe "u redu", brinuo se i ove godine Organizacioni odbor na čelu s Lazom Vojnić Hajdukom.

15. 08. - 20. NEDJ. KROZ GOD.

Iz 56,1.6-7; Rlm 11,13-15.29-32; Mt 15,21-28

DOM ZA SVE LJUDE

Tuđinci su vjerovali u Boga Izraelova. Hodočastili su u Jeruzalem, te se molili u Hramu. Bog ih je ondje primao. Čak je postojao i trijem za strance. Ljudi koji u njega vjeruju nikada nisu tuđinci. Svi su oni za njega sinovi. No, trebalo je puno vremena da Bog u Izraelu odgoji takav mentalitet te shvate da je On jedini Bog i da su svi ljudi njegova djeca a ne samo Izrael, premda je on jedini izabrani narod. Međutim, razlikovati izabranje od sinovstva dosta je teško, jer jedno je izabranje po krvi a drugo po savezu. Stoga je Izaijin tekst kojega Crkva danas čita vrlo jasna poruka da se izabranje i vjera izgrađuju predanjem i savezom s Bogom, i da se u njegovom Domu nalazimo kao braća. Na tu će istinu Isus danas u evanđelju ukazati na jedan neuobičajen način. Na prvi pogled on je strankinju odbio. No, i njega i njegove pratioce "pobijedila" je njezina vjera. Tako je za sva vremena ostvarena Božja zamisao o sveopćem ljudskom zajedništvu u Bogu i po Bogu, ali koje nije puko deklarativno zajedništvo, nego odluka i opredjeljenje za ono što vjerujemo: živjeti, svjedočiti i predavati drugima. Tako ćemo postati dostojni sinovi nebeskoga Oca bez obzira kom narodu i kulturi pripadali.

29. 08. - 22. NEDJ. KROZ GOD.

Jr 20,7-9; Rlm 12,1-2; Mt 16,21-27

PROROK IZVRGnut ISKUŠENJU

Poslanju čovjeka da sudjeluje u spasenijskom Božjem djelu prethodi Božji poziv. Taj je poziv nekad vrlo jasan a nekad skriven. Govori u srcu, govori u savjesti, govori u znakovima, no i nakon prihvaćanja čovjek Božji ostaje na putu kušnje. Koliki se nisu odazvali, koliki nisu čuli poziv, a koliki su se odazvali a podlegli kušnji. Sudbina je svakog Božjeg čovjeka da ipak ostaje čovjek. U današnjem odlomku iz knjige proroka Jeremije vidimo kako se Jeremija svome proročkom pozivu i odupire i protivi. Ali je Bog jači od njegovog protesta i njegovog straha pa nadvladava njegovu kušnju. Rješenje je u ovome: priznati da je Bog Gospodar srca svoga proroka. Ta Bog neće kušati više nego što čovjek može podnijeti niti će mu povjeriti više nego što čovjek može učiniti. U evanđelju ćemo susresti neobičan radikalni "obračun" Isusa i Petra, jer Petar ne razumije Isusov poziv i poslanje. Odlomak završava oštrim ukorom i prijetnjom a ipak će Isus ostati Petru privržen i vjeran. To je naš spas. Spas ne samo crkvenih službenika nego i svakog vjernika: Bog ostaje vjeran i neće zaniijekati samoga sebe makar mi pod teretom poziva nekada i posustali.

DUŽIJANCA '99.

U proljeće, na blagdan sv. Marka kad je u ratnim okolnostima obavljen blagoslov žita u Maloj Bosni, nismo bili sigurni hoćemo li i kako ćemo slaviti DUŽIJANCU '99.

Doista, ove godine šibana je plodna bačka ravnica olujama različitih nevolja - ratnih i vremenskih. Pa, ipak, imali smo žetvu i ove godine. Obavili su je naši marni seljaci s mnogo muke. U krhkom miru. Bez dovoljno nafte... A i rod je dobro podbacio. Pa, ipak, žitni klasovi, iako ne tako zlatni, nego potamnjeni i isprani obilnim kišama, dali su rod - ako ne stostruki, ono bar tridesetostruki. O cijeni i isplati ovogodišnjeg roda pšenice ne bih... Dakle, bilo je žetve, pa je onda bilo i dužijance. Budući da je ovogodišnji rod toliko "šiban", tim je radost zbog njega veća. Ipak ćemo imati kruha svagdašnjega.

I upravo stoga što je bilo toliko straha, tjeskobe, neizvjesnosti, ovogodišnje DUŽIJANCE, i one u okolnim naseljima i ova u Subotici, slavljene su s nekih posebnim raspoloženjem. Svi organizatori su se trudili da bude što ljepše, što svečanije, iako u mnogome (materijalno) skromnije. Rekao bih da je i hvala Bogu za ovogodišnju žetvu bila udvostručena. No, pođimo redom.

Pokušat ću doista samo kronološki spomenuti proslave svih "dužijanci" i sve ono što je "Dužijancu '99." pratilo.

U ŽEDNIKU

Prve ovogodišnje Dužijance održane su, po već ustaljenom rasporedu, u Žedniku i Bajmoku. Bilo je to u nedjelju, 11. srpnja. Sv. misa zahvalnica održana je u Starom Žedniku u 10 sati. Misu su slavili, uz domaćeg župnika **Antuna Miloša**, subotički gvardijan o. **Andrija Matić** i župnik iz Bačkog Brega **Davor Kovačević**, koji je i propovijedao. Bandaš i bandašica su bili **Goran Crnjaković** i **Jasmina Gabrić**, a mali bandaš i bandašica **Dražen Dulić** i **Sanela Vukmanov**.

Kao i prošlih godina, Dužijanica je održana u suradnji s Mjesnom zajednicom. A budući da je Dom kulture bio zauzet, ove godine je svečani ručak i bandašicino kolo održano u bandašicinoj obitelji.

U BAJMOKU

Za organiziranje ove tako značajne i velike proslave za jednu župnu zajednicu bilo je potrebno mnogo toga, napose Božjeg blagoslova a i ljudi dobre volje. Imali smo i jednoga i drugoga pa je cjelokupni i cjelodnevni program proslave Dužijance protekao dostojanstveno i na radost svih onih koji su u njoj sudjelovali.

"DUŽIONICA" U SOMBORU

U nedjelju 1. 08. svečanim misnim slavljem u župnoj crkvi Presvetoga Trojstva u Somboru završena je ovogodišnja "Dužionica". U nazočnosti sedamstotinjak vjernika u narodnim nošnjama iz Sombora, Tavankuta, Lemeša, Bačkoga Brega, Bačkoga Monoštora i Sonte, predstavnika hrvatskoga veleposlanstva iz Beograda, predstavnika općine Sombor, misno slavlje je predvodio mons. **Stjepan Beretić**. Ovogodišnja bandašica **Nataša Firanj** i bandaš **Goran Vuković** ponosno su ponijeli krunu od žita.

Najvažniji i najzaslužniji sudionici (u svakom pogledu) ovogodišnje Dužijance u Bajmoku bili su bandaš **Aleksandar Crnković** i bandašica **Ankica Petreš**, te njihovi roditelji koji su na svojim plećima podnijeli glavninu tereta proslave Dužijance. Sv. misu zahvalnicu su uzveličali mladi naše župe obučeni u narodne nošnje, koje im je za ovu prigodu posudilo KUD "Jedinstvo-Egység" iz Bajmoka. Njihovom veličanstvenom dolasku pred župnu crkvu, na fijkakerima, doprinijelo je društvo fijkakerista iz Bajmoka.

Svečanu zahvalnu sv. misu slavio je naš župnik i tajnik naše biskupije preč. **Slavko Večerin**. Uz našeg župnika ovom prigodom bio je i đakon iz naše župe vlč. **Paskó Csaba** kao i naš bogoslov **Nagy Attila**, ceremonijar ove svečane sv. mise.

Bandašicino kolo, koje je započelo navečer u 20 sati, imalo je jedan svoj predprogram. Naime, u 19 sati u župnom dvorištu nastupio je zbor mladih "Zlatni klasovi" katedralne župe sv. Terezije iz Subotice a pod vodstvom s. **Mirjam Pandžić**. Uz njega su nastupili i mali tamburaši pod ravnanjem **Jelene Jaramazović**. Nakon ovog prigodnog programa proslava Dužijance nastavila se bandašicinim kolom i potrajala je do kasno u noć.

/Župljanka/

TAKMIČENJE RISARA

U subotu, 17. srpnja, u Maloj Bosni održano je "Takmičenje risara". Takmičenje je započelo u ranim jutarnjim satima. Zbog učestalih kiša žito je potamnijelo, proraslo korovom i natrulo pa je izostalo ranojutarnje pletenje "uža". No, nije izostao "ručak" koji se sastojao od "slanine", "kruva" i "kiselne". I ove godine risare je svojim dolaskom počastio gradonačelnik **Kasza József** sa suradnicima. On je i ove godine dao znak za početak "risa". Organizacioni odbor "Takmičenja risara '99." predvodili su **Stipan Romoda** i **Branko Vujić**.

U ovogodišnjem takmičenju sudjelovalo je deset risarskih parova iz Male Bosne, Tavankuta, Đurđina, Ljutova, Starog Žednika, Novog Žednika i Subotice. Među njima najbolji su bili **Stipan Kujundžić** iz Male Bosne i **Emerka Poljaković** iz Tavankuta. Drugi su bili **Ivan Horvacki** i **Roza Orčić** iz Đurđina i **Ivan Gedović** i **Rozalija Bašić** iz Tavankuta. Oni su dobili i vrijedne nagrade koje je ove godine dodijelila "Fidelinka".

I ove godine takmičili su se i mladi risari. Bilo ih je sedam parova, a sudjelovali su i gosti iz Sajana, Mužlje i Gornjeg Brega. Među mladima najbolji su bili **Marinko** i **Ljilja Kujundžić** iz Male Bosne.

Prisutni na ovoj, svakako najatraktivnijoj priredbi u okviru Dužijance, mogli su vidjeti i rad kosačice rukovetačice, kao i kosačicu samovezačicu. Ove "mašine" vukli su konji, a o njima se brine i njima rukuje **Ivan Jaramazović** iz Đurđina. Posebnu pozornost privukla je "kasla" (vršalica). Na njoj je "ovršeno" pokošeno žito. Ova sad već

jedinstvena "vršidba" obavljena je uspješno pod vodstvom bandaša i mašiniste **Stipana Romode** i "ranjača" **Mačaša Gašpara**.

Tumač ovogodišnjeg risa, kako onog ručnog, tako i "mašinskog" bio je **Alojzije Stantić**.

KOLONIJA SLAMARKI - TAVANKUT '99.

Unatoč teškim vremenima u Tavankutu su se 14. put okupile slamarke (i jedan slamar) **Prve kolonije naive u tehnicu slame**. Kolonija je radila od 17. do 22. 07.

Lazo Vojnić Hajduk, Mirko Bajić i Jozefa Skenderović
na otvaranju Kolonije

U večernjim satima, 17. srpnja, u Domu kulture u Tavankutu otvorena je izložba radova nastalih na lanjskom, 13. sazivu Kolonije, nakon čega je uslijedilo otvorenje KOLONIJE u okviru risarske večeri organizirane u čast Dužijance u Tavankutu. Po dužini trajanja i po broju sudionika, ovaj saziv bio je skromniji no inače.

Radovi nastali na 14. koloniji slamarki izloženi su od 6. do 30. 08. u predvorju Gradske kuće u Subotici. /J. S./

U TAVANKUTU

Dužijanica u Tavankutu posljednjih godina ima svoj ustaljeni program.

U subotu, 17. srpnja u večernjim satima otvorena je izložba slamskih radova u pomoćnim prostorijama mjesnog Doma kulture. Poslije otvaranja izložbe priređen je prigodni kulturni program u velikoj svečanoj sali Doma. Sve okupljene, domaćine i goste, pozdravio je u ime domaćina g. **Branko Horvat**, predsjednik Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva "Matija Gubec" iz Tavankuta. Veći dio programa bio je ispunjen folklornim programom u kojem su nastupile sve skupine Društva. U završnom dijelu programa gospođica **Jozefina Skenderović** predala je svoju sliku od slame ovogodišnjem bandašu i bandašici, **Ladislavu Suknoviću** i **Vesni Horvat Almaški**.

U nedjelju prije svete mise proslavi Dužijance pridružili su se visoki i dragi nam gosti na čelu s gradonačelnikom **Kasza Józsefom**, predsjednikom Skupštine općine Subotica, g. **Kern Imreom**, predsjednikom Izvršnog vijeća Skupštine općine Subotica, te predstavnici veleposlanstva Republike Hrvatske u Beogradu. U nošnje je bilo obučeno oko 130 djece, mladih i odraslih. Na Dužijancu u Tavankut došlo je desetak Šokaca i Šokica iz Bačkog Monoštora.

Svečanu koncelebriranu svetu misu predvodio je mjesni župnik **Franjo Ivanković** u zajedništvu sa **mons. Markom Forgićem** i đakonom **Marinkom Stantićem**. Prigodnu propovijed održao je vlč. **Marinko Stantić**, novozaređeni đakon kome je ovo bilo prvo službeno tumačenje Božje riječi. Prije izlaska iz crkve svima okupljenima obratio se g. **Kasza József** koji je izrazio radost što je mogao biti sudionik ove lijepe svečanosti u Tavankutu.

U večernjim satima održano je bandašicino kolo, a trajalo je do poslije ponoći. U bandašicinom kolu bilo je jako puno mladih i djece, a prekrasno su svirali "Biseri" iz Subotice. /M. R./

U MALOJ BOSNI

U Maloj Bosni Dužijanica je proslavljena 25. 07. Bandaš **Marinko Nadheđeši** i bandašica **Snežana Skenderović** bili su ponosni na svoje uloge, a mali bandaš **Mario Skenderović** i male bandašice **Tereza Nadheđeši** i **Nataša Kostić "slatki"** i veseli. Euharistijsko slavlje predvodio je **mons. Marko Forgić**, duhovnik sjemeništa "Paulinum" s domaćim župnikom **Ivanom Prčićem**. U večernjim satima mladi i djeca ove župe su izveli prigodnu akademiju uz sudjelovanje mladih tamburaša Subotičkog tamburaškog orkestra pod ravnanjem **Jelene Jaramazović**. U kolo se okupilo mnoštvo mladih, djece i starijih koji vole naše divne običaje. No kiša ih je, nažalost, rastjerala. Ipak, najuporniji su ostali u dvorani duže od ponoći. Lijepo su se zabavljali uz vrsno muziciranje "Bisera" - onih iz Kera.

RELIGIOZNOST I LIČNOST

Teološko-katehetski institut Subotičke biskupije i Hrvatski kulturni centar "Bunjevačko kolo" priredili su u subotu, 31. srpnja u prostorijama HKC "Bunjevačko kolo" cjelodnevni znanstveni kolokvij pod nazivom "Religioznost i ličnost". Ovaj kolokvij plod je završenog istraživanja "Dimenzije religioznosti i osobine ličnosti" autorskog tima u sastavu: **Zlatko Šram, mr. Andrija Kopilović** i **Dujo Runje**, koje je objavljeno i u knjizi pod istim naslovom u izdanju HKC "Bunjevačko kolo" u ediciji "Istraživanja".

Na početku ovog značajnog skupa, koji je održan u okviru ovogodišnjih žetvenih svečanosti "Dužijanica", okupljene sudionike kolokvija pozdravio je najprije u ime domaćina **Bela Ivković**, predsjednik HKC "Bunjevačko kolo", a zatim je kolokvij otvorio **mons. dr. János Péntzes**, biskup subotički i rektor Teološko-katehetskog instituta Subotičke biskupije.

Uvodnu riječ održao je **mr. Josip Ivanović**, predsjednik Hrvatskog akademskog društva i profesor i tajnik Teološko-katehetskog instituta. **Dujo Runje**, dopredsjednik Hrvatskog akademskog društva, prikazao je prisutnima navedeno istraživanje "Dimenzije religioznosti i osobine ličnosti" a potom je **mr. Andrija Kopilović** dao "Teološko-pastoralne implikacije rezultata istraživanja".

Slijedili su "prilozi" temi istraživanja koje su dali vrsni stručnjaci s područja psihologije religije i sociologije: **mr. Mirko Đorđević**, **dr. Boško Kovačević**, **prof. dr. Iren Molnar Gabrić**, **dr. Milan Vukomanović**, **prof. dr. Katalin Hegediš Kovačević**, **doc. dr. Zorica Kuburić**, **dr. Tadej Vojnović OFM**, **Jasminka Dulić**, **Tomislav Žigmanov**.

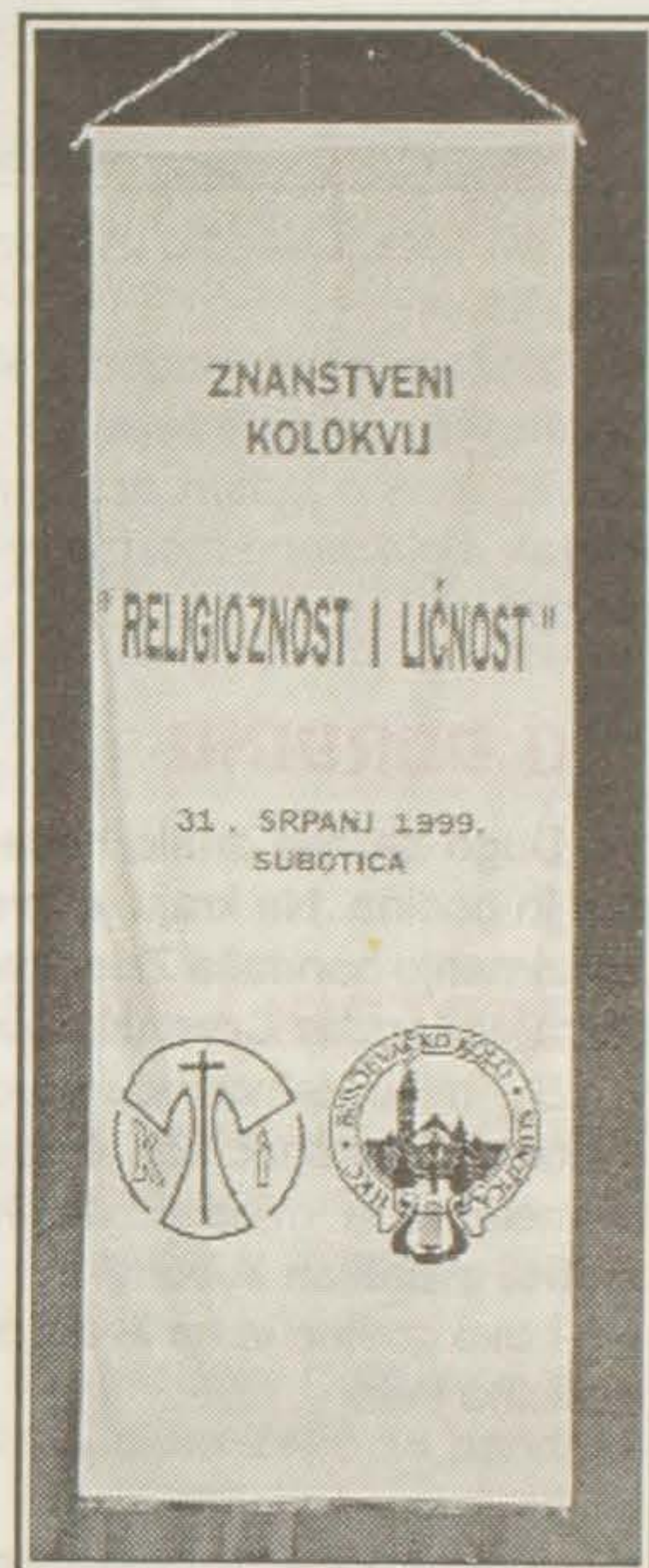
Ovaj znanstveni kolokvij po prvi put je na ovim prostorima na jednom mjestu okupio teologe, filozofe, psihologe i sociologe različitih vjerskih uvjerenja i različitih narodnosti, što je ovom skupu dalo posebnu vrijednost i što je privuklo posebnu pozornost.

U završnu raspravu uključili su se svojim razmišljanjima ili pitanjima i sudionici ovog kolokvija kojih je bilo do 120, a na prijedlog grkokatoličkog svećenika **Romana Miza** dogovoreno je da se u Novom Sadu tijekom iduće godine održi sličan skup pod naslovom "Kršćani i kršćanstvo na koncu drugog tisućljeća i na pragu trećeg".

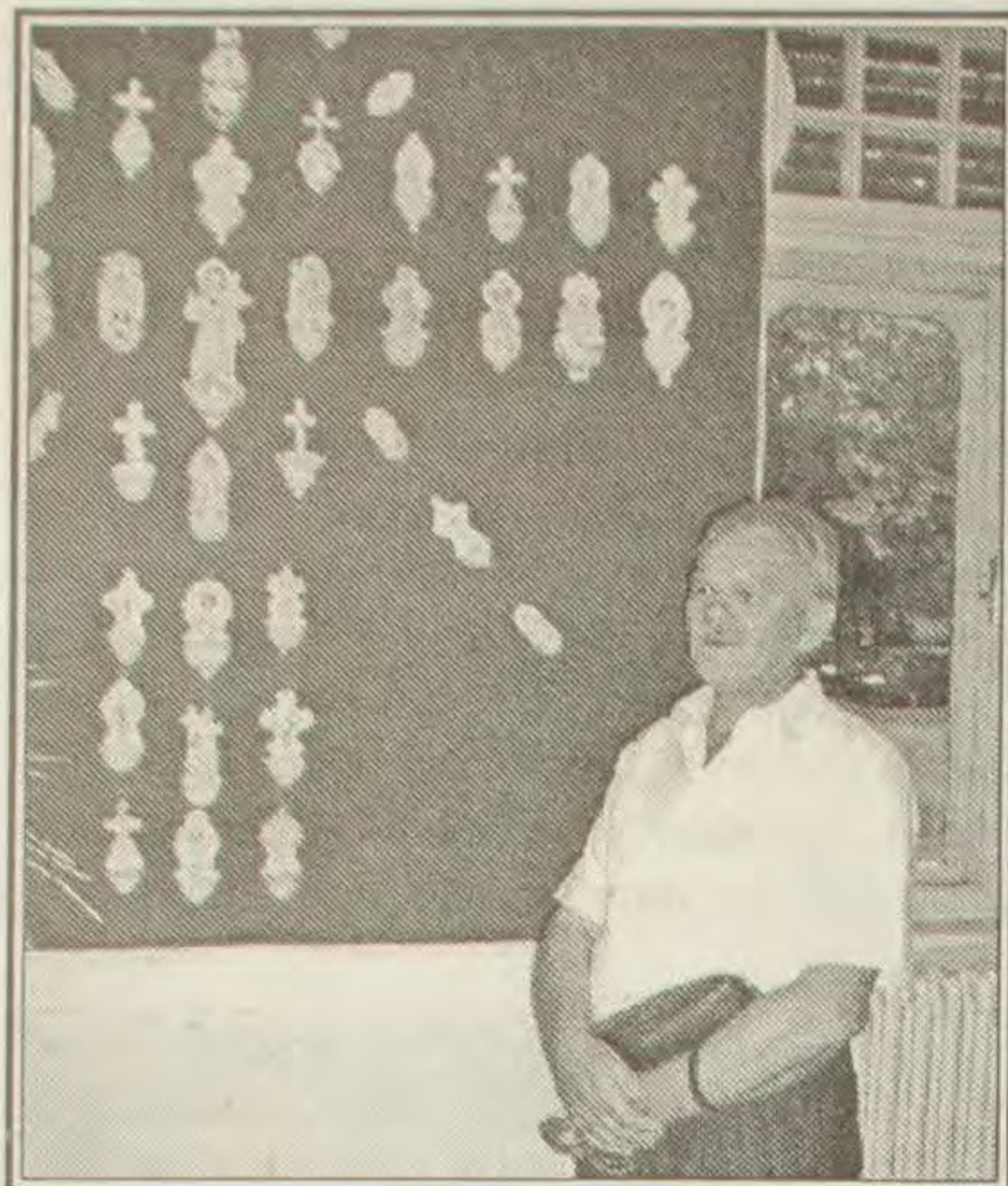
Moderator kolokvija bio je **prof. Tomislav Žigmanov**.

IZLOŽBA - S BOŽJOM POMOĆI

U "Likovnom susretu" u Subotici, 31. srpnja u 19 sati otvorena je izložba "S Božjom pomoći - Dužijanica '99." koju su priredili Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović" i Likovni odjel HKC "Bunjevačko kolo". Na ovogodišnjoj izložbi, koja se svake

godine priređuje u okviru žetvenih svečanosti, izložene su slike subotičkih slikara i dio bogate kolekcionarske zbirke **Mihajla Jaramazovića**. On je ove godine izložio 240 tzv. "svetnjača" - obiteljskih posudica za "svetu" vodu koje su izrađene uglavnom od porculana a svrstane su u nekoliko zbirki. Izložene su i šalice koje su kupovane u raznim prošteništim i svetištima diljem svijeta koje također prikazuju vjerske motive ili pojedina

svešta. Ovaj dio izložbe privukao je osobitu pozornost brojnih posjetitelja.

Izložbu je uz prigodni kulturni program otvorio **mr. Andrija Kopilović**, predsjedavajući Instituta "Ivan Antunović". Teološko razmišljanje o kulturi dr. Ivana Goluba pročitao je bogoslov **Ivica Radak** a glazbenu točku izvela je **Marijana Brear**, mlada umjetnica na oboi.

U ĐURĐINU

Dugo se nije znalo hoće li ili ne biti u Đurđinu Dužijanca kao ranijih godina. Na kraju je sve ispalo dobro i kako valja zahvaljujući zauzimanju bandaša **Zdenka Dulića** i **Marine Dulić**. Mali bandaš je bio **Aleksandar Crvenković** a mala bandašica **Klara Dulić**.

Sv. misu zahvalnicu predvodio je mladomisnik **Drago Žumer**, svećenik Slovenac koji je sada na službi u Valjevu. S njim su bili u koncelebraciji mjesni župnik **Lazar Ivan Krmpotić** i o. **Andrija Matić**, gvardijan subotički.

I ove godine je na livadi pokraj crkve održano tradicionalno bandašicino kolo.

Književna večer u čast A. G. Matoša

OGROMAN KLAS U NEPREGLEDNOM MORU ŽITA

U četvrtak, 5. kolovoza u 19 sati, u prostorijama HKC "Bunjevačko kolo" književni klub "Miroljub" pri Katoličkom institutu za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović" priredio je književnu večer u čast Antunu Gustavu Matošu.

Nakon skladbe Milana Asića "Zlatni

Desno: treća Antušova nagrada obitelji Tomislava Vojnić Mijatov iz Tavankuta

klasovi", po tekstu Alekse Kokića, koju je izveo katedralni zbor "Albe Vidaković" pod ravnanjem s. **Mirjam Pandžić**, prisutne je pozdravio **Jašo Šimić**, pročelnik književnog kluba "Miroljub".

Predsjedavajući Instituta **mr. Andrija Kopilović** u svom pozdravu je istaknuo: "Danas smo se okupili na večer kulture, pisane riječi jednoga od najvećih hrvatskih pisaca Antuna Gustava Matoša koji nam i sada, nakon toliko godina, vrlo aktualno zbori kao sin našega naroda i bunjevačkoga roda. On je bio čovjek uspravan i u najtežim vremenima, pa nam je i sada porukom, kako njegov život tako i njegova djela. Želimo se nadahnuti na onim izvorima na kojima je on pio svježju vodu i skupljao snagu pretočenu u pisanu riječ..."

Slijedila su četiri predavanja. **Lazar Merković** govorio je o "Kronologiji i bio-bibliografiji A. G. Matoša". **Milovan Miković** je obradio temu: "Što nam danas znači A. G. Matoš". **Mr. Josip Buljovčić** predstavio je "Jezične i stilske odlike Matoševa književnoga djela". Na koncu je govorio **Tomislav Žigmanov** na temu: "Matoš kao Bunjevac i pitanje hrvatskog nacionalnog identiteta". Ovo je izlaganje izazvalo najviše pozornosti preko 120 prisutnih.

Za vrijeme književne večeri **Dušica Jurić** pročitala je nekoliko Matoševih pjesama.

Antušova nagrada

Na koncu večeri **mr. Andrija Kopilović** je uručio "Antušovu nagradu". Radi se o novčanoj nagradi anonimnog darovatelja a dodjeljuje se zaslužnim osobama i institucijama koje svojim radom doprinose očuvanju Hrvata Bunjevaca u Bačkoj i "slavljenju" njihovog imena i kulture. "Antušovu nagradu '99." dobili su **Milovan Miković**, književnik i urednik Subotičkih novina, **Hrvatska redakcija Radio Subotice** te obitelj **Tomislava i Kate Vojnić Mijatov** koji imaju brojnu obitelj (sedmero djece) a aktivni su u HKPD "Matija Gubec" u Tavankutu.

TAMBURAŠKO VEČE

U petak navečer, također u okviru Dužijance, Subotički tamburaški orkestar priredio je u dvorištu HKC "Bunjevačko kolo" "Tamburaško veče". Uz orkestar su nastupili i vokalni solisti **Marin Kopilović, Antonija Piuković** i **Siniša Kujundžić**.

Bila je ovo prigoda i za predstavljanje kazete i nositelja zvuka (CD) ovog poznatog orkestra.

SKUPŠTINA RISARA

U subotu navečer, uoči završetka ovogodišnje Dužijance, na glavnom gradskom trgu održana je tradicionalna "Risarska večer" na kojoj su predstavljeni pobjednički parovi na takmičenju risara, uz "živu sliku" risarske pogodbe. U tijeku večeri nastupilo je deset kulturno-umjetničkih društava iz Subotice i okolice. Oko 21 sat brojnoj publici preč. **Andrija Kopilović** je u ime Organizacionog odbora Dužijance predstavio ovogodišnjeg bandaša **Josipa Franciškovića** i bandašicu **Željku Zelić**. Potom je slijedio izbor najljepših parova Dužijance '99. koji su ujedno imali i ulogu pratioca bandaša i bandašice. Od 31 kandidata, odnosno kandidatice, izabrani žiri (**Jelena Piuković**, predsjednik, **Dejan Kovač, Mira Temunović** i **Dušica Jurić**) je za najljepše proglasio: **Nikolu Matkovića** i **Anu Sudarević**, drugo mjesto pripalo je **Suzani Baraković** i **Vedranu Jegiću**, a treće **Ivani Buljovčić** i **Goranu Peić Tukuljac**.

NADBISKUP BOZANIĆ NA DUŽIJANCI

IZDRŽATI I OSTVARIVATI BOŽJI PLAN TAMO GDJE ŽIVIMO

U subotu 7. kolovoza nadbiskup **mons. Josip Bozanić** u pratnji svog tajnika **Tomislava Markića** sretno je doputovao u trodnevni posjet Subotici.

Na hrvatsko-jugoslavenskoj granici nadbiskupa su dočekali subotički biskup **Ivan Pénzes** s tajnikom **Slavkom Večerinom**, **Andrija Kopilović**, biskupski ceremonijar, te predstavnici hrvatskog veleposlanstva iz Beograda.

Na putu u Suboticu nadbiskup Bozanić zaustavio se u Bajmoku, rodnom mjestu sadašnjeg subotičkog biskupa i biskupa Lajče Budanovića. Naime, u župnoj crkvi sv. Petra i Pavla kršteni su navedeni biskupi ali i Sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić, karmelićanin. Nakon kratke adoracije pred svetohraništem i molitve za proglašenje blaženim i svetim o. Gerarda, nadbiskupa je pozdravio domaći župnik **Slavko Večerin** sa župnim vikarom **Karoljom Vajdom**. Nakon toga je nadbiskup Bozanić pozdravio okupljene vjernike i podijelio im blagoslov, a njega su pozdravili mladi obučeni u hrvatske bunjevačke narodne nošnje i tom prigodom kao spomen na ovaj posjet darovali mu sliku izrađenu u tehnici slame koja simbolizira vjeru, ufanje i ljubav.

SVEČANI DOČEK NADBISKUPA BOZANIĆA I VEČERNJA MOLITVA U KATEDRALI

U 18 sati u subotičkoj katedrali-bazilici sv. Terezije u okviru Dužijance održana je tradicionalna Večernja molitva (iz Časoslova). Bila je to prigoda i za prvi susret dragog nam gosta sa svećenicima, redovnicima, redovnicama, bogoslovima i sjemeništarima te s narodom Božjim, koji je ispunio katedralu. Nadbiskup je u svečanom ophodu ušao u katedralu pozdravljen oduševljenim pljeskom prisutnih.

Na početku ovog večernjeg slavlja i molitve nadbiskupa Bozanića pozdravio je biskup domaćin **mons. Pénzes**, a potom i katedralni župnik **mons. Stjepan Beretić**, dok su mu mladi u narodnoj nošnji predali cvijeće. Slijedila je Večernja molitva uz prigodnu propovijed **mons. Beretića**. Prije svečanog blagoslova prisutnima se obratio nadbiskup Bozanić.

PRIJEM U BISKUPSKOM DOMU

Poslije Večernje biskup domaćin je u biskupskom domu priredio primanje za svećenike grada Subotice i okolice, za poglavare i poglavarice subotičkih redovničkih zajednica te predstavnike lokalne samouprave i predstavnike Foruma hrvatskih institucija i organizacija.

Na početku ovog primanja nadbiskupa su u ime Organizacionog odbora Dužijance '99. pozdravili biskup **Pénzes** te preč. **Andrija Kopilović**.

Nakon toga prisutnima se obratio i nadbiskup Bozanić te se sa svima zadržao u jednosatnom razgovoru.

POZDRAV NADBISKUPA BOZANIĆA U SUBOTIČKOJ KATEDRALI-BAZILICI SV. TEREZIJE

Donosim vam pozdrav Crkve Božje u hrvatskom narodu. Nosim pozdrave biskupa koji se okupljaju u HBK. Nosim vam pozdrave grada Zagreba, grada koji je kulturno središte svih Hrvata. Večeras smo, draga braćo i sestre, ovdje da molimo, da molimo za sve... Molimo u prvom redu za vjernike ove biskupije. Molimo za one koji na ovim prostorima žive a nalaze se u zajednici drugih vjera. Molimo za sve stanovnike ove zemlje. Molimo mir o kojem večeras govori i Biblija preko psalma. Molimo za ono što nam Bog sutra priprema. Želimo se nadati i Bogu večeras reći ovdje: "Dragi Bože pomози nam da izdržimo i da Tvoj program ostvarujemo tamo gdje si nas postavio da živimo. Večeras je ovo slavlje molitve i nade. Nek nas danas dobri Bog učvrsti u nadi koja može doći samo od njega. Amen.

Nada u konačnu pobjedu dobra

BLAGDAN ZAHVALE, VJERE I KULTURE

U nedjelju, 8. 08, u Subotici je svečano proslavljena DUŽIJANCA, dan zahvale za žetvu i završetak žetvenih svečanosti.

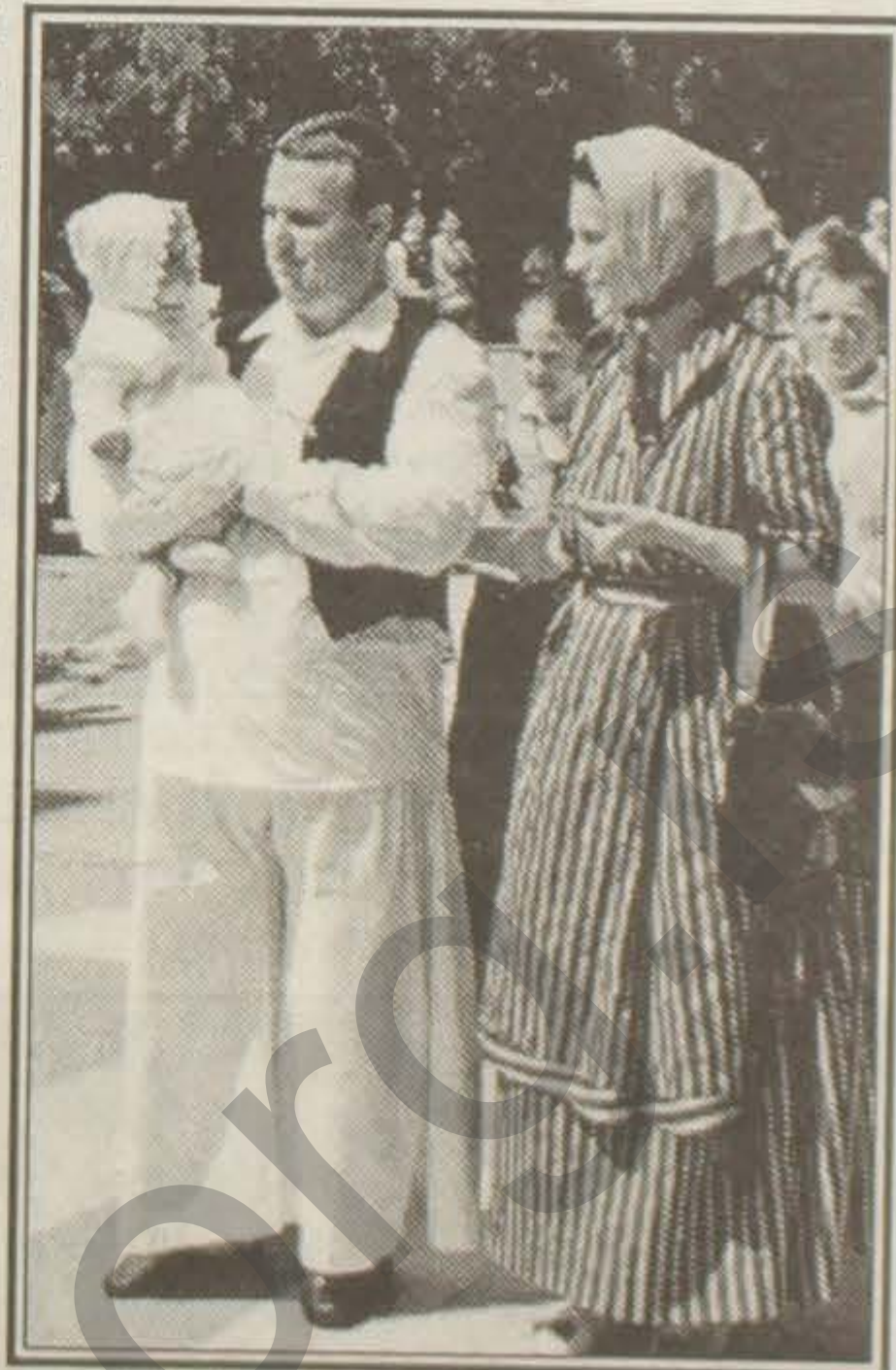
Slavlje je započelo u 9 sati u crkvi sv. Roka u Subotici, gdje je prije 88 godina održana prva dužijanca u crkvi.

Na početku ovog slavlja nositelje ovogodišnje Dužijance bandaša **Josipa Franciškovića** i bandašicu **Željku Zelić** sa bandašima i bandašicama iz okolnih naselja i Sombora kao i sve mlade u narodnim nošnjama, a osobito "male Kerske kraljice", srdačno je pozdravio župnik **Andrija Anišić**.

Nakon kratke Službe riječi i blagoslova, bandaš i bandašica te ostali mladi u narodnim nošnjama svečano su ispraćeni na sv. misu u katedralu, koju je ove godine predvodio izuzetni gost **mons. Josip Bozanić**, nadbiskup zagrebački. S njim su suslavili domaći biskup **mons. Ivan Pénzes**, nadbiskupov tajnik g. **Tomislav Markić** te župnici grada i okolice, kao i župnici iz Sonte i Vajske.

Na početku misnog slavlja nadbiskupa i sve goste srdačno je pozdravio biskup domaćin. Među brojnim uglednim gostima bili su g. **Ivan Velimir Starčević**, opunomoćeni ministar, otpravnik poslova u Veleposlanstvu Republike Hrvatske, te brojni drugi veleposlanici i predstavnici veleposlanstava u SRJ. Biskup je pozdravio i sve predstavnike kulturnih, društvenih i političkih institucija Hrvata iz Subotice i Vojvodine kao i gradonačelnika Subotice g. **Kasza Józsefa** i druge članove mjesne samouprave. Biskup je pozdravio i sve slušatelje Radio Subotice koji je prvi puta u povijesti izravno prenosio svečanu zahvalnu misu Dužijance.

Nadbiskup Bozanić je blagoslovio "zlatne klasove" ovogodišnje žetve koje su kasnije mladi u narodnim nošnjama podijelili svim sudionicima ovog euharistijskog slavlja.

Subotička katedrala bila je ove godine pretijesna da primi sve vjernike koji su željeli sudjelovati u ovom slavlju. Katedrala je bila "ukrašena" i brojnou djecom i mladima obučenima u hrvatsku bunjevačku narodnu nošnju.

Na misi je pjevao katedralni zbor "Albe Vidaković" pod ravnanjem s. **Mirjam Pandžić**.

Božju riječ su pročitali ovogodišnji bandaš i bandašica, a molitvu vjernika predmolio je staratelj Dužijance '99. **dr. Marko Sente**.

U prikaznom ophodu mladi u narodnim nošnjama prinijeli su darove za misu, a bandaši i bandašice iz Sombora i okolnih župa prinijeli su i pokazali nadbiskupu svoje ovogodišnje "krune" Dužijance (slike u tehnicu slame). Bandašica je prinijela velike hostije ispečene od brašna samljevenog od ovogodišnjeg žita a bandaš je prinio "krunu" centralne Dužijance koja predstavlja KUČU OČEVU, rad u tehnicu slame **Marije Ivković Ivandekić** iz Đurđina koju je nadbiskup dobio na dar.

Poslije sv. pričesti, uz pratnju orgulja, bandašica **Željka** pročitala je meditaciju "Hvala Ti za kruh - vječni i svagdašnji" koju je sama sastavila za ovu zgodu.

Sv. misa ja završila svečanom pjesmom zahvalnicom **TEBE BOGA HVALIMO** i blagoslovom s Presvetim!

Nadbiskup Bozanić pratio završetak Dužijance

Poslije sv. mise nadbiskup je u pratnji katedralnog župnika **mons. Stjepana Beretića** i župnika župe sv. Roka **Andrije Anišića** zajedno s gradonačelnikom, članovima mjesne samouprave te veleposlasticima i predstavnicima veleposlanstava i članovima Organizacionog odbora Dužijance '99. pješice pošao prema glavnom gradskom trgu, praćen pljeskom i pozdravima okupljenih vjernika i građana koji su od katedrale do trga kod Gradske kuće formirali neprekinuti špalir. (Usput možemo reći da je proslava ovogodišnje Dužijance okupila više od 10.000 vjernika i građana Subotice i okolice).

Nadbiskup Bozanić je na trgu s ostalim gostima pratio dolazak svečane **POVORKE DUŽIJANCE '99.** u kojoj su bile svečane zaprege, različita kulturno-umjetnička društva, te brojna djeca i mladi u narodnim nošnjama.

Na koncu povorke na trg su u svečanim karucama stigli bandaš **Josip Francišković** i bandašica **Željka Zelić** koji su na improviziranom "salašu" na svečanoj bini gradonačelniku uručili **KRUH** od ovogodišnjeg roda pšenice.

U svom obraćanju prisutnom mnoštvu gradonačelnik je najprije pozdravio zagrebačkoga nadbiskupa, a potom sve ugledne goste, djecu i mlade u narodnim nošnjama te okupljene građane. On je u svom govoru pohvalio marne seljake koji rade bez obzira što nisu adekvatno plaćeni i što u obradi zemlje imaju puno poteškoća zbog nebrige državne vlasti. On je izrazio nadu da će Hrvati Bunjevci još dugo ostati i opstati na ovim prostorima jer su i danas tu predstavljeni u brojnoj djeci i mladima u narodnoj nošnji predvođeni svećenicima.

Nadbiskup na ručku u HKC "Bunjevačko kolo"

Poslije svečanosti na trgu, nadbiskup se zajedno s ostalim gostima pješice prošetao gradom do Hrvatskog kulturnog centra "Bunjevačko kolo" gdje je bio na svečanom ručku zajedno s biskupom domaćinom, svećenicima, uzvanicima i ostalim gostima. Na početku ručka na zdravicu predsjednika Centra **Bele Ivkovića** odgovorili su nadbiskup **Bozanić** i opunomoćeni ministar **Starčević**.

SUSRET S REDOVNICAMA

Poslije ručka nadbiskup Bozanić se u biskupskom domu susreo s redovnicama grada Subotice. U Subotici žive i djeluju tri ženske redovničke zajednice: Sestre Naše Gospe - Zagreb, Kćeri Milosrđa i Dominikanke. Sestre su u razgovoru s nadbiskupom predstavile svoj djelokrug djelovanja u ovome gradu i zadržale se s njim oko sat vremena u nevezanom razgovoru. Nadbiskup Bozanić ih je potaknuo na ustrajnost u njihovom specifičnom radu u ovom gradu, u ovoj biskupiji.

NADBISKUP S MLADIMA U "BANDAŠICINOM KOLU"

U "Bandašicino kolo" ove godine došao je i nadbiskup Bozanić. Bio je to jedinstveni događaj. Po prvi put u povijesti Dužijance da je netko od biskupa bio u bandašicinom kolu. Više od pet stotina mladih okupljenih u dvorištu župe sv. Roka oduševljeno je pozdravilo dragog i jedinstvenog gosta.

Od prošle godine bandaš i bandašica, delegacija Organizacionog odbora Dužijance sa župnikom ove župe poslije večernje svete mise odlaze na grob **mons. Blaška Rajića** i u znak zahvalnosti polažu na njegov grob vijenac od ovogodišnjeg žita i "zlatne klasove" ovogodišnjeg žita.

Na početku ovog jedinstvenog susreta nadbiskupa Bozanića s mladima u Bandašicinom kolu nadbiskupa, prisutne mlade i sve goste pozdravio je župnik **Andrija Anišić**, a potom se nadbiskupu obratio, u ime mladih, **Darko Vukov**, zahvaljujući mu što je došao k

njima. Nadbiskup je u svom otpozdravu mladima za primjer predložio Krista, kao jedini uzor i jedinog prijatelja koji ih nikada neće iznevjeriti. Ukazujući, pak, na njihove korijene i ovaj divni običaj koji su baštinili od svojih pradjedova, potaknuo ih je da budu vjerni svojim KORIJENIMA te ovo što su baštinili prenesu budućim pokoljenjima. Kao i na prijepodnevnj misi, nadbiskup je i sada ohrabrio mlade da vjeruju i nadaju se boljoj budućnosti uzdajući se u svog najvjernijeg i svemoćnog prijatelja Isusa Krista.

Nakon burnog pljeska odobravanja, nadbiskup je prisutnima podijelio svoj nadpastirski blagoslov. Potom su bandaš i bandašica, navodeći riječi divne pjesme Nikole Kujundžića: KOLO IGRA, TAMBURICA SVIRA... pozvali sve mlade u kolo i s njima "zaigrali" veliko bunjevačko kolo. Nadbiskup Bozanić se neko vrijeme zadržao u "kolu" s mladima uživajući u njihovom plesu, a potom se zadržao u župnom domu u kratkom razgovoru s članovima Organizacionog odbora Dužijance '99. Tom se prigodom susreo i s članovima Uredničkog vijeća našeg katoličkog mjesečnika "Zvonik" i Izdavačkog odjela pri Katoličkom institutu za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović". Urednik "Zvonika" darovao je nadbiskupu svih 57 dosad objavljenih brojeva "Zvonika". **Andrija Kopilović**, predsjedavajući Instituta "Ivan Antunović", darovao je nadbiskupu sva dosad objavljena izdanja Izdavačkog odjela Instituta "Ivan Antunović". Mons. Beretiću nadbiskup je rekao da je molitvenik "Slava Božja" već i prelistavao i čitao, a Institutu i Uredničkom vijeću "Zvonika" poželio Božji blagoslov u radu i još puno brojeva "Zvonika".

Uredništvo "Zvonika" s nadbiskupom

POHOD SVEĆENIČKOM DOMU "JOSEPHINUM", FRANJEVAČKOM SAMOSTANU I GRADONAČELNIKU

U ponedjeljak, 9. 08, trećeg dana boravka u Subotici, nadbiskup Bozanić je pohodio "Josephinum", dom za stare i bolesne svećenike u Subotici, zatim se u drevnom franjevačkom samostanu u Subotici susreo s tamošnjim franjevcima gdje ga je pozdravio i izrazio mu dobrodošlicu gvardijan o. **Andrija Matić**. Gvardijan je nadbiskupa upoznao s poviješću ovog samostana i s djelovanjem franjevaca u njemu. Nakon toga je nadbiskup sa svojim tajnikom Tomislavom razgledao crkvu i samostan.

U subotičkoj ljepotici "Gradske kući" nadbiskup se susreo s gradonačelnikom **Kasza Józsefom** i njegovim suradnicima i zadržao se s njima u nevezanom razgovoru oko sat vremena.

SUSRET SA SVEĆENICIMA

U 11 sati nadbiskup se susreo sa svećenicima tri subotička dekanata a na susret s nadbiskupom došli su i svećenici bačkoga dekanata predvođeni arhiprezbiterom **Jakobom Pfeiferom** i dekanom mons. **Mihovinom Zolarekom**. Na početku ovog susreta svećenici su s nadbiskupom u biskupskoj kapeli izmolili Srednji čas, a onda su sat i pol razgovarali s nadbiskupom. Svećenici su se zanimali kako se Crkva u Hrvatskoj priprema za Veliki jubilej. Pitali su ga također što misli o ekumenizmu danas i o duhovnim pokretima u Crkvi. Svećenici su nadbiskupu uputili i neke konkretne molbe.

Osobito su tražili pomoć u Biblijama, duhovnoj literaturi i časopisima na hrvatskom jeziku do kojih ovdašnji svećenici a i vjernici još uvijek teško dolaze, a ako i uspiju nabaviti nekoliko primjeraka vjernicima je to ovdje gotovo nemoguće platiti. Posebna je poteškoća s Biblijama i Novim zavjetom, kojih uopće ovdje nema pa su vjernici Hrvati prisiljeni kupovati pravoslavna, ćirilica izdanja Biblije, koja mogu nabaviti po vrlo povoljnim cijenama. Nadbiskup je obećao da će o ovim problemima razgovarati na zasjedanju Hrvatske biskupske konferencije, a najavio je i mogućnost otvaranja posebnog ureda za kontakte s katolicima hrvatskog jezika koji žive izvan Hrvatske.

Ovaj susret svećenika završio je zajedničkim ručkom u sjemeništu "Paulinum".

Nadbiskup Bozanić se oko 14,30 sati u pratnji biskupa **Pénzesa, Andrije Kopilovića** i predstavnika hrvatskog veleposlanstva u Beogradu zaputio prema graničnom prijelazu Bezdan - Batina. Usput se kratko zaustavio u Somboru, u župi Presvetoga Trojstva.

Priredio: **Andrija Anišić**

NADBISKUP BOZANIĆ O DUŽIJANCI

Prije odlaska iz Subotice nadbiskup Bozanić je za hrvatski katolički list ZVONIK dao sljedeću izjavu o svom sudjelovanju na proslavi DUŽIJANCE '99.:

"Slušajući i gledajući sve u vezi Dužijance, mogu reći to je jedna zbilja lijepa manifestacija koja je s jedne strane i civilna, koja je onda i kulturna a koja je i vjerska. Dobro je što je na početku ovoga stoljeća tako učinjeno da se lijepi običaj i kulturni pokret koji se događao oko završetka žetve, zaslugom mons. Blaška Rajića, prenio i u Crkvu. To je lijepi primjer inkulturacije koju Crkva nakon II. vatikanskog sabora jako naglašava. S druge strane jako je važno da budemo prisutni kao Crkva i osobno i kao zajednica, prisutni i u kulturi. Dužijanica je prilika za vjersko-društvenu prisutnost Crkve ovdje gdje živi, u ovom gradu, u okolici, u ovoj biskupiji... Tako je to jedna vanjska manifestacija u kojoj Crkva ima također svoju vidnu ulogu. Dobro je što su tu bili prisutni i predstavnici različitih veleposlanstava i građanskih vlasti, tako Dužijanica dobiva i jedan drugi značaj. Uvijek je važno, međutim, u ovakvim zgodama da predstavnici Crkve znaju razlikovati i naglašavati ono što je više bitno od onoga što je manje bitno. U Dužijanci je to lijepo vidljivo. Tu je naime, naglašena zahvalnost Bogu koja se izražava euharistijskim slavljem, što onda lijepo nadopunjava ostale kulturne i folklorne manifestacije. Dužijanica je ostvarenje susreta vjere i kulture, o čemu i Sveti Otac puno govori, jer vjera uđe u život - kako bi to rekao Papa - onda kad postane kultura. Znači, kad ono što čovjek vjeruje, što čovjek osjeća i doživljava na vjerskom planu može to i kroz kulturu izreći i izraziti.

U Dužijanci je također važan momenat, koji mi je nekako posebno očit, što su protagonisti mladi. To je jako važno, jer u nekim našim tradicionalnim manifestacijama su to stariji, a mladi su dosta prisutni, nisu glavni, a ovdje su to naročito. To je jako važno, jer to onda zakoračuje prema budućnosti. Gdje su mladi tu je i sutrašnjica a ne samo prošlost. Stoga ovakvu manifestaciju, ovakvu Dužijancu treba podržavati, a da tako kažem i dobro vjerski iskoristiti.

GOVOR ZAGREBAČKOG NADBISKUPA BOZANIĆA U SUBOTIČKOJ KATEDRALI

Draga braćo i sestre u vjeri, na osobiti način zahvaljujem se ovdje vašem biskupu mons. Ivanu Pénzesu što me pozvao da danas zajedno s vama slavim ovu sv. misu.

Pozdravljam braću svećenike, pozdravljam gradonačelnika grada Subotice i sve predstavnike gradskih vlasti, pozdravljam sve predstavnike veleposlanstava koji svojim prisustvom zapravo daju potvrdu vama u ovom europskom gradu Subotici koji je otvoren i širok za zajedništvo različitih kultura. Pozdravljam bandaša i bandašicu i sve bandaše i bandašice koji su danas ovdje i tako predstavljaju jedno slavlje koje je duboko ukorijenjeno u kulturu ovoga naroda u ovoj ravnoj Bačkoj.

Dolazim iz Zagreba kao zagrebački nadbiskup i predsjednik HBK da pokažem, kako bi to rekao i danas sv. Pavao u poslanici Rimljanima, svoje zajedništvo sa svojom hrvatskom subraćom po vjeri. Da pokažem i potvrdim našu povezanost i našu potporu. Dolazim iz Zagreba i nosim vam pozdrave braće i sestara u vjeri, braće i sestara u istom hrvatskom jeziku i u istoj zajedničkoj hrvatskoj nam kulturi.

Draga braćo i sestre, ovo je danas vjersko slavlje. Slavlje vjernika, ali u isto vrijeme slavlje koje je duboko izgrađivalo i izgrađuje kulturu ovoga naroda kroz desetljeća i stoljeća. Ovo je slavlje naše vjere ali ovo je i slavlje naše prošlosti, sadašnjosti da nas ohrabri za hod prema budućnosti. Na tom putu vjernicima uvijek dolazi kao svjetlo riječ Božja koja pokazuje jedina pravi put naprijed, pravi put koji je u znaku spasenja.

Biti s narodom i biti s Ocem. Čovjek koji je s Ocem, čovjek koji je s Bogom, on je sposoban da bude bliz i čovjeku. Tako da Isus nije bio sam. Ni u prvom prizoru ni u drugom /današnjih čitanja/. Jer je on stalno u Očevoj, u Božjoj prisutnosti i ta Božja prisutnost mu omogućuje da bude bliz i ljudima. Da bude bliz bratu i sestri. To je, draga braćo i sestre, dar Božji. Onaj koji je blizu Bogu taj je blizu i čovjeku. Onaj koji je daleko od Boga taj je daleko i od čovjeka. Taj unosi u ljudsku sredinu razdor, mržnju, svađu, nemir, rat i tako redom. A onaj koji je blizu Boga, on širi vedrinu, smirenje, mir, zadovoljstvo, blizinu.

Ne bojte se! Ja sam. Poruka je to i vašeg biskupa. Ne bojte se! Ja sam s vama! Ja sam s vama i u nemiru. Ja sam s vama i u oluji. Ja sam s vama i u razaranju. Ja hodam kroz to, ali ja sam tu, ja sam s vama da vam kažem da se ne bojite. Ako si Ti, onda zapovijedi da ja isto hodam po moru uzburkanom, rekao je Petar. Dođi, pozvao ga Isus. Ali, Petar je pošao na put, međutim, kad je vidio ono što mu je neposredno blizu - valove, uzburkano more - prestrašio se, posumnjao i počeo tonuti. Jedino što mu je preostalo - Isuse, spasi me. To je ono zadnje što mu je ostalo. Isus mu pruži ruku, i ta ruka Isusova je ona koja spašava. Dragi braćo i sestre, ta ruka se pruža, ta ruka je ispružena prema nama, prema svakome od nas ovdje sabranom u ovoj crkvi. Ruka koja spašava, ruka Isusova koja ide nama u susret, koji smo u oluji, koji smo na uzburkanom moru, koji smo u razaranju, koji smo u ratu, koji izlazimo iz rata. Pruža nam se ruka Isusova. Ona želi spasiti. Ona želi nas sačuvati. Nas na moru, i na oluji i na uzburkanom moru, ali želi nas sačuvati. I želi da ostanemo tu, da ostanemo ovdje, da ovdje sačekamo zoru, da ovdje sačekamo utjehu, da ovdje sačekamo da oluja nestane, da nastane mir, da bi se moglo opet mirno ploviti.

Tu je Bog prisutan. Bog tihi. Bog strpljivi. Ali Bog koji je tu, koji je blizu čovjeku, koji je u čovjekovom srcu, koji je prisutan za čovjeka koji se poput Isusa može sabrati i otvoriti Bogu Ocu. To je onaj Bog koji je tu, koji susreće čovjeka, koji je susreo i Iliju. Bog, draga braćo i sestre, koji je prisutan i nasuprot oluje i nasuprot potresa, i nasuprot ognja - on je prisutan u miru, u strpljenju, u ljubavi da bude s nama da nam pomogne da izdržimo. Jer svim moćima svjetskim kratak je vijek. To je poruka i današnje Biblije. Izdržati jer je Bog onaj na čijoj je strani pobjeda. Bog mira, Bog koji donosi strpljenje, Bog koji unosi mir u ljudsko srce.

Vjerovati da će dobro pobijediti, vjerovati da svako zlo neće zauvijek trajati. To je temelj kršćanske nade. To je temelj našega spasenja. To je ona ruka koju Krist Gospodin pruža, pruža svakome od nas. Vama, braćo i sestre, koji ste danas ovdje okupljeni da slavite dužijancu, da zahvalite Bogu za plodove zemlje, plodove ove vama drage zemlje koja je hranila vaše djedove i bake. Koja vas je hranila i na kojoj ste rasli. Ova zemlja koja je vaša, ona je tako dobra. Ona stalno donosi blagoslov svojih plodova. I danas ovdje došli ste da Bogu kažete hvala. Hvala za svako dobro, hvala i za ovu zemlju, za ovu zemlju koju ja ljubim, koju ti ljubiš jer je tvoja, jer te hrani i jer ti vjeruješ da je ona u stanju tebe iznijeti i danas i sutra. Jer je ona tvoja zemlja, jer je ona tvoj blagoslov. Dok danas zahvaljujete Bogu za plodove zemlje, molite, i molimo zajedno da bude ova zemlja vama i svima koji na njoj rade blagoslovljena, da bude ova zemlja Božjega blagoslova. A nas poziva Bog da budemo poštteni i prema zemlji i prema svakom čovjeku. To jest da poštenjem svoga rada zarađujemo kruh i da tako slavimo Boga i budemo na pomoć jedni drugima. Danas, u ovo vrijeme, kad se Crkva priprema da uđe u treće tisućljeće, molimo da treće tisućljeće bude u znaku evanđelja, da treće tisućljeće bude novo, blagoslovljeno vrijeme za svakoga čovjeka ovoga svijeta, za svakoga čovjeka naše Europe koja je bogatstvo u zajedništvu različitih kultura i naroda. To zajedništvo i pluralizam kultura i naroda potvrđuje i želi prezentirati i hrvatski narod ovdje u ovoj biskupiji i u ovoj zemlji. Neka bude on i ova zemlja od Boga blagoslovljena. Amen.

POZDRAV SUBOTIČKOG BISKUPA

Preuzvišeni gospodine Nadbiskupe!

Prigodom Vašeg prvog dolaska u Suboticu srdačno Vas pozdravljam i želim Vam izraziti dobrodošlicu u ime cijele naše biskupije i u svoje osobno ime.

Drevni grad Subotica, čija povijest datira već više od šest stoljeća danas se raduje što može ugostiti tako časnu i uglednu osobu kao što je osoba zagrebačkog nadbiskupa.

Preuzvišeni gospodine Nadbiskupe! Geslo Vašeg biskupskog služenja jest: "Da život imaju!" Čvrsto vjerujem da se ovaj vaš pohod gradu Subotici i našoj biskupiji događa u duhu Vašega gesla "Da život imaju" svi vjernici ove Subotičke biskupije, cijeloga grada i svi ljudi dobre volje koji žive na ovim područjima.

Iz propovijedi mons. Beretića na Večernjoj molitvi

Lijepo nam je večeras i zato što s nama zajedno moli mili gost, nadbiskup Josip. U ovim večernjim hvalama pridružio nam se i Pastir naše Crkve - biskup Ivan. I klasju se na našem oltaru radujemo. Klasje kruh i život obećava. Kako nam se ovoga ljeta klasje otimalo. Kako su dugi bili Medardovi dani! Koliko je kuća od povodnja nastradalo. I voće i povrće i usjevi. Sve je tako ugroženo. Pa ipak, vrijednim rukama i spremnim srcem rade ratari naši. Nije dosta biti zdrav, imati deset prstiju. Treba nam pomoćnik. I zato večeras na molitvu dođosmo. Neka nas čuje onaj koji je stvorio nebo i zemlju. Mi blagoslova trebamo! Mi mira trebamo. Zato smo s raskajanim pjesnikom Davidom molili: "Iz dubine, Gospodine, vapijem k Tebi: Gospodine, usliši glas moj!" (Ps 130,1). /.../ Zato smo večeras u katedrali našoj, da nam osvane dan i da se Danica boljih dana pomoli u našim srcima. I nama Isus kaže: "Vi ste svjetlost svijeta" (Mt 5,14). Zato stojimo večeras u katedrali bazilici našoj! Mi, ljudi, kruna stvorenja, kojima je povjerena zemlja s biljem i životinjama. Mi se sabrasmo na molitvu večernju. Neka glasovi naše molitve uziđu k Bogu poput mirisnog tamjana. Nebo i uho Očevo da dosegnu. /.../

Kako da se večeras ne zagledamo u stvarnost, u prošlost, sadašnjost i budućnost. Sve je u rukama Onoga koji je pobijedio svijet. I sveti Pavao, zaštitnik naše biskupije tvrdi da smo hram Boga skrivene kad piše: u "njemu živimo, mičemo se i jesmo" (Dj 17,28). Dao Bog da svatko od nas s Pavlom mogne reći: "Živim. Ali ne više ja. Nego Krist živi u meni!" (Gal 2,20). To neka svima udijeli Gospodin bogat milosrđem i dobrotom, da se radujemo Dužijanci ovoj, da se radosni izbavimo iz sadašnjih zala i mi, i narod naš, i zemlja naša i svi ljudi njezini. Amen.

KONCERT U BAJMOKU

U nedjelju, 1. kolovoza u 20 sati, u župnoj crkvi sv. Petra i Pavla u Bajmoku održan je spomen-koncert u čast pokojnog kantora ove župe **Istvana Toplaka**. Na koncertu su nastupili pjevački zborovi ove župe, mali tamburaški orkestar sastavljen od članova KUD "Jedinstvo-Egység" iz Bajmoka te solo pjevač **Jasura Tivadar**, student teologije u Pečuhu koji ujedno studira i solo-pjevanje u Glazbenoj školi u istome gradu. Koncert je organizirao i vodio **Csaba Paskó**, đakon ove župe.

Na koncertu su izvođena djela svjetskih klasika Bacha, Bethovena, Bizeta te crkvene pučke pjesme i duhovne šansone. Koncert je bio dobrotvorne naravi a prihod je namijenjen udruzi "Kosztolányi Dezső" koja potpomaže školovanje srednjoškolaca i studenata.

Na koncertu su bile nazočne mnoge ugledne osobe našega mjesta, a bila je nazočna i supruga i bliža rodbina pokojnog kantora Toplaka. Koncert je održan u punoj crkvi i praćen je s oduševljenjem. Svim nazočnima bio je to pravi duhovni užitak, a ujedno i jedinstveni glazbeni događaj za našu župsku zajednicu i za cijelo ovo mjesto.

Župljanka

Srebrna misa sončanskog župnika **Željka Augustinova**

MOLITVA ZA VIŠE SVEĆENIKA

U nedjelju, 4. srpnja u župi sv. Lovre u Sonti proslavio je župnik **Željko Augustinov** svoj srebrni jubilej - 25. obljetnicu svećeništva. Svečanu sv. misu zahvalnicu župnik **Željko** slavio je u prisustvu mnogobrojnih vjernika iz Sonte, Vajske, Bača, Bačkog Monoštora i drugih mjesta, te uz sudjelovanje prijatelja mu svećenika i redovnika.

Prije početka svečane mise mladi iz Sonte i Bača biranim su riječima čestitali jubilarcu na ustrajnosti u svećeništvu, tom tako odgovornom pozivu. Predivnu propovijed o svećeničkom zvanju održao je **Jakob Pfeifer**, a jubilarca je pozdravio i čestitao mu **mons. Bela Stantić**, generalni vikar Subotičke biskupije. Samu jubilarnu misu slavljeno i prisutni svećenici i vjernici prikazali su za veći odziv mladih u svećenička zvanja.

U večernjim satima slavlju se pridružio i episkop bački gospodin **Irinej Bulović** s još dvojicom episkopa Srpske Pravoslavne Crkve.

Za ovu zgodu crkva sv. Lovre bila je okićena lijepim šarenim ćilimima a najmlađi vjernici sudjelovali su na misi obučeni u narodnu nošnju. Zastirala je tamburica folklorne grupe iz Sonte ali i pleh muzika vatrogasaca iz Bača koji su se također pridružili ovom slavlju.

Josip Brdarić

"NOVO SVETIŠTE" MAJKE BOŽJE BISTRičKE U SUBOTICI

Blagdan Majke Božje Bistričke svečano je proslavljen u svim hrvatskim župama Subotičke biskupije. Osobito svečano bilo je u subotičkoj župi Marije Majke Crkve. Naime, za vrijeme teških i tjeskobnih ratnih vremena u ovoj župi su vjernici i župnik učinili zavjet da će blagdan Majke Božje Bistričke slaviti kao svetkovinu s "velikom" misom. Zavjet je ponajprije učinjen za mlade u vojsci i pričuvu da nitko ne strada u tim strahotama. I, hvala Bogu, iz te župe nitko nije stradao. Vjernici su inače ponosni što njihov glavni oltar resi vjerna kopija lika Bistričke Gospe koju je **mons. Lovro Cindori** poklonio toj župi da se oko nje sada okupljaju bistrički hodočasnici Subotičke biskupije. Od prvoga dana u župi je primjećeno da se vjernici rado i često utječu zaštitu Majke Božje Bistričke i da svoju crkvu smatraju svetištem. Uoči blagdana je bilo bdjenje od 20,30 do 24 sata protkano meditacijom, molitvom, pjesmom upravo u duhu bistričkih bdjenja. Sam blagdan je osvanuo obasjan suncem i na "velikoj" misi je crkva bila puna pobožnih štovatelja na zahvali i zavjetu. Ova misa slavljena je kao na najveće blagdane. Čitanja su čitali bivši vojnici, zbor je vodio **Miroslav Stantić** a misu je predvodio domaći župnik **Andrija Kopilović**. U svojoj propovijedi on je govorio o svetištu kao majčinoj utrobi koja nosi i rađa po sakramentima Božju djecu, kao majčini grudima koje othranjuju Božji narod i kao majčinom srcu bez kojega se ne može biti vjernikom svjesnim da ga Bog ljubi a Crkva njeguje. Kana Galilejska je dvostruka poruka majčinskog krila i srca okrenuta prema Sinu u naručju za naše potrebe i prema vjernicima pod njenom zaštitom: "Sve što vam rekne učinite." Tako je u Subotici živnulo još jedno marijansko srce i ta poznata marijanska crkva postala je još bogatija jednim okupljanjem koje će vjerojatno prerasti u hodočašće i ostalih Subotičana.

Andrija Anišić

GOSPA KARMELSKA U SOMBORU

U petak 16. srpnja u karmelićanskoj crkvi u Somboru svečano je proslavljen blagdan Gospe Karmelske. Toga dana služene su mise na njemačkom, mađarskom i hrvatskom jeziku. Svečane mise na hrvatskom i mađarskom jeziku predvodio je subotički biskup **mons. dr. Ivan Péntzes**. Poslije mise održana je tradicionalna "škarpularska" procesija po crkvi.

Na tim svečanostima sudjelovalo je mnoštvo mladih u narodnim nošnjama. Na svečan način u Somboru, u karmelićanskoj crkvi proslavljeni su i blagdani sv. Ilije proroka i sv. Ane.

Mato Miloš

U sljedećem broju čitajte:

*** Redovničko oblačenje i stupanje u novicijat Jasne Crnković iz Subotice u Družbu sestara Kćeri milosrđa u Blatu na Korčuli

*** Nesvakidašnji jubilej Etele Kujundžić - 50 godina članica Trećeg Franjinog svjetovnog reda

MLADA MISA U BOĐANIMA

Na blagdan apostolskih prvaka sv. Petra i Pavla u subotičkoj katedrali-bazilici biskup mons. Ivan Péntzes zaredio je za svećenika vlč. Željka Šipeka.

Željko Šipek, rodio se u Bođanima, u malom šokačkom mjestu kraj Vajske u južnoj Bačkoj, 13. 05. 1972. godine od oca Vinka i majke Marije. Rastao je u obitelji s još dvije sestre. Srednju školu je završio u Subotici u Biskupijskoj klasičnoj gimnaziji "Paulinum". Teologiju je studirao u Zagrebu na Filozofsko-teološkom institutu Družbe Isusove, gdje je i diplomirao u lipnju ove godine.

Svoju mladu misu Željko je svečano proslavio u svojoj rodnoj župi sv. Ilije u Bođanima, u nedjelju 25. srpnja, kada je ta župa slavila i svoje proštenje. Bilo je to nezapamćeno slavlje, jer je posljednji svećenik rodom iz ove župe slavio svoju mladu misu prije skoro 150 godina.

Željko je svoju mladu misu služio vani, ispred crkve na improviziranoj bini. Naime, crkva u Bođanima i inače mala a toga dana bila bi premalena za sve koji su željeli podijeliti ovu nesvakidašnju radost sa Željkom i njegovom obitelji.

Mladomisnik nakon podjele pričesti

Na početku slavlja mladomisnika su pozdravili župnik i mladi obučeni u šokačku narodnu nošnju; oni su također čitali i Božju riječ, dok su psalam pjevali bogoslovi Ivica i Goran iz Subotice. Propovijedao je Andrija Kopilović, župnik subotičke župe Marije Majke Crkve. Da bi mlada misa bila što svečanija, ponosni župnik Josip Kujundžić, pobrinuo se da uz župski zbor iz Vajske s orguljašem Draganom, na misi sudjeluje i tamburaški sastav "Ravnica" iz Subotice.

Na kraju sv. mise mladomisniku, njegovim roditeljima i rodbini čestitao je župnik Josip Kujundžić, izražavajući svoju veliku radost što Željkovim stopama kreće Dragan iz Vajske, koji će od jeseni biti novi sjemeništarc u subotičkom sjemeništu "Paulinum". Poslije njega svim sudionicima ovoga slavlja obratio se mladomisnik koji je toplim riječima zahvalio svojim roditeljima, sestrama, rodbini kao i župniku i svim župljanima na molitvama i podršci.

Sv. misa je završila svečanim mladomisničkim blagoslovom i susretom za obiteljskim stolom u obližnjem motelu, na tzv. "Prolomu".

/Zv/

PROŠTENJE NA BAJSKOM GROBLJU

Na subotičkom Bajskom groblju sv. Petra i Pavla, u subotu 26. 06, po drugi put je održano proštenje na kojem su služene dvije svete mise pred kapelom Kopilović za sve pokojnike koji počivaju na ovom poznatom i velikom groblju. Sv. misu u 8 sati na mađarskom jeziku služio je župnik katedralne župe mons. **Stjepan Beretić**, a s njim je suslavio preč. **Andrija Kopilović** koji je i propovijedao. I sv. misa u 9 sati na hrvatskom jeziku okupila je po vrućem vremenu mnoštvo vjernika. Misu je predvodio preč. **Andrija Kopilović**, a propovjednik je bio mons. **Beretić**. Na misama su pomagali i svećenici vlč. **Berenji** i mons. **Forgić** koji su strpljivo ispovijedali. Svečanosti sv. mise svakako je doprinio i katedralni zbor "Albe Vidaković" pod ravnanjem s. **Mirjam**.

Iako je ovo tek drugo po redu proštenje, veliki broj okupljenih vjernika na misama dokazuje brigu i povezanost živih s dragim pokojnicima prema kojima je sv. misa najočitiji znak ljubavi. /Zv/

PROŠTENJE

U nedjelju 1. kolovoza svečano je proslavljeno proštenje u Gornjem Tavankutu. Ova župska zajednica slavi sv. Anu kao svoju nebesku zaštitnicu. Tako je na sam dan sv. Ane, u ponedjeljak 26. srpnja slavljena sv. misa na kojoj se okupio lijepi broj župljana. Na proštenje u Gornji Tavankut rado dolaze mnogi vjernici iz Donjeg Tavankuta, Ljutova, Subotice, Bajmoka i drugih mjesta. Prekrasan sunčan i topao dan bio je idealan za proslavu proštenja. Sveta misa je služena ispred crkve sv. Ane, a predvodio ju je mjesni župnik **Franjo Ivanković**. Misno slavlje je uljepšao župni zbor iz crkve Srca Isusova iz Donjeg Tavankuta, a pjevanjem i sviranjem su ravnale orguljašice **Elizabeta Balažević** i **Marija Jagić**.

Poslije misnog slavlja vjernici su još dugo ostali u razgovoru ispred crkve ili kupujući prigodne poklone svojim najmlađim ukućanima.

I. P.

PROŠTENJE U BAJMOKU

Svetkovina sv. Petra i Pavla, nebeskih zaštitnika naše župske zajednice i naše župne crkve u Bajmoku, svečano je proslavljena 29. lipnja. Ove godine svi su na poseban način zahvaljivali nebeskom Ocu za dar obnovljenog krova naše župne crkve, kao i za pokretanje aktivnog vjerskog života ove župe. Naša zahvala nebeskom Ocu išla je i za našeg bogoslova **Paskó Csabu**, koji je 19. 06. zaređen za đakona u Pečuhu, a s njim je naša zajednica i naša biskupija dobila još jednog radnika u vinogradu Gospodnjem.

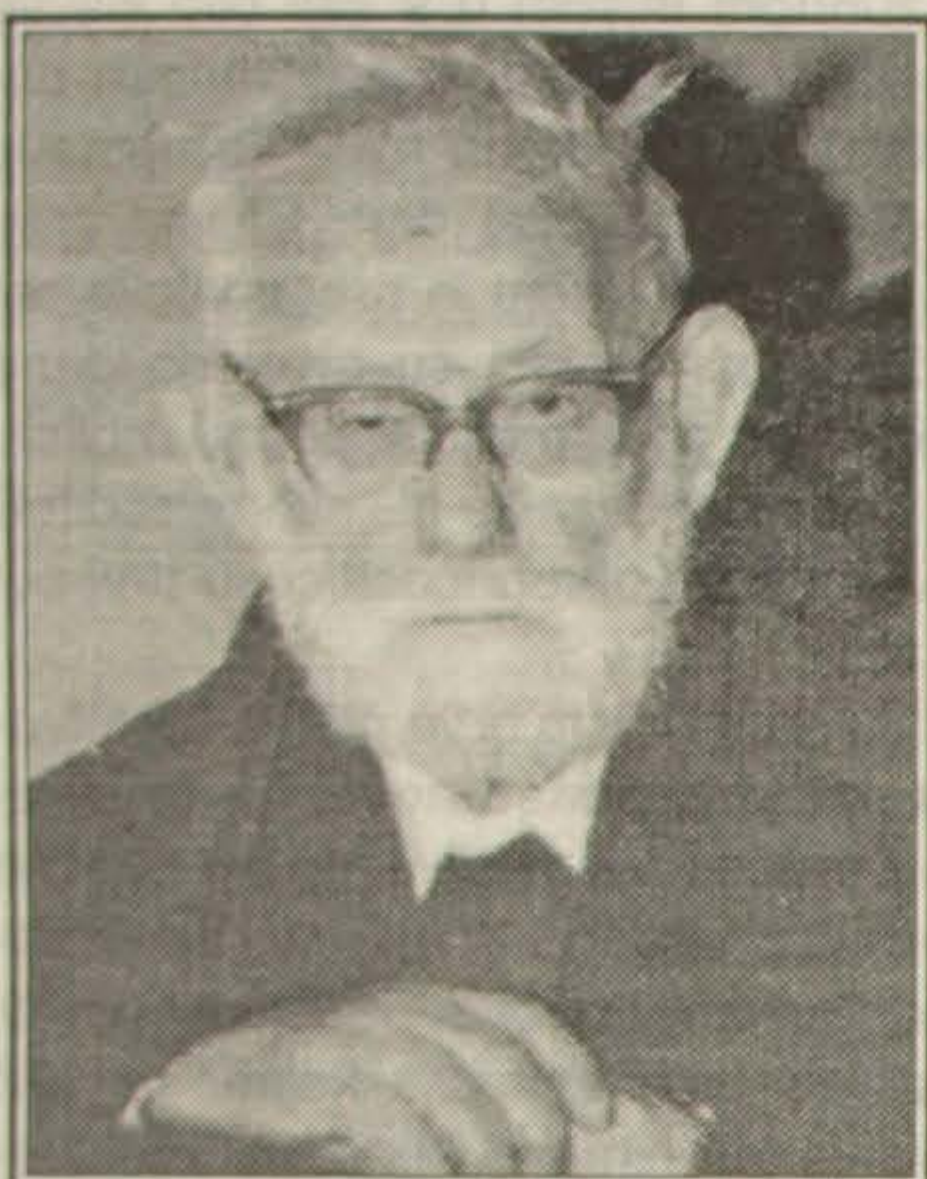
Radosni smo što smo za dragog gosta na našem proštenju imali preč. gosp. msgr. **Berényi Ferenca** koji je prije pedeset godina bio kapelan ove župe. On je predslavio svečane sv. mise u 8,00 i 10,00 sati. Napose nam je bila draga spoznaja da se on redovito, dnevno moli za ovu župnu zajednicu, da žar vatre koji su zapalili apostoli Petar i Pavao uvijek donosi obilat rod na korist svim vjernicima ove župe kako bi oni proslavljali Oca nebeskog.

Župljanka

Zagreb

UMRO AKADEMIK TEOLOG TOMISLAV JANKO ŠAGI-BUNIĆ

U Zagrebu je 21. srpnja u 76. godini života i 51. godini svećeništva umro istaknuti teolog i akademik Tomislav Janko Šagi-Bunić. Pokojni teolog ostavio je iza sebe duboki trag. Bio je neumorni promicatelj koncilskih ideja u Crkvi u Hrvata i vrstan profesor na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu. Svojim uvijek bistrim umom unosio je nove svježine u teološku kulturu Crkve u Hrvata. U više navrata bio je dekan Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Zagrebu. Pokojni Tomislav Janko Šagi-Bunić bio je vrstan znanstvenik, dobar poznavalac liturgije, zauzeti ekumenist i graditelj "civilizacije ljubavi" u sebi i oko sebe. Brojna djela koja su nam od njega ostala dugo će još govoriti o ovom istaknutom velikanu naše crkvene prošlosti i sadašnjosti. Mnoštvo svećenika, redovnika, redovnica, vjernika i ostalih koji su došli ispratiti pokojnikovo tijelo na

počivalište na Mirogoju dovoljno govori o veličini i značenju Tomislava Janka Šagi-Bunića. Sprovodne obrede predvodio je zagrebački pomoćni biskup mons. Josip Mrzljak.

Tomislav Janko Šagi-Bunić rođen je u okolici Varaždina 2. veljače 1923. godine. Poslije završene pučke škole stupa u sjemenište kapucina u Varaždinu. Prve redovničke zavjete položio je 1941. godine u Varaždinu, a doživotne u istom mjestu poslije 3 godine. Pohađao je teološki studij u Zagrebu na Katoličkom bogoslovnom fakultetu. Za svećenika je zaređen 1948. godine, a doktorirao je na Katoličkom bogoslovnom fakultetu 1951. godine iz Kristologije. U svojoj redovničkoj zajednici obavljao je visoke dužnosti, a sav svoj radni vijek proveo je u Zagrebu. Premalo je prostora da bi se moglo nabrojiti samo ono najvažnije što je za vrijeme svoga zemaljskog putovanja radio Tomislav Janko Šagi-Bunić.

SEMINAR ETNOLOGA U BAJI

U Baji je 15. i 16. srpnja održan međunarodni seminar etnologa pod nazivom "Nacionalne manjine i etničke grupe između Dunava i Tise", uz sudilovanje etnologa iz Slovačke, Mađarske i Vojvodine. Iz Subotice su sudilovali Alojzije Stantić i Valerija Devavari.

Za naše čitaoce je zanimljivo sudilovanje Alojzije Stantića sa temom "Rastirivanje ledonosni oblaka pomoću crkveni zvona". Rad je napisan ikavicom i priveden na mađarski jezik, a biće objavljen u posebnom zborniku. Našim čitaocima je poznata ova tema, objavili smo je u Zvoniku br. 8 i 9 u 1998. godini, a autor ju je u međuvremenu dopunio podacima novijih istraživanja.

Ova tema je izazvala zanimanja etnologa i slušalaca, jel su neki med njima prvi put čuli za tu mogućnost. Inače ovaj rad je priznanje Etnološkoj sekciji HKC "Bunjevačko kolo" i Alojziju Stantiću, što su obaško iskazali dr. Eva Kričkovića, prisidnica Etnološkog odjela slovačke akademije znanosti i dr. Barth János, prisidnik Kuratorija županije Bač - Kiškun. Ovi ugledni etnolozi su odali i posebno priznanje i gospođi Valeriji Devavari na ritkoj, ali zato i vrlo zanimljivoj temi rada "Subotička sveta pisma (molitve) za zaštitu od zla".

U jednom od narednih brojeva Zvonika pristavićemo vam rezultate najnovijeg istraživanja gospođe Valerije Devavari. /IAS/

Hvar

BISKUPSKO REĐENJE MONS. NIKOLE ETEROVIĆA

Državni tajnik Svete Stolice kardinal Angelo Sodano zaređio je u subotu 10. srpnja u hvarskoj katedrali za biskupa mons. Nikolu Eterovića. Novi biskup je crkveni diplomata i djelatnik Odjela za odnose s državama Papinskog državnog tajništva. Mons. Nikola Eterović imenovan je naslovnim nadbiskupom drevnog Siska i ujedno je dobio službu apostolskog nuncija u Ukrajini. Suzaređitelji novog nadbiskupa bili su splitsko-makarski nadbiskup Ante Jurić i hvarski biskup Slobodan Štambuk. Slavlju su bili nazočni i mnogi biskupi iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Jugoslavije, Makedonije, Italije, Ukrajine i Španjolske. Hvarska katedrala bila je premala da bi u nju mogli stati svi okupljeni.

Biskupsko geslo novog nadbiskupa je: "Krist je zaglavni kamen", njegov biskupski prsten izrađen je od vjenčanih prstenja roditelja. /IKA/

Vatikan

NAJMLAĐI BLAŽENICI U KATOLIČKOJ CRKVI

Papa Ivan Pavao II. je u ponedjeljak 28. lipnja ove godine potpisao dekret o proglašenju blaženima dvoje malodobnih vidjelaca iz Fatime. Tako su Franjo i Hijacinta najmlađi blaženici u Katoličkoj Crkvi koji nisu bili mučenici.

Kako je poznato, troje maloljetne djece vidjelo je Blaženu Djevicu Mariju koja im se ukazala 13. svibnja 1914. godine. Gospa im se ukazala još pet puta u isto vrijeme istoga dana u narednim mjesecima do listopada. Treća vidjelica Lucija je još i danas živa i nalazi se u samostanu karmelićanki kao starica od 92 godine. Franjo i Hijacinta umrli su samo nekoliko godina poslije Gospinih ukazanja, a svoju bolest i smrt prikazali su Gospi za obraćenje svijeta. /IKA/

Rijeka

REĐENJE NOVOG BISKUPA

U riječkoj prvostolnoj crkvi sv. Vida na blagdan apostolskih prvaka sv. Petra i Pavla bilo je ređenje novog pomoćnog riječko-senjskog biskupa mons. Milana Bogovića koji će imati svoje sjedište u Gospiću.

Na ovaj svečani događaj ređenja novog biskupa okupili su se skoro svi biskupi iz Hrvatske, kao i više biskupa iz inozemstva. Glavni zaređitelj bio je riječko-senjski nadbiskup Antun Tamarut, a suzaređitelji bili su krčki biskup Valter Župan i porečko-pulski biskup Ivan Milovan. U prigodnoj propovijedi nadbiskup Tamarut govorio je o službi biskupa i njegovom poslanju u životu Crkve.

Novozaređeni biskup imenovan je za Liku i svoje će biskupsko sjedište imati u Gospiću. Biskupsko geslo novog biskupa Bogovića je "U ime Oca, Sina i Duha Svetoga". Biskup Bogović je sam rekao da svoje biskupsko djelovanje želi započeti u Božje ime, kao što je to naučio od svoje majke koja je svaki svoj posao uvijek započinjala u isto ime.

Za očekivati je da će se u budućnosti utemeljiti nova biskupija u Hrvatskoj koja bi svoje sjedište imala u Gospiću. /IKA/

Vijesti priredio: Franjo Ivanković

**GODIŠNJICA POSVETE
KONKATEDRALE - BAZILIKE
I SLAVLJE SV. POTVRDE**

U Srijemskoj Mitrovici je 30. lipnja svečano proslavljena 188. godišnjica posvete župne crkve i konkatedrale - bazilike sv. Dimitrija, te je ujedno i podijeljen sakrament svete potvrde. U župu je u popodnevnim satima iz Đakova stigao đako-

vački i srijemski biskup u miru **mons. Ćiril Kos** u pratnji kancelara Biskupskog ordinarijata **mons. Luke Strgara**. Biskup Kos se prije misnoga slavlja susreo s krizmanicima u župnoj dvorani. Potom je uslijedilo svečano euharistijsko slavlje u 18,30 sati kojem je predsjedao biskup Kos uz koncelebraciju kanonika i kancelara **mons. Luke Strgara**, dekana srijemskomitrovačkog dekanata i župnika u Rumi **Boška Radielovića**, domaćega župnika **Josipa Matanovića** i župnog vikara **Ivana Lenića**, te još pet svećenika srijemskomitrovačkog dekanata.

Prije početka misnog slavlja u crkvi biskupa Kosa su pozdravili u ime krizmanika **Ivana Vanjek** i **Ivana Jurić**, te u ime župe domaći župnik **Matanović**. Biskup Kos je podijelio sakrament svete potvrde, koji je primilo 26 mladih vjernika. Posebno svečanom ugođaju cijeloga slavlja doprinijeli su lijepim pjevanjem Mješoviti konkatedralni zbor pod vodstvom orguljašice **s. Hugoline Kovačević** i dirigentice **Kristine Miščević**, sviranjem na orguljama i trubama tri studentice Glazbene akademije u Beogradu, ali i domaći ministranti.

Budući da je ovo bio i dan zahvale za proteklu školsku i vjeronaučnu godinu, na misi je bio veći broj djece i mladih.

Ovogodišnji krizmanici, roditelji i kumovi, te drugi župljani duhovno su se pripremali za ovo slavlje trodnevnicom od 27. do 29. lipnja. /Ivan Lenić/

U nedjelju 20. lipnja posebno radosno je bilo u župi sv. Dimitrija u Srijemskoj Mitrovici.

**SLAVLJE PRVE PRIČESTI
U SRIJEMSKOJ MITROVICI**

Toga je dana pod svečanom župnom misom u 9 sati bilo slavlje prve pričesti. Bilo je 23 prvopričesnika koji su unatoč ratnim prilikama i zračnim uzbunama, te u vrijeme kada nije bilo nastave dolazili na vjeronauk i pripremali se za ovaj dan. Slavlju prve pričesti prethodila je trodnevnicom pripreme koju je predvodio župni vikar i vjeroučitelj **Ivan Lenić**. Prvopričesnici su svakoga dana prije mise imali vjeronauk, zatim su u crkvi molili večernju molitvu i sudjelovali u misi. Na misi su uz prvopričesnike bili njihovi roditelji i drugi članovi obitelji. Uoči prve pričesti prvopričesnici su prvi put pristupili sakramentu pomirenja.

Svečanu nedjeljnu euharistiju sa slavljem prve pričesti predvodio je i propovijedao domaći župnik **Josip Matanović** uz koncelebraciju župnog vikara **Ivana Lenića**. Na misi je bilo nazočno mnoštvo vjernika. Posebno je bilo radosno i dojmljivo sudjelovanje samih prvopričesnika kako prilikom obnove krsnih obećanja, tako i kod pristupanja pričesti, te kod recitacija kojima je bilo popraćeno misno slavlje. Pjevanje je animirao Mješoviti konkate-

dralni zbor pod ravnanjem **s. Hugoline Kovačević**. Nakon mise župnik je prvopričesnicima podijelio uspomene na ovaj dan te su se svi prvopričesnici i svećenici zajednički fotografirali. Roditelji prvopričesnika su u župnoj dvorani i dvorištu počastili nazočne vjernike i djecu kojih je bilo u velikom broju u crkvi. /Ivan Lenić/

**MEĐUVJERSKA KONFERENCIJA
ZA MIR NA BALKANU**

Konferencija židovskih, muslimanskih i kršćanskih vjerskih poglavara održana je 5. i 6. srpnja 1999. u Budimpešti. Na Konferenciji, koju su priredili Europski židovski kongres, Konferencija europskih rabina i Europsko vijeće sinagogalnih organizacija, sudjelovalo je 46 sudionika iz Belgije, Bosne i Hercegovine, Bugarske, Hrvatske, Engleske, Francuske, Italije, Jugoslavije, Mađarske, Makedonije, Njemačke, Rumunjske, Rusije, Švicarske i Ukrajine. Glavna tema razgovora bila je mir i tolerancija na Balkanu, te odgovornost vjerskih vođa u promicanju dijaloga i suradnje među onima koji u toj regiji trpe. U završnom priopćenju Konferencije istaknuta je potreba zauzimanja vjerskih zajednica da se sukobi zamijene pouzdanim i stalnim dijalogom i suradnjom. Također je upozoreno kako bi izobrazba i odgoj trebali postati sredstvo za postizanje međusobnog razumijevanja te tako spriječavati religijsko i kulturno neprijateljstvo i omogućavati konstruktivan doprinos svih zajednica u traganju za mirom, tolerancijom, socijalnom pravdom i ljudskim pravima. U priopćenju također stoji kako razlike koje postoje među religijama ne smiju biti povod za nesnošljivost, diskriminaciju i predrasude. Sudionici skupa pozvali su vjerske poglavare s područja Balkana da pomognu u stvaranju ozračja trajnog mira oslanjajući se na poruku nade i pomirenja. Na Konferenciji je odlučeno da se osnuje stalna radna skupina i Poticajni odbor koji će skretati pozornost na duhovnu i humanu stranu obnove na Balkanu. /IKA/

**BISKUP JANJIĆ
S KOSOVSKIM KATOLICIMA**

Kotorski biskup **Ilija Janjić** posjetio je od 30. lipnja do 2. srpnja Kosovo, priopćio je Ordinarijat kotorske biskupije.

Na početku posjeta, 30. lipnja, biskup Janjić posjetio je u Prištini salezijance i redovnice Družbe sv. Križa. Nakon kratkog posjeta Prištini, biskup je otputovao u Janjevo. Tom se prigodom susreo sa župnikom **Matom Palićem** i vjernicima te zapovjednikom irskog sastava KFOR-a, koji je odgovoran za to područje. U tijeku razgovora biskup Janjić posebno je zatražio od irskog zapovjednika zaštitu hrvatskog puka na tom prostoru. Biskup je ohrabrio tamošnje Hrvate da ostanu na svojim ognjištima na kojima žive već više od sedam stoljeća. Dogovorena je također i dobrotvorna pomoć stanovnicima Janjeva koju će ovih dana dopremiti djelatnica Caritasa kotorske biskupije. U četvrtak 1. srpnja kotorski je biskup posjetio u Prizrenu skopsko-prizrenskoga pomoćnog biskupa za Albance katolike **Marka Sopija**, s kojim je razgovarao o aktualnom položaju katolika na Kosovu. Potom je posjetio franjevece i redovnice Družbe sv. Križa u Đakovici te župu Bistražin. Navečer istog dana biskup je predvodio misno slavlje u crkvi sv. Nikole u Janjevu. Na kraju svoga posjeta Kosovu biskup Janjić je 2. srpnja posjetio vjernike i župnika **don Paška** u svetištu Majke Božje u Letnici, gdje je predvodio misno slavlje. /IKA/

PROSLAVLJEN CRKVENI GOD U INDIJI

Vjernici župe sv. Petra u Indiji, u SRJ, u zajedništvu sa svojim župnikom **Stjepanom Klaićem** proslavili su 29. lipnja svetkovinu apostolskih prvaka i svoj crkveni god. Središnje blagdansko misno slavlje u 10 sati predvodio je i propovijedao srijemskomitrovački župnik **Josip Matanović** uz koncelebraciju domaćeg župnika i više srijemskih svećenika, te sudjelovanje lijepog broja vjernika. /Ivan Lenić/

NUNCIJ U BEOGRADU O STANJU NA KOSOVU

Apostolski nuncij u Beogradu nadbiskup **Abril Santos y Castello** smatra da mirovni sporazum za Kosovo sadrži mnoga načela koja je naznačila u svojim dokumentima i susretima Sveta Stolica u tijeku ratnog sukoba u SR Jugoslaviji. Tragovi prijedloga koje je Sveta Stolica dala za rješenje kosovske krize nalaze se u brojnim međunarodnim planovima, kojima se postigao prestanak ratnih sukoba na tome području, rekao je nuncij u razgovoru za Radio Vatikan. Apostolski je nuncij istaknuo kako je diplomatski zbor iz Beograda, a i sama jugoslavenska vlada priznala pozitivno djelovanje Svete Stolice. Oni su bili svjesni da kad bi Sveta Stolica zatvorila nuncijaturu u Beogradu, da bi isto učinila i ostala diplomatska predstavništva. Osvrćući se na izgled za budućnost Kosova i suživota u toj regiji, nadbiskup Santos y Castello primijetio je kako pravoslavni, muslimani i katolici posjeduju načela, duboko usađena u čovjeka i njegovu svijest, a na tim načelima treba graditi nova srca i novo društvo. /IKA/

KARDINAL SCHOENBORN POSJETOM KOSOVU IZRAZIO SOLIDARNOST S TAMOŠNJIM KATOLICIMA

"Ljudi na Kosovu prošli su zastrašujuću katastrofu, no ipak, postoji nada za novi početak", istaknuo je 11. srpnja, po povratku s Kosova, bečki nadbiskup kardinal **Christoph Schoenborn**. Kardinal Schoenborn posjetio je ovih dana, zajedno s izaslanstvom Caritas, gradove Prizren, Prištinu i Peć. Cilj kardinalova posjeta bio je izvidjeti mogućnosti za djelovanje i oblike pomoći Caritas, izraziti potporu i solidarnost skopsko-prizrenskome katoličkom biskupu **Marku Sopiju**, koji je cijelo ratno vrijeme proveo s vjernicima u Prizrenu, te razgovarati s ostalim vjerskim poglavarima na tom području. Stoga se 9. srpnja u sjedištu pravoslavne patrijarhije u Peći susreo sa srpsko-pravoslavnim patrijarhom **Pavlom**, a 10. srpnja na islamskom teološkom fakultetu razgovarao je s muftijom **Rexhepom Bojom**.

U razgovoru s kardinalom Schoenbornom, patrijarh Pavle istaknuo je nužnost promicanja "duha pokajanja i pomirenja" i zajedničkog rada na postizanju mira. Patrijarh Pavle također je izrazio nadu da će međunarodne mirovne snage na Kosovu uspostaviti stabilnost, te istaknuo kako Crkva osuđuje samo one koji djeluju "protivno dobru naroda" ili "protivno Bogu".

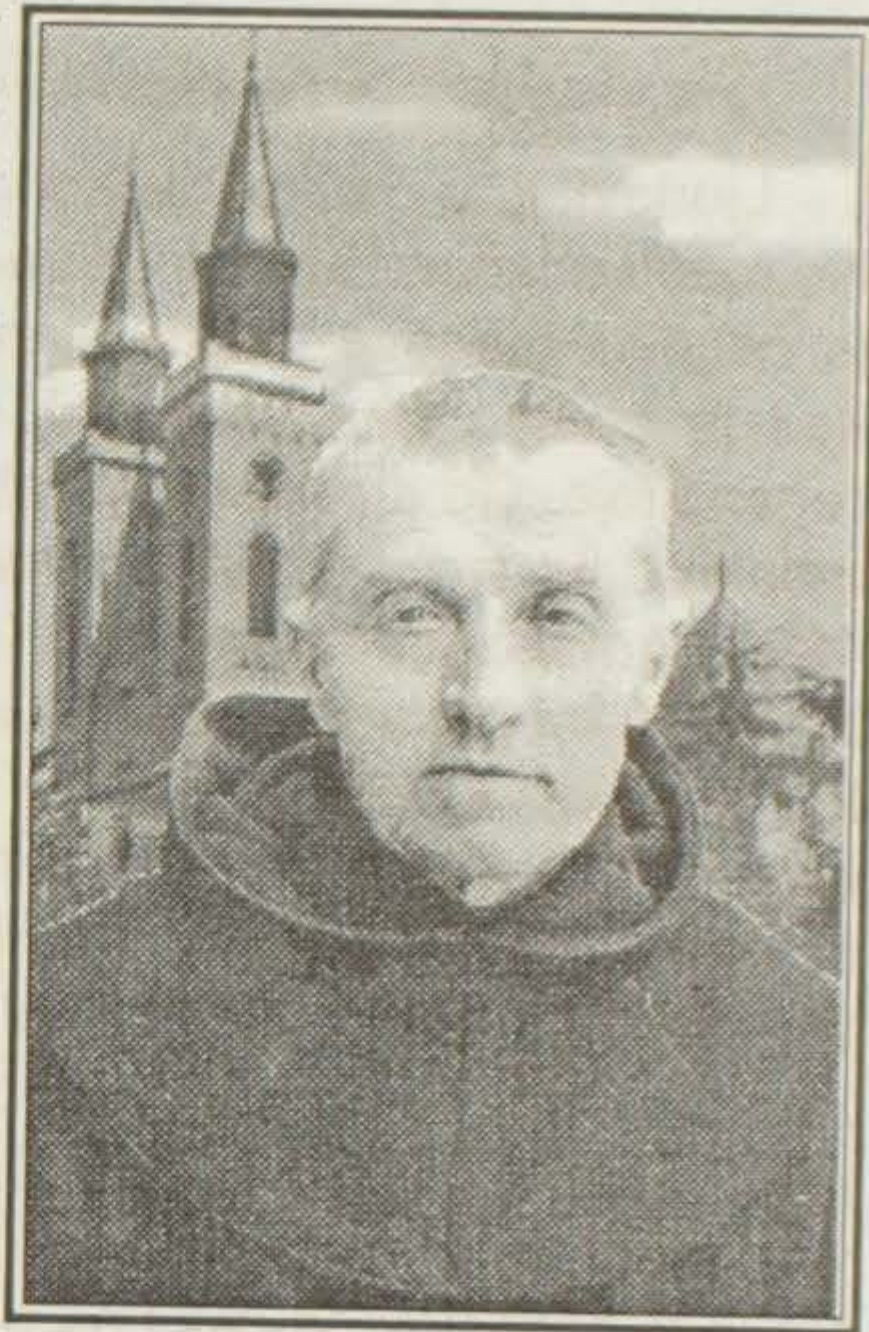
Biskup Sopi kao i muftija Boja zajednički su, pak, osudili progone srpskog pučanstva, koji se posljednjih dana događaju u pojedinim dijelovima pokrajine, ističući kako se svim nasilnim činima mora stati na kraj. Osuđujući osvetničke akcije pojedinih nekontroliranih skupina, biskup Sopi istaknuo je kako se zlo ne smije vraćati zlom, nego se mora prevladati dobrim, a sva tri vjerska poglavara bili su jedinstveni u tome da rat na Kosovu nije bio vjerski, nego politički sukob.

Središnja točka Schoenbornova posjeta Kosovu bilo je misno slavlje koje je 9. srpnja predvodio u prizrenskoj prvostolnici. U prigodnoj propovijedi bečki je nadbiskup istaknuo bliskost s albanskim katolicima i biskupom Sopi, kojega je u ožujku ugostio na mirovnom dijalogu udruge "Apel savijest" u Beču. Pozdravljajući uglednog gosta, biskup Sopi označio je kardinalov posjet, koji je ujedno prvi posjet nekog kardinala Kosovu, "povijesnim danom za tamošnji narod". U tijeku posjeta Kosovu kardinal Schoenborn o trenutnim je prilikama razgovarao i sa zapovjednicima talijanskih i njemačkih postrojbi KFOR-a. /IKA/

GOVORI VAM SLUGA BOŽJI O. GERARD TOMO STANTIĆ

Kada molite ne naklapajte kao pogani (2)

Kada duša putem molitve primi u sebe dovoljno "Božjeg sjemena", prolazeći kroz "krize molitve" onda molitva postaje iskustvo što o. Gerard označava riječima "dadjanje Isusa i duša", "veselim zabavljanjem", "pivanjem", "igranjem", "plesanjem", "raspoloživom loptom" u Isusovim rukama, koju Isus može upotrijebiti kako hoće ili ostaviti u kutu zaboravljajući na nju. U mjeri po kojoj se molitva razvija putem zakonitosti svoga dinamizma molitelj "ne putuje sam u nebo, nego putuje u nebo s mnoštvom duša". Molitelj tada "kao da nosi veliku košaru" na svojim leđima "punom duša a ako mu tijelo pod tim teretom bude slomljeno baš će zato sve te duše pratiti molitelja u nebo" (Ondje, 789).

Izložio sam vrlo sažeto pojmovanje molitve u zapisima o. Gerarda. U zaključku želim istaknuti dvije stvari: Prva se stvar odnosi na samoga Slugu Božjega. Ovo kratko izlaganje o molitvi zapravo nam očituje osobni molitveni život ovog čovjeka koji je rastao u njemu kroz razna iskušenja njegova života pa i nerazumijevanja. Molitva ovako prikazana je njegovo osobno iskustvo koje ima oznake onog mističnog doživljavanja što sv. Ivan od Križa naziva "sjedinenje duše s Bogom" ili ono što sv. Terezija Avilska naziva "Molitvom sjedinjenja". O. Gerard aludira, iako anonimno, na takvo molitveno stanje svoje duše kada zapisuje "jednome od naših Bog je dao dar sjedinjenja... ili umnoženje sjedinjenja". Ovo nam govori da imamo, u liku o. Gerarda, osobu koja nam ne prikazuje samo nekog asketu nego da imamo posla s jednim mistikom.

Drugo što bih istakao to je doprinos razumijevanju i autentičnom življenju molitve. Danas ima mnogo molitvenih pokreta. Bojim se, ponekad, da u tim molitvenim pokretima ima više afektivnog naboja, to jest traženja sebe, negoli objektivnog temelja, to jest autentičnog traženja susreta s Bogom. Autentična molitva izrasta na temeljima vjere, ufanja i ljubavi i življenja putem vazmenog otajstva Krista Gospodina, muke, smrti i uskrsnuća. Molitva treba stvarati prostor za rast sjemenu Božjeg života, čiji se dinamizam razvija kroz tamu vjere, nemoći, kako bismo stigli u život koji svršava u uskrsnuću.

O. Ante Stantić OCD

Piše: Stjepan Beretić

25. kolovoza

SVETI KRALJ LJUDEVIT

(* 1214. + 1270.)

* sin svete majke Blanke * u dvanaestoj godini ostao bez oca *

* dvanaestogodišnjak pod francuskom krunom * služio siromasima * poštenjačina *

* svaki dan na dvije svete mise * danomice je molio časoslov * svaki se petak ispovijedao *

* šest puta godišnje se pričešćivao * veliki isposnik * nježan muž * otac jedanaestoro djece *

* prijatelj franjevaca i dominikanaca * u dva križarska pohoda * hodočasnik u Isusovoj domovini *

* zaštitnik Franjevačkog svjetovnog reda (trećoredaca)*

Ljudevit je u Bačkoj rijetko ime. Više se puta čuje kao Lajčo. No među mladima se gotovo i ne čuje to starinsko ime. Ljudevita je odgojila njegova majka Blanka. Bilo mu je samo 12 godina kad je postao francuski kralj. Spočetka je njegova mati bila regentkinja. Od djetinjstva je iskazivao veliku ljubav prema siromasima. Kad se zakraljio, svaki dan je u svome dvoru hranio 120 siromaha. Kroz došašće i korizmu hranio je još više ljudi. Nerijetko im je sam služio dijeleći im hranu. U predvečerje velikih blagdana Ljudevit je dvorio svoje siromahe a da sam ne bi ni okusio hrane. Svojim gostima je poslije obroka još i novaca dijelio. Siromasi, hromi i bolesni su sjedili i za njegovim kraljevskim stolom. Žarko je želio zaslužiti ime "čestit čovjek - poštenjačina". Ljudevit je živio poput redovnika. Pobožno je danomice pribivao ranoj tihoj svetoj misi, te još jednoj pjevanoj. Molio je časoslov pa čak i na putovanju. S dvorskim je kapelanom recitirao psalme i himne. Svoje privatne molitve molio je klečeći na klecalu. Sina je učio: "Moli Boga srcem i ustima, osobito za vrijeme mise u času pretvorbe!" Svaki petak se pobožno ispovijedao a oštru je pokoru radosno i savjesno obavljao. U njegovo se vrijeme rijetko pričešćivalo. Tako se sveti Ljudevit pričešćivao samo šest puta godišnje: na Uskrs, Duhove, Veliku Gospu, Sve svete, Božić i na Svijećnicu. Strogo je postio u došašću, korizmi, te od Spasova do Duhova. U predvečerje blagdana je uvijek postio. Bio je neobično privržen tada modernim prosjačkim redovima: franjevcima i dominikancima. Nježno je volio svoju ženu Margaretu. Jedanaestoro je djece imao. Sve je učinio da mu djeca budu dobra i pobožna. Svom je snagom podupirao svijet znanosti. Prijateljevao je sa svetim Tomom Akvinskim i sa svetim Bonaventurinom. Poduzimao je i dvije križarske vojne kako bi oslobodio sveta mjesta Isusove Domovine. Zapao je i u ropstvo te se morao iskupiti velikom otkupninom. Umro je u Tunisu 25. kolovoza 1270. od kuge. Njegovi posmrtni ostaci bili su izloženi u pariskoj katedrali, a onda je sahranjen u St. Denisu.

Svečevi savjeti

Sinu svome je napisao između ostalog: "Ako ti Gospodin pri-pusti neku poteškoću, blago je i sa zahvaljivanjem podnesi. Misli da je to za tvoje dobro i da si je možda zaslužio... Neka ti je srce blago kada je riječ o siromasima, bijednima i žalosnima... Dok nisi siguran gdje je istina, više budi na strani siromaha nego bogataša..." Kćeri Izabeli je napisao: "Ako te progoni bolest, podnosi to drage volje i zahvaljiv Bogu jer ti je vjerovati da ti on to šalje za tvoje dobro... Ako ti je što teško u srcu, reci to svom ispovjedniku ili drugoj čestitoj osobi. Prema ljudima imaj dobro srce. Rado pomaži dijeleći milostinju..."

Čiji je zaštitnik?

Sveti Ljudevit je zaštitnik Francuske i Mađarske, Versaillesa, frizera, brijača (zato što nije nosio bradu već samo brkove), sljepaca (jer je za njih osnovao posebnu bolnicu), knjigovezaca (to mu je bio hobi u slobodno vrijeme), majstora za pletenje dugmadi, za izradu gajtana i vrpca (zato što se bogato odijevao). Štuju ga i hodočasnici (zato što je sudjelovao u križarskim vojnama te i sam hodočastio po Svetoj Zemlji), pekari, slovoslagачi, četkari i ribari osobito. Zaštitnik je Franjevačkog svjetovnog reda.

Ilustracija: Drveni kip svetoga Ljudevita na oltaru svetoga Franje u somborskoj staroj crkvi

Prema: 1. Josip Antolović, *Duhovni velikani*, 2. dio, srpanj - prosinac, Zagreb, 1998, str. 228-231; 2. Augustin Blazović, *Sveci u crikvenom ljetu*, 3. dio, Beč, 1974, str. 212-214; 3. Diethard Klein, *Das Grosse Hausbuch der Heiligen*, Aschaffenburg, 1984, str. 428-431; 4. Maria Kreitner, *Heilige um uns*, Wien, 1956, str. 229-230.

U mjesecu kolovozu slave imendan:

1. Alfons, Vjera, Nada, 2. Euzebije, 3. Augustin, Tin, Gustav, Lidija, 4. Ivan, 5. Marija, Nives, Snježana, 6. Predrag, 7. Siksto, Kajetan, Donat, Darko, 8. Dominik, Nedjeljko, Dominika, Nedjeljka, 9. Roman, Firmin, Tvrtko, 10. Lovro, Lovorko, Zvezdan, Laura, 11. Klara, Jasna, Jasmina, Suzana, Ljiljana, 12. Anicet, Hilarija, Veselka, 13. Ivan, 14. Maksimilijan, Makso, Maks, 15. Marija, Veljka, 16. Rok, Roko, 17. Hijacint, Liberat, Miron, Slobodan, 18. Jelena, Jelka, Jelica, Ilka, 19. Ivan, Ljudevit, Tekla, Donat, Darko, 20. Stjepan, Stipan, Stipe, Stipo, Krunoslav, Kruno, Krunoslava, Kruna, 21. Pio, 22. Marija, Vladislava, Mavro, 23. Ruža, Filip, Zdenko, 24. Bartul, Bariša, Emilija, 25. Ljudevit, Lajčo, Josip, 26. Bernard, 27. Monika, Honorat, Časlav, 28. Augustin, Gustav, Tin, 29. Ivan, 30. Feliks, Veco, Radoslava, 31. Rajmund, Rajko, Optat, Željko, Željka

UPOZNAJMO BIBLIJU

Uređuje: Andrija Kopilović

PAVLOVE POSLANICE (2)

Naviještanje apostola Pavla

Srž je Pavlova propovijedanja ponajprije sama apostolska "kerigma" (Dj 2,22+): naviještanje Krista raspetog i uskrslog po Pismima (1 Kor 2,2; 15,3-4; Gal 3,1). "Njegovo" evanđelje (Rim 2,16; 16,25) nije njegovo vlastito, nego je evanđelje zajedničke vjere (Gal 1,6-9; 2,2; Kol 1,5-7), samo s posebnim naglaskom na obraćenju pogana (Gal 1,16; 2,7-9), u skladu s univerzalnom orijentacijom započetom u Antiohiji. Pavao se osjeća vezanim uz apostolske predaje, koje po potrebi citira (1 Kor 11,23-25; 15,3-7), koje svugdje pretpostavlja i kojima sigurno mnogo duguje. Čini se da nije osobno poznao samoga Isusa (2 Kor 5,16+), ali dobro poznaje njegov nauk (1 Sol 4,15; 1 Kor 7,10s; Dj 20,35). Osim toga, on je sam izravan svjedok i njegovo nepokolebljivo uvjerenje počiva na osobnom iskustvu: on je "vidio" Krista, najprvo kod Damaska (Dj 9,17; 22,14s; 26,16; 1 Kor 9,1; 15,8) i više puta kasnije (Dj 26,16; 22,17-21). Bio je obdaren objavama i ekstazama (2 Kor 12,1-4), tako da ono što je primio od predaje s punim pravom može temeljiti i na neposrednim osobnim objavama Gospodina (Gal 1,12; 1 Kor 11,23).

Ovi su se mistični fenomeni htjeli pripisati bolećivoj, prenapetoj naravi, ali te su tvrdnje bez ikakvih temelja. Bolest koja ga je zadržala u Galiciji vjerojatno je bila neka vrst malarije (Gal 4,13-15), a "trn u tijelu" (2 Kor 12,7) mogao bi metaforički označiti uporno neprijateljstvo Židova, njegove "braće po tijelu" (Rim 9,3). Pavao nema ništa zajedničko s nekim zanesenjakom pretjerane maštovitosti; dosta je prisjetiti se relativno malobrojnih i svakidašnjih slika kojima se služi: trkalište (1 Kor 9,24-27; Fil 3,12-14) pa rad na njivi (1 Kor 3,6-8) i graditeljstvo (1 Kor 3,10-17; Rim 15,20; usp. Ef 2,20-22), dvije teme koje rado povezuje i miješa (1 Kor 3,9; usp. Kol 2,7.19; Ef 3,17; 4,16). U Pavla je gorljivost srca spojena s jasnoćom i logikom duha, koji brižljivo nastoji izložiti vjeru prema potrebama slušatelja i upravo tome zahvaljujemo sve one majstorske teološke izričaje u kojima je kerigma prilagođena konkretnim okolnostima. Svakako Pavlov način razlaganja nije više naš. On katkad argumentira rabinskim metodama, po načinu tumačenja okoline u kojoj je i sam odgojen (usp. Gal 3,16; 4,21-31). Ali njegov genij nadilazi ta uobičajena mišljenja i, zahvaćen objavom proslavljenoga Krista, iznalazi nove izražajne oblike za stvarnost koju proživljava Kristov vjernik.

Osim toga taj semit posjeduje dobru grčku izobrazbu, koju je primio možda već kao dijete u Tarzu i kasnije obogatio uvijek novim doticajima s grčko-rimskim svijetom. Taj se utjecaj odražava kako u njegovu načinu mišljenja, tako i u njegovu govoru i stilu. Ponekad navodi klasične autore (1 Kor 15,33; usp. Tit 1,12; Dj 17,28) i zasigurno poznaje pučku filozofiju stoičkih zasada, od koje preuzima neke pojmove (npr. predodžbu o dolasku odijeljene duše u božanski svijet, 2 Kor 5,6-8; usp. kozmički "pleroma" u Kol i Ef) ili određene formulacije (1 Kor 8,6; Rim 11,36; usp. Ef 4,6). Ciničko-stoičkoj dijabri, čiji zastupnici vole prividan dijalog, zahvaljuje svoju argumentaciju zbijenu u kratkim pitanjima i odgovorima (Rim 3,1-9.27-31) ili izlaganja u retorskim usponima (2 Kor 6,4-10); a kada naprotiv stvara duge rečenične nizove, prenatrpane participijskim konstrukcijama i sporednim rečenicama, mogao je za sve to naći uzor također u helenističkoj religioznoj literaturi (usp. Ef 1,3-14; Kol 1,9-20). Grčki upotrebljava stalno kao drugi materinji jezik (usp. Dj 21,40) s vrlo malo semitizama. U svakom slučaju to je grčki jezik njegova vremena, dotjerani "koine" (poklasični govorni jezik), bez klasičnih pretenzija. Pavlu ipak nije stalo do rječitosti, on želi svu snagu uvjerenosti zahvaliti jedino sili riječi vjere, potkrijepljene znakovima Duha (1 Sol 1,5; 1 Kor 2,4s; 2 Kor 11,6; Rim 15,18). Događa se čak da mu izričaj biva netočan i nepotpun (1 Kor 9,15), znak koliko je jezična posuda nedostatna da primi nabujalost misli i presilnih osjećaja. Uz rijetke iznimke (Flm 19), Pavao po običajima starine redovito diktira (Rim 16,22) i samo na kraju dodaje osobni pozdrav (Gal 6,11; 1 Kor 16,21; usp. 2 Sol 3,17; Kol 4,18); ali dok mnogi odlomci odaju dobro promišljenu izradbu (usp. Kol 1,15-20), mnogi drugi odišu spon-

tanošću nedorađene skice. Unatoč takvim nedostacima - ili možda poradi njih - nalazimo se pred silovitim stilom izvanredne sažetosti. I zato jedna tako složena misao, strastvenog izričaja, zaskače čitaoca s ne malim teškoćama (kao što priznaje 2 Pt 3,16), ali mu istodobno i nudi tekstove čija religiozna i literarna snaga ostaje gotovo bez premca u povijesti književnosti.

Pavlove poslanice

Ne valja nikada smetnuti s uma da su poslanice koje nam je Pavao ostavio, prigodni spisi. Nikakvi teološki traktati, nego odgovori na konkretne situacije. Riječ je o stvarnim pismima, uvjetovanim ondašnjim obrascima (Rim 1,1+), ali ne o posve privatnim pismima ili čisto literarnim poslanicama, nego o izlaganjima koje Pavao upućuje konkretnim čitaocima i preko njih svim Kristovim vjernicima. Ne valja stoga u njima tražiti sustavna i potpuna prikaza Apostolove misli. Iza njih treba uvijek pretpostaviti živo naviještanje, kojega su poslanice samo izvjestan komentar u određenim točkama. Time one ne gube ništa od svoje bezmjerne vrijednosti, jer nam njihovo bogatstvo i mnogostrukost omogućuju da stvarno otkrijemo bitnost Pavlove poruke. Premda su sastavljene u različitim prigodama i za različite čitaoce, one sadrže isti temeljni nauk u čijem je središtu raspeti i uskrsnuli Krist; ali taj se nauk tijekom Pavlova života, koji je svima htio postati sve (1 Kor 9,19-22), uvijek iznova razvijao, prilagođavao, obogaćivao. Neki su tumači predbacili Pavlu neku vrst "eklektizma": da je navodno, već prema okolnostima, zastupao različita i ponekad proturječna gledišta, kojima nije pridavao apsolutne vrijednosti, nego se njima samo služio da bi na svaki način pridobio srca za Krista. Takvu su nagađanju drugi suprotstavili izvjestan "fiksizam", ukrućenost: da je Pavlova misao od samoga početka uvjetovana njegovim obraćeničkim iskustvom i da se kasnije nije nimalo razvila. Istina se nalazi vjerojatno između te dvije skrajnosti: teologija se sv. Pavla silom Duha, koji je vodio njegov apostolat, stalno i stvarno razvijala: možemo pratiti razvoj Apostolove teološke misli u određenim točkama ako čitamo njegove poslanice kronološkim redom nastanka, koji u svakom slučaju ne odgovara njihovom sadašnjem redoslijedu u kanonu Novoga zavjeta, u kojemu su one, zajedno sa spisima Pavlovih "učenika", poredane više manje po opsegu (na početku je najduža; usp. dolje uvod u pojedine poslanice).

Uz poslanice koje potječu izravno od Apostola naroda, u NZ nalazimo i spise koji doduše nose ime Apostola kao pošiljaoca, ali znanstvenici s dobrim razlozima smatraju da su njihovi sastavljači zapravo ljudi iz kruga Pavla i onih koji su nastavili njegovo djelo. Oni su se svjesno i izričito uvrstili u Pavlovu tradicijsku crtu i za svoje suvremenike dalje razvili i oplodili Pavlovu teološku misao. Tako zvana "pseudepigrafija", tj. pisanje pod tuđim imenom, bilo je u anti-ki vrlo uobičajeno. Taj se literarni postupak, kao što je pokazalo istraživanje posljednjih godina, ne smije površno shvatiti kao kriptovotvorina ili prijevara, nego je često riječ o duhovnoj srodnosti i svjesnom svrstavanju u jednu od tradicijskih struja koja potječe od nekog velikana prošlosti. Tako se i poruka apostola Pavla i njegovi dalekosežni teološki uviđaji nisu u njemu bliskim zajednicama te među suradnicima i prijateljima samo čuvali nego se i dalje podržavala i njegovala njihova životnost te su se prilagođavali uvijek novim situacijama mladih crkava. Neke od poslanica NZ koje nose Pavlovo ime mogu se stoga bolje razumjeti kao spisi kasnijih kršćana, bliskih Pavlovu duhovnom svijetu. Zato te spise možemo s pravom nazvati pavlovskima. Granice između poslanica koje izravno potječu od Pavla i onih koje su napisane u njegovu duhu i pod njegovim imenom, ne daju se uvijek posve sigurno i točno odrediti. Danas je svakako sigurno da Rim, 1-2 Kor, Gal, Fil, 1 Sol i Flm potječu izravno od Pavla (premda su vrlo vjerojatne preradbe u pojedinim slučajevima). U slučaju Ef, Kol, 2 Sol i takozvanih "pastoralnih poslanica" (1-2 Tim, Tit) mnogo pojedinosti govori u prilog mišljenju da im je Pavao autor "samo" neizravno. Poslanica je Hebrejima mnogo udaljenija od Pavla i ne nosi njegova imena; po predaji je ona u našim izdanjima NZ stavljena iza Pavlovih poslanica. Sve to dakako ne umanjuje bogonadahnutost pa dakle ni kanonsku vrijednost tih spisa ni njihovu vrijednost svjedoka vjere iz najprvih vremena Crkve.

/Usp. JERUZALEMSKA BIBLIJA, KS, Zagreb, 1994, str. 1592-1594/

NOVI NAROD (LG 9,2)

"Glava je tog mesijanskog naroda Krist, 'koji je predan za opačine naše i uskrišen radi našeg opravdanja' (Rim 4,25), te sada slavno vlada na nebu, zadobivši ime koje je nad svakim imenom. Taj je narod odlikovan dostojanstvom i slobodom djece Božje, u čijim sramima prebiva Duh Sveti kao u hramu. Zakon mu je nova zapovijed ljubavi po primjeru Krista koji je ljubio nas (usp. Iv 13,34). Cilj mu je Kraljevstvo Božje koje je sam Bog otpočeo na zemlji i koje se ima dalje razvijati dok ga On o završetku vremena ne dovede do punine. Tada će se pojaviti Krist, naš život (usp. Kol 13,4) a i 'stvorenje će se osloboditi robovanja pokvarljivosti da sudjeluje u slobodi i slavi djece Božje' (Rim 8,21)" (LG 9,2).

Novi Božji narod je mesijanski narod po svome postanku, organiziranju i cilju. Ono je ispunjenje Božjih obećanja i početak novog razdoblja u povijesti spasenja. Mesijanstvo naroda Božjeg sastoji se u otvorenosti prema budućnosti koja počinje s Kristom, novim i savršenim Čovjekom. Mesijanstvo biblijski shvaćeno bitna je oznaka novozavjetnog Božjeg naroda. Glava novozavjetnog mesijanskog naroda je Krist. Crkva je Kristovo tijelo kojoj je Glava Krist. Koncilaska Konstitucija razvija tu nauku u dva pravca: 1. Povezanost i međusobno služenje vjernika koji su jedno tijelo u Kristu; 2. Ovisnost Crkve o Kristu koji joj je glava. Krist je glava Crkve time što ju je okupio te je u njoj neprestano prisutan, hrani je kod stola svoje riječi i svoga kruha (euharistija), te čini da "sve tijelo zglobovima i svezama zbrinuto i povezano, raste rastom Božjim" (Kol 2,19). Ovisnost Crkve od Krista, njezinog jedinoga Poglavarara i Glave, trebamo imati na umu i onda kada govorimo o vidljivim poglavarima novozavjetnog Božjeg naroda, papi i biskupima u Crkvi. Kršćani nekatolici se ponekad sablažnjavaju nad našom naukom o ulozi pape i biskupa u Crkvi, jer im se čini da tvrdimo kako se Isus povukao iz svoje povijesne i zemaljske Crkve i da više nema ništa s njom. To nije točno. Koncil podlaže ulogu pape i biskupa Kristu Glavi: "U svom tijelu, koje je Crkva, On neprestano podiže darove služba kojima uz njegovu moć jedni drugima služimo na spasenje, kako bismo čineći istinu u ljubavi po svemu rasli u njega koji je naša Glava" (LG 7,6).

Novozavjetni Božji narod ima svoje dostojanstvo i slobodu djece Božje, jer u njima stanuje Duh Božji koji ga oslobađa od starinskog robovanja grijehu i čini ga djecom Božjom. Riječ je dakle o slobodi od Zakona koju je donio Krist i ne treba se više pokoravati propisima židovskog Zakona. Bog uz svoga jedinorođenoga Sina usvaja sve ljude kao braću svoga utjelovljenoga Sina i u njihova srca izlijeva Duha svoga Sina. Time Bog neizmjerljivo nadmašuje svako ljudsko posinovljenje, jer vjernici snagom Duha koji ih oživljuje postaju i ostaju sinovi u Sinu, subaštinci u Baštini. Pavao opisuje na koju nas to slobodu Bog zove: "Doista, vi ste braćo, na slobodu pozvani! Samo neka ta sloboda ne bude izlikom tijelu, nego ljubavlju služite jedni drugima" (Gal 5,13). Ljubav koju traži Krist treba biti očitovanje ljubavi Božje koju je Isus objavio. Ta je ljubav univerzalna jer se ne zaustavlja samo na članovima vlastite vjerske zajednice ili

vlastitog naroda, nego se proteže na svakog čovjeka. Bližnji je svaki čovjek, kako to Isus pokazuje prisposobom o milosrdnom Samarijancu (Lk 10,29-37). Iz međusobne ljubavi Kristovih sljedbenika svijet treba prepoznati čiji su oni učenici. Ta je ljubav objaviteljska i svjedočka, otkriva Boga i spasiteljsku smrt Kristovu za ljude. Zakon bratske ljubavi temelji se na Gospodinovoj smrti i predstavlja primjenu te smrti.

Novozavjetni Božji narod pridonosi rastu Božjega Kraljevstva i ide prema potpunom ostvarenju tog Kraljevstva koje će se zbiti u posljednja vremena. Ovdje se ne radi o poistovjećivanju povijesne i zemaljske Crkve s Božjim Kraljevstvom. To je već bilo obrađeno u broju 5 ove konstitucije. Radi se o Kraljevstvu kojega je otpočeo sam Bog. U prethodnim našim izlaganjima vidjeli smo da se Božje kraljevanje nad Izraelom očitovalo po tome što Bog prebiva u svom narodu, vodi ga, štiti i okuplja kao pastir stado svoje. U svojoj nastupnoj propovijedi u nazaretskoj sinagogi Isus je najavio: "Ispunilo se vrijeme, približilo se kraljevstvo Božje! Obratite se i vjerujte evanđelju" (Mk 1,15; Mt 4,17). Iz Isusovih prisposoba o Kraljevstvu Božjem vidi se da mora proći povijesni razmak između početka Kraljevstva u Isusovoj osobi i njegova završetka u eshatološkoj gozbi. Vrijeme razvoja toga kraljevstva je vrijeme između Isusova uzašašća i njegova ponovnog dolaska na sudnji dan. To je vrijeme naviještanja Isusa kao Radosne vijesti, odnosno vrijeme Crkve.

Najizravniji novozavjetni tekst o vezi između Crkve i Božjeg Kraljevstva jest Petrova ispovijest vjere u Isusovo mesijanstvo i Isusovo obećanje Petru. Na Petru koji je Stijena Isus će sagraditi svoju Crkvu i dat će mu ključeve Kraljevstva (Mt 16,18-19). Zakonoznanci i farizeji su oduzeli ključeve Kraljevstva nebeskoga, nisu dali ući u Kraljevstvo drugima niti su oni sami u njega htjeli ući (Lk 11,52). Isus predaje ključeve Kraljevstva Petru. Uloga ključeva u Crkvi je ta da se ljudima omogući i olakša pristup Kraljevstvu. Ovdje se vidi da Crkva zemaljska i povijesna nije Kraljevstvo nebesko, ali je s njime usko povezana. Budući da Crkvu čini zajednica učenika koje Isus šalje da naviještaju Radosnu vijest o Kraljevstvu, da ljude čine njegovim učenicima, Crkva bi se mogla nazvati zemaljskim organom Kraljevstva nebeskog. Crkva je kao novozavjetni Božji narod znak Kraljevstva koje je započelo i raste. Prema tome, Božji narod ili Crkva nije neki čardak ni na nebu ni na zemlji. Ono je povijesna vidljiva zajednica vjernika koji prisutnošću Duha životvorca i snagom Krista čine "trajnu i sigurnu klicu jedinstva, nade i spasenja" (GS 22), za cijelo čovječanstvo. To je živa zajednica jedinstva, ljubavi i istine. Božji narod je klica nade u bolji i pravedniji svijet. Krist se služi svojim narodom u spašavanju ljudi, šalje ga da bude sredstvo spasenja. Taj je narod u konkretnom vremenu i prostoru u odnosu na čitavi svijet u manjini, ali je po svojoj biti klica jedinstva, nade i ljubavi. Ni Isus ni Koncil ne žele reći da kršćani imaju monopol na istinu i dobrotu, nego je to zadatak koji Isus u svom govoru na Gori postavlja pred svoje sljedbenike za sva vremena. Učenici trebaju biti sol za svijet i svjetlo za ljude, po svojim djelima. Bljutavost soli izražava težinu onoga što će zateći učenike ako zanemare djela.

Mato Miloš, OCD

BLAGOSLOVINE ILI SAKRAMENTALI

Crkva je ustanovila blagoslovine i one su sveti znakovi te slične sakramentima. Blagoslovine imaju duhovne učinke. Pomoću blagoslovina se vjernici pripremaju na primanje sakramenata i pomoću njih se posvećuju razni životni događaji.

Blagoslovine uvijek u sebi sadrže molitvu koju često prati i neki vanjski znak (kao na primjer: polaganje ruku, znak križa, škropljenje blagoslovljenom vodom...). Korijen ili temelj svih blagoslovina je u "krsnom svećeništvu: svaki je krštenik pozvan da bude 'blagoslov' i da blagoslivlje. Zato i laici mogu predsjedati nekim blagoslovima". Bitno je znati da blagoslovine ne podjeljuju milost Duha Svetoga na način kao sakramenti, nego po molitvi Crkve pripremaju za primanje milosti i oraspoločuju za suradnju s njome. Tako se svakom vjerniku pruža mogućnost da razne zgrade života budu pod utjecajem Božje milosti.

Razni oblici blagoslovina

Među blagoslovinama prvenstvo zauzimaju blagoslovi osoba, stola, predmeta i mjesta. Svaki blagoslov jeste zahvala Bogu i ujedno molitva za postizanje njegovih darova. Svaki je kršćanin po Kristu od Boga Oca blagoslovljen svakim duhovnim blagoslovom, kako je to rekao apostol Pavao u svojoj poslanici Efežanima (Ef 1,3).

Pojedini blagoslovi imaju trajno značenje. Zato se oni podjeljuju samo jedanput. Njihov je učinak posvećenje osoba Bogu i posvećenje mjesta i predmeta za bogoštovnu upotrebu. Treba paziti kako se ne bi pobrkali blagoslovi osoba sa sakramentima ređenja. Ređenje za đakona, svećenika i biskupa jeste sakrament sv. Reda. **Blagoslovi osoba** jesu: posvećenje opata ili opatice nekog samostana, posvećenje djevice, obred redovničkog zavjetovanja, blagoslovi za neke crkvene službe (čitači, akoliti, katehisti itd.). Kod blagoslova predmeta navest ćemo samo one najznačajnije a to su: posveta ili blagoslov crkve, oltara, svetih ulja, posuđa, svete odjeće, zvona, automobila, strojeva, tvornica, mostova, svijeca, vode...

Crkva ima moć otklinjanja

"Kada Crkva javno i mjerodavno, u ime Isusa Krista, traži da neka osoba ili predmet budu zaštićeni od opsjednuća Zloga i oslobođeni njegove vlasti, govori se o otklinjanju ili egzorcizmu. Isus ga je sam vršio; od njega Crkva ima moć i zadaću otklinjanja." U jednostavnom obliku egzorcizam se vrši u slavlju sakramenta svetoga krštenja. Svečano ili "veliko" otklinjanje može vršiti samo svećenik i to s biskupovim dopuštenjem. U takvim slučajevima treba postupati razborito i strogo poštujući odredbe koje je donijela Crkva. Egzorcizam ima zadaću izgoniti zloduha ili osloboditi od njegova utjecaja. To se čini duhovnom vlašću koju egzorcista ima od samoga Krista, jer je on tu ovlast povjerio svojoj Crkvi. Psihičke bolesti se isključivo liječe od strane medicine. Zato je prije bilo kakvog obreda potrebno dobro provjeriti da li se zaista radi o opsjednutosti ili o bolesti.

Pučka religioznost

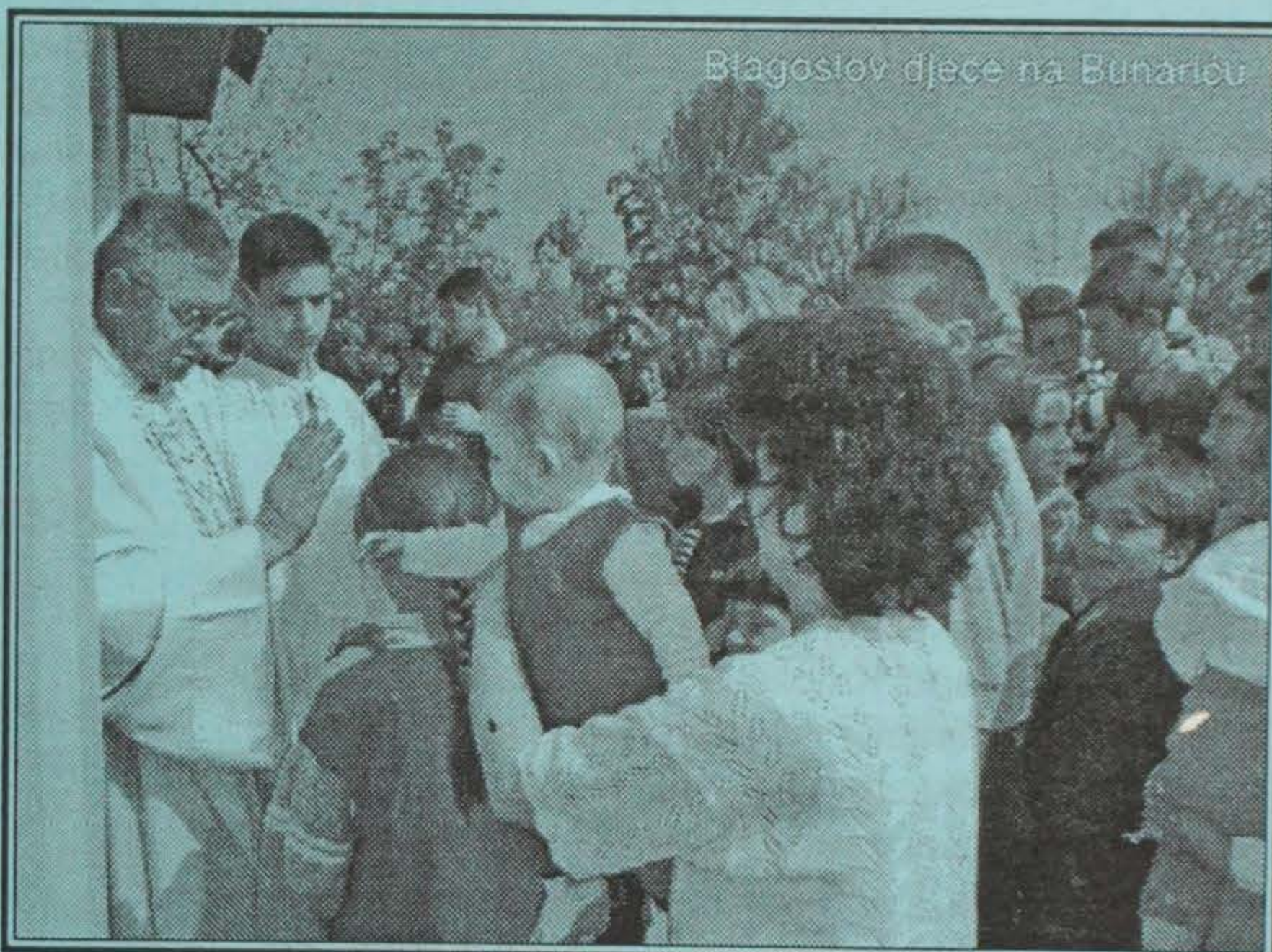
U vjerskom životu pojedine zajednice vjernika, kao i pojedinca, važno mjesto zauzima i pučka religioznost koja se izražava kroz: hodočašća, razne pobožnosti, ophode, križne puteve, krunice... Sve te pučke pobožnosti imaju svoje značajno mjesto, ali one moraju na neki način uvijek biti samo produženo djelovanje sakramenata. Cjelokupna pobožnost mora ići

uzlaznom linijom prema sakramentima. Svaki oblik pučke religioznosti nužno u sebi mora pretpostavljati sakramente. Tako sva pobožnost jeste na neki način produženo djelovanje sakramenata u životu pojedinca i zajednice. Zato se vjernici ne smiju zadržavati samo na pučkoj religioznosti ili običajima, nego uvijek tražiti njihovo počelo ili ishodište. Pučka religioznost proistječe iz sakramenata i blagoslovina i zato se ona uvijek mora na njima temeljiti ako želi ostati živa i značajna u budućnosti pojedinca ili zajednice. Smatram da je ovo izuzetno

KATEKIZAM
KATOLIČKE
CRKVE

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

važno napomenuti jer je u svijesti pojedinih vjernika pučka pobožnost važnija čak i od svete mise. (Na primjer: molitva svete krunice je izuzetno lijepa i korisna, ali ona se nikako ne smije moliti za vrijeme slavlja pojedinog sakramenta - svete mise, krštenja itd.)

KRŠĆANSKI POGREB

Svi sakramenti u kršćanskom životu služe pojedincu da bi bio spreman za konačni Vazam - Prijelaz u vječni život, tj. zajednicu spašenih i proslavljenih na čijem je čelu Isus Krist. Kroz tjelesnu smrt kršćanin prelazi u potpuno uživanje zajedništva s Bogom. Zato Crkva molitvom prati svoje pokojnike na tom prijelazu u puninu života. Najsavršenije prikazivanje pokojnika Bogu događa se slavljenjem svete mise za njegovo spasenje. Blagoslovi koji se vrše u sprovodnom obredu spadaju u blagoslovine.

Pogreb je liturgijsko slavlje Crkve koje ide za tim da izrazi zajedništvo s pokojnikom i da kroz obred ukopa bude naviješten vječni život u koji svi vjerujemo. Kod svakog pogreba potrebno je navijestiti okupljenoj zajednici smisao čovjekovog života i umiranja. Isus Krist je prošao kroz tamu groba i unišao u svjetlo uskrsnuća. Taj put prijelaza pokojnik ne prolazi sam nego ga i na tom putu prati okupljena zajednica koja za njega i s njim moli. Zato je od izuzetne važnosti sudjelovanje molitvom i odgovaranjem u pogrebnom obredu. Na taj način vjernik svjedoči i ispovijeda svoju vjeru u uskrsnuće Isusa Krista i u svoje vlastito uskrsnuće tijela koje se ima dogoditi na sudnji dan.

/Prema Katekizmu Katoličke Crkve br. 1667-1690/

Franjo Ivanković

JUBILARNE GODINE NA PUTU JUBILEJA

/Prikaz enciklike "Nadolaskom trećeg tisućljeća" - 41/

U ovom svom dokumentu Papa nastavlja razmišljanja o pripravi Velikog jubileja i podsjeća na velike poruke posljednjih godina kada se pojedine godine i temom i događajima mogu nazvati svojevrsnom duhovnom obnovom. To je osobito vrijedno spomena i štovanja.

Tako papinska hodočašća unose posve novu dimenziju u pripravu ovoga Jubileja. Pavao VI. proglasio je jubilarnu Svetu godinu koja je u cijelom svijetu donijela velike duhovne plodove obnove i stavila naglasak na poslanje kako sveopće Crkve tako i mjesnih crkava. Sjetimo se da su u toj godini jubileja hodočašća u Rim naglo porasla, ali da je prvi puta u povijesti jubilarnom crkvom postala svaka katedrala i svako svetište mjesne Crkve. "Godina otkupljenja", koju je proglasio već sadašnji Papa, željela je obnoviti vjeru u otkupljenje kao najvažniji čin povijesti. I ta je godina teološki obogatila svijet a mnoge kršćanske duše obratila Otkupitelju. Dvije su marijanske godine za ovaj Jubilej bile velika priprava. Naime, otajstvo Marijina života u djelu otkupljenja ima osobito značenje jer je Marija pralik same Crkve. U tim godinama su osobito oživljena i osmišljena marijanska svetišta diljem cijeloga svijeta kao mjesta susreta s Kristom, a enciklika "Majka Otkupiteljeva" postala je temelj nove mariologije u nauci Katoličke crkve. Marijanska godina je čakle anticipacija Velikog jubileja jer je Jubilej spomen na Kristovo utjelovljenje "u Mariji po Duhu Svetom". Tako ponesena Marijinim služenjem otajstvu spasenja Crkva je proslavila nekoliko obljetnica kao što je 100. obljetnica velike enciklike Leona XIII. O *socijalnoj nauci Crkve*. Nova enciklika u tom području dala je odgovor našem vremenu o socijalnoj nauci i o svim brigama koje muče suvremeni svijet. Mostom majčinske brige Crkve, kojoj je uzor Marija, suvremenom svijetu su ponuđeni eklesiološki odgovori kao konkretni oblik suradnje i zajedništva.

Papa nije mogao ne spomenuti i činjenicu da se u ovom vremenu dogodilo urušavanje komunizma, ali koje je pred evropske narode stavilo i ozbiljni ispit savjesti: što učiniti pred pojavom golemog rizika nacionalizma koji se nužno pojavljuje nakon pada komunističke diktature. Svijet mora priznati krivicu i pogrešku učinjenu u povijesti na ekonomskom i političkom polju. Svijet je zakasnio u svojim reakcijama i dogodila se balkanska tragedija koja još traje. Značajno je da Papa u ovom dokumentu za sve tragedije, i ne samo na Balkanu, poziva na odgovornost sve ljude. Sjetimo se, u kontekstu ovog, Papinog značajnog govora izrečenog u Sarajevu koji je povukao paralelnu konsekvencu dva puta događanja Sarajeva 1914. i 1993. U obije konsekvence je uputio upit Europi i zaželio da se povijest ovog tisućljeća završi kršćanskije. Nije poštedito ni u ovom dokumentu uputiti riječ upozorenja svim imperijalizmima koji postaju odgovorni za ovakve ishode i ovakve događaje. I ovakva čišćenja i ovakvi događaji, nažalost krvavo, jesu ugrađeni u hod prema Jubileju koji bi trebao donijeti promjenu mentaliteta i "nikada više rat". Tako Glasnik mira želi jasno istaći i pozitivno i negativno, svjedočeći samo istinu koja može osloboditi svijet a to je i cilj Jubileja. (Br. 26 i 27)

M. V.

KATOLIČKA CRKVA U PRIPRAVI ZA VELIKI JUBILEJ

NOVO MARIJANSKO SVETIŠTE ZA JUBILEJ U RIMU

Papa Ivan Pavao II. blagoslovio je u nedjelju 4. srpnja veliko i moderno marijansko svetište u Rimu. Na svečanom bogoslužju u novoj hodočasničkoj crkvi posvećenoj Bogorodici od božanske ljubavi (Madonna del Divino Amore). Zamisao o gradnji tog svetišta rođena je na kraju Drugoga svjetskog rata, točnije 4. srpnja 1944, kad su stanovnici Rima obećali izgraditi zavjetnu crkvu ako grad bude pošteđen razaranja. Dan nakon toga njemački su vojnici napustili grad u koji su umarširale savezničke trupe. Plan o izgradnji crkve potrajao je godinama, a sam je Papa potaknuo da se crkva izgradi do proslave Velikog jubileja. U Svetoj godini novo će svetište, pored onih tradicionalnih, biti hodočasnički centar za milijune hodočasnika koji će doći u Rim, rekao je Papa u propovijedi, poželjevši da nova crkva bude znak veće pobožnosti Djevici Mariji ne samo u Rimu nego i u cijeloj Italiji i cijelome svijetu. Crkva je djelo arhitekta **Luigija Leonija**, a u njezinoj unutrašnjosti dominiraju svjetlo i staklo. Na prozore otpada 1.600 četvornih metara, a prevladavajuća je boja marijanska, to jest plava. /IKA/

ČETRNAESTOGODIŠNJAKINJA AUTORICA SLUŽBENE MOLITVE ANGLIKANSKE CRKVE ZA 2000. GODINU

Četrnaestogodišnja djevojčica **Anna Crompton** iz Ipswicha u Engleskoj napisala je službenu molitvu Anglikanske Crkve za 2000. godinu. Prema dnevniku "The Daily Telegraph" njena je molitva izabrana među tisuću pristiglih i bit će pročitana u svim crkvama diljem Engleske na prvu nedjelju u novom tisućljeću. U veljači ove godine izabrana je pjesma čistačice **Hilary Jolly** za službenu crkvenu pjesmu za 2000. godinu. Pjesma će biti izvedena 2. siječnja 2000. godine na središnjem bogoslužju u londonskoj katedrali, a na bogoslužju će biti nazočna i kraljevska obitelj. /IKA/

NOVI VODIČI

"Hodočasnici u Rimu" i "Hodočasnici u molitvi", službeni vodiči za Veliki jubilej 2000, predstavljaju osnovno sredstvo hodočasnika, temeljni duhovni i umjetnički vodič vječnoga grada. Oba službena vodiča predstavili su novinarima predsjednik i tajnik Središnjeg vijeća za Veliki jubilej 2000. kardinal **Roger Etchegaray** i nadbiskup **Crescenzo Sepe**, tajnik Papinskog vijeća za selioce nadbiskup **Francesco Gioia** te prof. **Gian Arturo Ferrari**, generalni direktor izdavačke kuće "Modadori" u čijem su izdanju vodiči objavljeni.

"Hodočasnici u Rimu" službeni je vodič Središnjeg vijeća za Veliki jubilej 2000. koji hodočasniku olakšava razgledavanje drevnog Rima. Izuzetno pregledan prikaz povijesnih spomenika, smještenih u njihov povijesni i vjerski kontekst, olakšavaju posjet hodočasnika i vode ga korak po korak prema shvaćanju dubljeg smisla povijesnih događaja. Rimske su crkve predstavljene u svjetlu vjere koja je ostala živa zahvaljujući svjedočenju vjernika. Sva mjesta predstavljena u vodiču prikazana su na kartama i ilustrirana tekstovima, fotografijama i slikama spomenika.

"Hodočasnici u molitvi" predstavlja službeni molitvenik Središnjeg vijeća za Veliki jubilej 2000. koji od posjeta Rimu čini nezaboravni duhovni događaj. Molitvenik uvodi Jubilej u njegovim različitim protegama i omogućuje da posjet hodočasnika Rimu bude popraćen molitvama i pjesmama koje su odabrane upravo prema svetim mjestima koje će posjetiti u tijeku hodočašća.

U njemu su predstavljene i biblijske i teološke značajke Jubileja, zatim obrasci zajedničke i osobne molitve u drevnim rimskim bazilikama, tekstovi proslava, molitve i pjesme. Oba vodiča, koja se mogu kupiti isključivo u kompletu, već su prevedena na više od deset svjetskih jezika, a naći će se u prodaji u Italiji i ostalim zemljama diljem svijeta. Vodiče je izradila posebna komisija Središnjeg vijeća za Veliki jubilej 2000. u čijem su sastavu bili brojni povjesničari umjetnosti, teolozi i bibličari. /IKA/

Uređuju: Markan Lopar i Vladimir Sedlak

SJEMENIŠTARCI NA RASPUSTU

Na kraju školske godine, po povratku na svoje župe, mi sjemeništarci se, svaki prema svojim mogućnostima, nastojimo uključiti u život svoje župske zajednice. Neki od nas to čine tako što se aktivno bave ministrantima. Drugi pak pomažu u poslovima

oko crkve, u sakristiji ili obavljaju neke druge poslove na župi. Svi se aktivno družimo s mladima. Oni koji imaju dara za glazbu, svoj dar iskorišćuju tako što sviraju na sv. misi. Svi prema svojim mogućnostima sudjelujemo na sv. misi. Molitva i sv. misa su dva neiscrpnna izvora iz kojih mi sjemeništarci crpimo snagu za sve ostale naše aktivnosti.

EVO ME

*Dok sam šetao
po obali mora
i divio se
pjesmi valova,
Ti si me zvao.
Zvao si me imenom,
bez prestanka,
uporno, a ipak
neupadljivo
i blago.
Bježao sam,
ni sam ne znajući kamo,
lomio sam se,
ni sam ne znajući zašto,
a Ti,
Ti si me zvao...
I sada sam tu,
pred Tobom,
evo me...*

Darko Matijević

Ljetnje ferije

Već po povratku sa zimskih ferija svi smo lagano počinjali razmišljati kako će tko provesti ljeto. No, završetak školske godine nije bio kako smo planirali, došao je iznenada. Zbunjeni zbog ratnih neprilika koje su nas zadesile, oprostili smo

se jedni od drugih u nadi da ćemo se ponovno sresti. Bogu hvala, rat se završio. Svima je laknulo, pa i meni. Od onda prolaze dani i tjedni pa se i ferije bliže kraju.

U toku ferija sam se više puta susreo sa svojim kolegama iz sjemeništa. Velika je to radost susresti se s nekim tko ti je kao brat rođeni. Netko s kim provedeš više vremena nego sa svojom obitelji.

Kao sjemeništarac ne zaboravljam ni na svoj duhovni život. Redovito idem na svetu misu. Molim sve ono što mole i drugi sjemeništarci - jutarnju molitvu i večerje iz časoslova, kronicu, te niz drugih molitava. Molitva je moja najveća radost.

Volim pomagati na župi. Osobito su mi dragi poslovi u crkvi. Čak sam imao tu čast da na kraće vrijeme obavljam sakristansku službu. U sakristanskoj službi sam spoznao mnoge lijepe stvari, ali i križeve. Ipak je bilo lijepo vršiti tu službu.

Volim društvo te mi je milo biti na župi u društvu sa župnikom, našim bogoslovima i časnim sestrama ili pak u društvu s mladima iz naše kao i iz drugih župa. Povremeno navraćam u sjemenište. Ponekad se tamo slučajno zadesi netko od sjemeništaraca ili poglavara. Ta ustanova mi je veoma draga, ona mi je drugi dom.

U tom duhu radosno iščekujem početak nove školske godine i susret sa svojim kolegama iz sjemeništa, kako sa starima tako i s novima!

V. S.

Iz naših sjemenišnih izvora saznajemo da se mnogi raspitujete i interesirate za našu školu ili se pak dvoumite.

Poručujemo vam: "Ne oklijevajte, odazovite se Božjem pozivu. Ne bojte se! Mi ćemo biti uz vas da vam pomognemo."

Sjemeništarci

Uređuje: Katarina Čeliković

Jeste li se zaželjeli "Zvonika"?

Dugo niste u rukama imali Zvonik i vjerujem da ste jedva čekali da vidite što ima novog kod Zvončića i Zvončica širom naše lijepe i ravne Bačke.

Mi smo zapravo čekali da prođu sve dužijance i da vam onda u jednom Zvoniku pokažemo svu ljepotu koja je bila prisutna tamo gdje se Bogu zahvaljivalo na ovogodišnjoj žetvi i na KRUHU. Dragi moji, jako je važno biti zahvalan. Biti zahvalan za život, vjeru, za roditelje i braću, rodbinu, ali KRUH je hrana koja mnogima danas u svijetu nedostaje i često im je to jedina želja u životu. Nemojte zaboraviti da ga vi imate u izobilju. Zato zahvaljujte Bogu uvijek i u svemu!

Sjetite se i Isusovih riječi da čovjek ne živi samo od kruha nego i od svake RIJEČI koja dolazi od Boga. A ta se riječ može čuti u crkvi, pročitati u Bibliji, oslušnuti u molitvi. Ne udaljujte se od te riječi jer ona često govori što i kako treba činiti u životu. Zato vam, dragi Zvončići, nudim obilje događanja koja su vezana za vas najmanje i najmlađe naše čitatelje. Čitajte i gledajte kako žive i što sve rade drugi mali Isusovi vjernici, možda i vama sine neka dobra ideja pa krenete, na primjer, u susjednu župu biciklima u posjetu.

Do sljedećeg čitanja

Vaša Zvončica

Najmlađi na Dužijanci '99.

predstavio svoju župu i progovorio par riječi o ministrantskom životu u njoj. Nakon toga pogledali smo video film o uzornom mini-

SUSRET MINISTRANATA U SUBOTICI

U četvrtak, 1. srpnja, u župi Isusova Uskrsnuća u Subotici, održan je Drugi susret ministranata. Za razliku od prošle godine kada je ministrantski susret bio na razini cijele Subotičke biskupije, ovog puta je, radi teške situacije u zemlji, održan samo na razini grada Subotice i njene bliže okolice. Okupilo se 90 ministranata iz sedam hrvatskih župa.

Okupljanje je započelo u 9 sati u župi da bi u 9,30 sati prešli svi u crkvu. Na početku su se ministri međusobno upoznali tako što je po jedan ministrant

Ministranti i ministrantice u Bajmoku

Za vrijeme ovih ljetnjih ferija u našoj župi sv. Petra i Pavla u Bajmoku veoma je živo. Svi nešto rade. Župnik se naganja s majstorima oko raznih popravaka i renoviranja, odrasli se pripremaju za Dužijancu, mladi se sreću svake subote, pa su se i najmlađi željeli aktivirati u ovo svojevrsno ljetnje gibanje naše župe.

Za njih su organizirani župski susreti ministranata i ministrantica. Da, dobro i točno ste pročitali. Susreti ministranata i ministrantica. Naime, u našoj župi već nekoliko godina postoji praksa da i djevojčice ministriraju i poslužuju kod oltara. Možda je to pomalo i

neobično, ali samo da vam kažem da one ne samo da znaju ministrirati nego su i u većini. No ni dečki se ne daju. Da bi svi što bolje znali kako posluživati kod oltara i kod svetih čina, pomaže im ovog ljeta naš bogoslov **Nagy Attila**. Svake subote on organizira i vodi ministrantske susrete.

Djeca su oduševljena što njihovi susreti nisu samo uvježbavanje ministrantske službe već je tu prisutna i pjesma kao i dramati-zacija pojedinih evanđeoskih tekstova. Pa možda od naših ministranata i ministrantica postane netko i glumac ili glumica, a možda nekog ili neku od njih Gospodin pozove u svoj vinograd.

Župljanka

strantskom životu čiji su glavni akteri bili ministri župe "Isusova Uskrsnuća" u Subotici. Film je snimio **mons. Marko Forgić**. U pauzi do sv. mise bila je prilika za sv. ispovijed. Sv. misa je započela u 11,30 sati a predvodio ju je župnik-domaćin **mons. Bela Stantić** koji je održao i prigodnu propovijed. Poslije sv. mise na župi je bio ručak. Poslije ručka smo, kao i prošle godine, pohodili katedralu i sjemenište. Dok je duhovnik sjemeništa **mons. Marko Forgić** pokazivao ministrantima sjemenište, u jednom trenutku je upitao: "No, da vidimo, tko želi biti svećenik?" Tada je desetak ministranata podiglo ruku.

U natjecateljskom dijelu ovog susreta, koji je uslijedio, ministri su pokazali što znaju o svojoj vjeri. Poraženih nije bilo! Svi su bili pobjednici. Natjecanje u sportu odvijalo se u obližnjem parku, na opće zadovoljstvo svih sudionika.

Oko 18 sati pošli smo svojim kućama umorni i radosni, puni lijepih dojmova s ovog susreta.

Goran Vilov

"VODICA" kod Čonoplje

Na glavnom putu između Svetozara Miletića (negdašnjeg Lemeša) i Čonoplje s lijeve strane svugdje su se nalazili vinogradi i ritovi. Jednom rataru, prema predaji, na tom putu dok je išao svojoj kući ukazala se Gospa. On je u tu čast krajem 19. stoljeća, točnije 1894. godine, podigao na tom mjestu malu kapelu. To mjesto mi zovemo "VODICA". Svake godine četiri puta ondje se služi zahvalna sv. misa: na drugi dan Duhova, 2. srpnja, na Veliku Gospu i 10. rujna. Mise su redovito dvojezične (hrvatski i mađarski), a nekada je bila još i na njemačkom.

Ove godine, 2. 07. ljudi su noseći barjake i križ došli pješice do tog mjesta moleći se Gospi. Na misi je bilo puno svijeta a najviše mladih. Jedna od njih sam bila i ja. Tamo sam bila s bakom i s još nekoliko prijatelja. Propovijed o Gospi koju sam toga dana čula još je više učvrstila moju vjeru. Sv. misu su predvodili svećenici **Árpád Pásztor**, **Anton Egedi** i **Davor Kovačević**.

Neda Slijepčević, 6. razred, Apatin

PRVA PRIČEST U ŽUPI SV. MARIJE U SUBOTICI

Na licima prvopričesnika vidio se izraz iščekivanja i želje da prime dragog Isusa u obliku hostije. Svi su radosno čekali 9. svibanj da bi se još više zblížili s Bogom.

Čulo se crkveno zvono. Zvonilo je nekim mirnim, blaženim tonom i svi su se okrenuli prema vratima željno iščekujući trenutak kada će se na vratima naše crkve pojaviti prvopričesnici. Prvi put su ove godine bile dvije svečane svete mise za Prvu pričest. Jedna na hrvatskom a druga na mađarskom jeziku. Svi su se nasmiješili kada su ugledali prvopričesnike koji su također blistali od radosti.

Sveta misa je tekla uobičajenim tokom iako su svi znali da je ona ovog puta posebno posvećena najmlađim članovima naše župe na kojima je stalno blistao veseo osmijeh. Primili su Isusa, a u očima majki zaiskrile su suze sreće.

Misa se završila i prvopričesnici su u nekom novom svjetlu izišli iz crkve. Dočekali su ih roditelji i ostala rodbina.

Naš župnik vlč. **Károly Szungyi** sve je lijepo organizirao pa je ova svečanost prošla na opću radost sviju a osobito prvopričesnika.

Jelica Bukvić

PRVA PRIČEST U BAČU

U nedjelju 20. lipnja točno u 10,30 sati oglasila su zvona početak velike svečane mise u župi sv. Pavla u Baču. Bila je to misa u čast našim prvopričesnicima. "Tu pred Tobom, stojimo mi...", odzvanjali su zvuci ulazne pjesme dok se svečana procesija naših šesnaest prvopričesnika i njihovih roditelja kretala k oltaru.

Ove godine, po prvi put, za prvu pričest na cijeloj misi pjevao je Mali župni zbor. Djecu su prije svete mise pozdravili mladi skromnim recitalom. Odmah nakon uvodne molitve svoje recitacije pročitao je dvoje prvopričesnika. Prvo i drugo čitanje i psalam također. Svatko od prvopričesnika imao je neko "zaduženje".

Poslije župnikove propovijedi uslijedio je recital pod naslovom "Majko, upali svijeću" a potom su, u svečano okićenoj crkvi, uz zvuke pjesme "Milost", roditelji palili svijeće i predavali ih svojoj djeci. S upaljenim svijećama djeca su obnovila svoja krsna obećanja a roditelji su predvodili molitve vjernika.

I konačno je došao i taj dugo očekivani trenutak. Djeca su pristupila sakramentu svete pričesti. Prvi put. U krugu oko oltara nizali su se kao biseri, jedno iza drugoga. Pričestili se i vraćali na svoja mjesta. Poslije sv. pričesti uslijedio je recital "Dušo Kristova, posveti nas...".

Na koncu mise priređeno je malo iznenađenje našoj s. Paulini. Djeca su joj se zahvalila za svu ljubav i podršku tokom ove tri godine vjeronauka i predali su joj buket cvijeća u znak zahvalnosti i poštovanja.

Poslije mise slijedilo je neizostavno fotografiranje i zakuska u dvorani župe. Bila je ovo nezaboravna svečanost u našoj maloj župi. Zahvalni smo svom župniku **Miroslavu Orčiću** za tako lijepu organizaciju.

Marizela Sič

ZAVRŠETAK VJERONAUČNE GODINE U BAČU

U župi sv. Pavla apostola u Baču, 27. lipnja, djeca i mladi su na sv. misi zahvalili Bogu za uspješan završetak vjeronaučne i školske godine. Iako smo ovu vjeronaučnu i školsku godinu, zbog ratnog stanja u zemlji, završili prerano, zahvalili smo Gospodinu za sve uspjehe i dobra koja smo postigli. Djeca i omladina su svoje molitve i hvalu iskazali u molitvi vjernika koju su sami sastavili. Molili smo za naše vjeroučitelje, učitelje, nastavnike i profesore; za sve naše prijatelje, roditelje, braću i sestre. Molili smo da nam Bog podari: LJUBAV, SREĆU, RADOST, SMIJEH, SVJETLOST, LJEPOTU, SLOGU, RAZUMIJEVANJE i VJEČNI MIR. Umjesto PATNJE, TUGE, SUZA, TAME, MRŽNJE i SMRTI. Najviše smo molili da nam naredna školska godina bude u miru.

Misu je predvodio župnik **Miroslav Orčić** uz sudjelovanje malog župskog zbora.

Dva dana kasnije u našoj crkvi proslavili smo "kirbaj" svečanim misama na hrvatskom, mađarskom i slovačkom jeziku, uz sudjelovanje lijepog broja vjernika.

/Marizela Sič/

HODOČASNICI NA BICIKLIMA

Iz Selenče u Bač

Blagdan sv. Petra i Pavla je 29. lipnja. Na taj dan u susjednoj župi u Baču je kirbaj. Pošto smo već iskusili kako je to ići biciklima na kirbaj (bili smo za sv. Antuna), išli smo i ovaj put.

U 9 sati smo se svi skupili u Oratorijumu. Ovoga puta nas je bilo puno više jer je bilo lijepo vrijeme. Kad smo stigli u Bač, jedni su kupovali slatkiše a drugi su se pošli ispovjediti. Zatim smo svi skupa krenuli na svečanu sv. misu koja je počela u 10,30 sati. Poslije sv. mise smo napravili mali izlet. Išli smo na most i na tvrđavu. U povratku smo otišli na osvježenje u poznati kafić i radosni krenuli kući.

Ovoga puta putem nismo pjevali jer je bilo jako vruće a bili smo i umorni od silnog pješčenja. Na ovom hodočašću nam je bilo lijepo i veselo i sve što smo taj dan proživjeli svi ćemo dugo nositi u srcu.

Terezka Trusínova, VI. razred

I malo stariji na Dužijanci '99.

Uređuje: Dijana

Bog, dragi prijatelji!

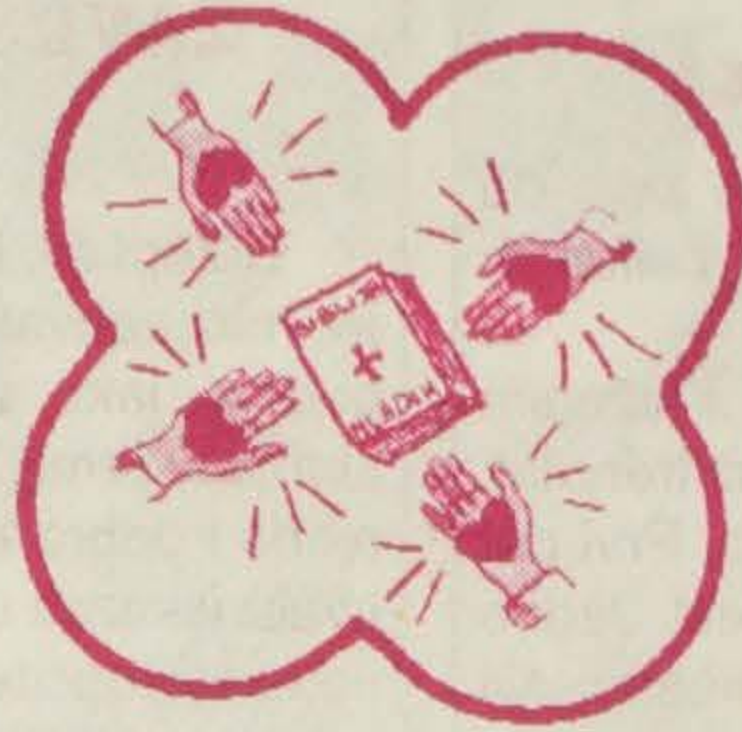
Duhovne obnove i Dužijanca obilježili su vrijeme koje je iza nas, ali trebamo se polako okretati ka budućnosti. Nakon dužeg odmora, došlo je vrijeme da počnemo s učenjem. U "kolu" smo se lijepo proveli, a što nam je tek nadbiskup Bozanić poručio. (U idućem broju objavit ćemo njegove riječi u cijelosti kao i Darkov pozdrav. U ovom broju čitajte samo ukratko na str. 8-9). I to vas je vjerojatno duhovno obnovilo. Pa ako je 11. 08. dan kad se predviđa pomračenje Sunca ONAJ DAN kad će doći Gospodin, spremni smo. Nadam se da i vi tako nekako mislite i da ne žalite jer sve ljudsko je prolazno. Nemojte misliti da je ovo što pišem bez osnova, ako se slučajno ništa ne promijeni toga dana, pa budete čitali ovaj broj Zvonika, jer lijepo piše u evanđelju (Mt 24,29-31; Lk 21,25-28 i Mk 13,24-25): "Nego, u one dane, nakon one nevolje sunce će pomrčati i mjesec neće više svijetljeti a zvijezde će s neba padati i sile se nebeske poljuljati..." A bar nešto od toga se predviđa. Zar ne?

Dakle, iščekujući drugi dolazak Kristov, u jedinstvu sam s vama!

Dijana

P.s.

Budući da je Zvonik išao u tisak tek 12. 08, znam da se Kristov drugi dolazak, onaj slavni, nije još zbilo. No, On dolazi, zapravo On je s nama stalno, pa uvijek trebamo biti spremni za susret s Njim!

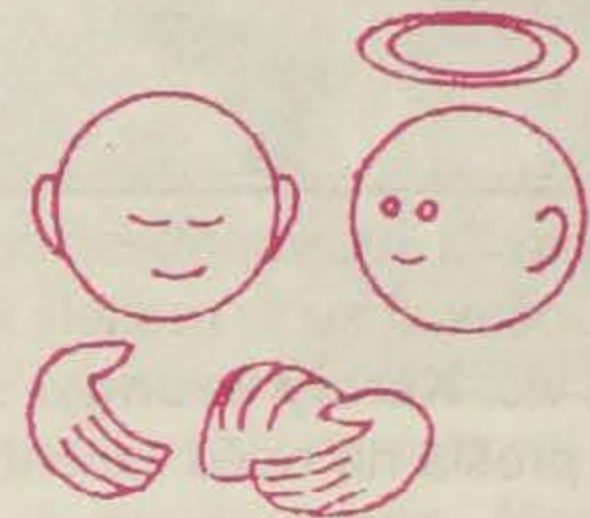

MISA MLADIH ZA MIR NA DVA MJESTA

U mjesecu kolovozu, na Prvi petak, misa mladih za mir u Subotici bila je čak na dva mjesta. Naime, zbog nesporazuma (eto, kad ne objavimo u Zvoniku gdje će biti), jedna grupa mladih otišla je na Bunarić (kako je to bilo najavljeno u župskim obavijestima župe sv. Roka), a Kerčani i MEPOVCI (oni su čuli za promjenu!) u crkvi sv. Roka. Situaciju je spasio vlč. Dobai, koji se - nakon intervencije okupljenih na Bunariću - brzo spremio sa svime što je potrebno za misu i stigao, skoro na vrijeme... Sve je dobro kad se dobro svrši. A Bogu su svakako bile drage ove mise i molitve za mir!

D. i A.

HOĆU DA SVI BUDU SVECI, JER SVECI...

... uvijek dijele

... imaju otvorene oči

Darko Vukov u ime mladih pozdravlja nadbiskupa u Bandašicinom kolu

U POTRAZI ZA LJUBAVLJU

Mnogi mladi u ljubav ubrajaju svašta, pa tako i požudu i strast. Varaju se i griješe. Ljubav je nešto najljepše što je čovjeku dano. Ljubav je najljepši dar od Boga. No, često ga zapostavljamo i odbacujemo. Svatko to pomalo čini. I zato je čovječanstvo doguralo do samouništenja. Kad bi ljudi osjećali ljubav jedni prema drugima, ne bi toga bilo. Bio bi to raj na zemlji. No, ljudi ruše ovaj raj i mržnjom, zavisti, ljubomorom ga uništavaju. Nemojmo dozvoliti da se to dogodi i s rajem u našem srcu...

Nije lako sačuvati taj raj. Nije lako sačuvati ljubav, ali je moguće. Potrebno je samo biti prijatelj i brat svima, bez obzira na vjeru i boju kože. Treba oprostiti onima koji su te uvrijedili, pa i onima koji te mrze i koji ti žele sve najgore. Uradimo li tako, bit ćemo mirniji i osjećat ćemo ljubav prema drugima, jer Bog je naš Otac i ne želi da su njegova djeca posvađana...

Pozdrav svima!

Ana Lukač, Bikovo

BILA SAM

Bila sam rijeka života koja je tekla samo za druge. Pitam se: Gdje sam sada dok lutam putevima tuge. Ja sam željela samo kap sreće što izvire iz duše. Jedino to sam dobila, ono što imam - to su gorke suze. Znam da neće još dugo biti doline koja se patnja zove. Nadam se i pronaći ću mjesto gdje sviću plave zore.

Suzana Pejović

DUHOVNE OBNOVE ZA MLADE U TAVANKUTU

U našoj biskupiji se već više godina u mjesecu srpnju organiziraju duhovne obnove za mlade iz Subotičke biskupije. Dugi niz godina takve duhovne obnove organizirane su u župnom stanu u Baču. Prije 8 godina, zbog ratnih opasnosti i nemira, duhovne obnove za mlade priređene su u somborskoj župi sv. Križa. Svećenici hrvatskog govornog područja naše biskupije dogovorili su se da bi trebalo organizirati i ove godine iste duhovne obnove. Domaćin ovogodišnjih susreta mladih bila je župa u Tavankutu. Kao i ranijih godina, tako su i ove bile tri skupine mladih: krizmanici, srednjoškolke i srednjoškolci.

Krizmanici

Grupu krizmanika već dugi niz godina vodi katedralni župnik **mons. Stjepan Beretić**. On je to s puno oduševljenja činio i ove godine. U ovoj skupini bilo je ukupno tridesetak krizmanika. Trodnevne duhovne obnove bile su veliko obogaćenje svim sudionicima.

Skupinu djevojaka vodio je somborski župnik **Josip Pekanović** u suradnji s katehisticom **Rozmari Mik**. I u ovoj skupini bilo je tridesetak djevojaka koje su bile posebno aktivne za svo vrijeme boravka u Tavankutu.

Treću skupinu, mladiće, vodio je **mons. Marko Forgić**, a pomagao mu je u radu đakon **Marinko Stantić**. I ova grupa bila je jednako brojna kao i prethodne dvije.

Opći dojam je da su svi mladi koji su bili na duhovnim obnovama utvrdili i produbili svoju vjeru i još bolje se međusobno sprijateljili. Sve skupine obrađivale su istu temu: "**Bog Otac vas ljubi**".

Mladi Tavankučani pokazali su se izvrsnim domaćinima, a i mnogi župljani su darovali mlade voćem i ostalom hranom. Najsrdačnije zahvaljujemo glavnim dobročiniteljima ovih susreta za mlade, a to su gospođa **Marija Turkalj** iz Bačkog Monoštora, **Josip i Marija Ivanković** iz Subotice te obitelj **Marina i Janje Balažević** iz Tavankuta. Zahvaljujući dobroti i mnogih drugih navedenih osoba organizacija ovakvih susreta uvijek je lakša i uspješnija.

Župnik, Jelena i Jasna, Vesna Krstić, Antun i Stevan - Odžaci, Ljubica i Mirjana

Srednjoškolci i srednjoškolke

Duhovna obnova u župi sv. Jurja

PRIJATELJSTVO S BOGOM I LJUDIMA

U župi sv. Jurja održana je trodnevna duhovna obnova (3-5. 08). Neposredni povod za ovu duhovnu obnovu bila je činjenica da nismo svi mogli sudjelovati na duhovnim obnovama u Tavankutu. Ova duhovna obnova bila je zajednička za krizmanike, mladiće i djevojke. Okupilo se dvadesetak mladih iz župe sv. Jurja, sv. Terezije, Marije Majke Crkve i Kelebije.

Okvirna tema bila je "Prijateljstvo s Bogom i ljudima". Predavači su bili **Andrija Kopilović**, **Andrija Anišić** i **István Dobai**. Oni su održali po dva predavanja s okvirnim temama: "Presveto Trojstvo izvor ljubavi i prijateljstva"; "Duh Sveti razlijeva ljubav u naša srca" i "Isus prijatelj čovjeku".

U poslijepodnevnom dijelu s. **Blaženka** govorila nam je o psihologiji prijateljstva i bio je rad u grupama. Navečer su bila druženja, uz Banetovo muziciranje na gitari. Ocjena: **SJAJNO**.

(Ovaj izvještaj zajedničko je djelo D. Š. i A. A.)

/Fotografije s ove duhovne obnove objavit ćemo u idućem broju, da ne bude sve u ovom, jer za ovaj broj imamo dovoljno...)

PET DANA S ISUSOM DO ZAGREBA

Upoznala sam družbu "Misionarke ljubavi"
- sestre Majke Tereze

Pošla sam "sama" u Zagreb. Nisam mogla naći drugog suputnika osim Isusa Krista, a nije ni dosadan kako to neki znaju biti. Pošla sam sa 70 maraka u džepu s namjerom da kupim povratnu kartu od Budimpešte do Zagreba, jer mi drugo "nije trebalo". Jelo nisam ponijela jer na putu obično ne jedem, a i što će mi kad za par sati trebam stići do sestara Misionarki ljubavi. Putovala sam kroz zemlju čiji jezik slabo znam, a ni od poznatih tamo nikog nemam. Moj se put, naravno, iskomplicirao jer novaca nije bilo dovoljno; ni novac za ulazak u Hrvatsku nisam imala, ni odgovarajući vlak. Kao da je sve bilo protiv mene... Ipak, nailazila sam na ljude koje nikad nisam vidjela a koji su mi pomagali; nisam bila ni gladna, ni žedna, ni prljava, a novca u džepu nisam imala...

Imala sam Isusa za suputnika i potpuno povjerenje u Božju providnost koja je sve riješila.

Evo nekoliko mojih zapažanja o Misionarkama ljubavi. Sam naziv družbe pokazuje njihov način života. S ljubavlju služiti Isusu u svakom bratu čovjeku i gasiti njegovu žeđ za dušama. U njihovoj skromnoj kapelici pored raspela pišu Isusove riječi: "Žedan sam". Osnovna načela ovih sestara su: služiti u siromaštvu s ljubavlju najsiromašnijima među siromasima.

Biti kod sestara i biti s njima i njihovim šticećenicima za mene je bio divan Božji dar. Naporan je i težak život Misionarki ljubavi, ali snagu im daje svakodnevna pričest, život s Bogom. Smješak i topla riječ koju daruju svakom čovjeku, pa i onom koji zaudara ili boluje od gube (čak i u najtežem stadiju) zaista te ostavljaju bez riječi.

Na pitanje - zašto to one rade? - lako je odgovoriti. Zato što je u tim ljudima Isus, ali Isus koji pati. A njemu treba ublažiti boli.

Zorica

IZ BANDAŠICINOG DNEVNIKA

Subotica, svibanj 1999.

Ne znam točno koji je to dan bio ali ću ga pamtit, to je sigurno, jer sam tada "postala" bandašica, zaslugom mons. Stjepana Beretića koji me je u jednom trenutku, iz čista mira upitao: "A kad bih Te pitao da budeš bandašica?!". I nisam tada ni bila svjesna šta me je pitao, ali znam da sam se poslije radovala. Jako. Radovala sam se jer mi je pripala tako velika čast i dužnost - da budem ovogodišnja bandašica. Znam samo da su velike obaveze preda mnom, ali i radost i slavlje, jer u svemu ne smijem zaboraviti da sve činim Bogu na slavu.

Subotica, nedjelja, 11. 07.

Za sve što nam se događa trebali bismo zahvaljivati Bogu, pa bilo to loše ili dobro, jer on upravlja našim životima. Tako i mojim. I umjesto da sam danas sa bandašom Josipom bila na Dužijanci u Žedniku i Bajmoku, zbog povrede glave ja ležim kod kuće. Ali mirnog srca, jer znam da je Bog za mene pripremio još mnogo lijepih događaja. Zato ovaj dan nije običan. Preda mnom je još puno toga, pa stoga brojim dane i već se unaprijed radujem jednom novom iskustvu.

Mala Bosna, subota, 17. 07.

Jutro je, 6,30 sati a mi smo već u Maloj Bosni na ovogodišnjem takmičenju risara. Ljudi se polako okupljaju. Sunce počinje da grije. A ja ne smijem na sunce. Ali suncobran je sa mnom. A onda pravi bunjevački "ručak": slanina, kiselna, domaći kruv, luk... I nema ništa bolje u tom trenutku. Prvi put sam na takmičenju risara i sve pomno pratim. I nije nam smetalo ni sunce, ni vrućina. Sve se da izdržati jer se hoće, i tako se završio još jedan događaj iz programa Dužijance '99.

I perlice su već gotove!

Tavankut, nedjelja, 18. 07.

Napokon dugo očekivani dan, nakon prošlonedjeljne "pauze". Prvo misa, pa onda upoznavanje s bandašom i bandašicom Ladislavom i Vesnom, ručak i sve skupa kad se sabere - prekrasan dan. Bilo je ugodno družiti se s ljudima, razgovarati i izmijeniti iskustvo. Navečer - neizostavno i nezaboravno kolo. Puno djece, mladih i starih na jednom mjestu. Još jedan lijep događaj u ovom danu. Da znate kako sam samo spavala poslije toga...

Mala Bosna, nedjelja, 25. 07.

Još jedna Dužijanca. Što bih rekla?! Opet jedan sličan ali i uvijek novi doživljaj. Bilo je divno gledati puno mladih obučenih u nošnje i bandaša i bandašicu Marinka i Snežanu nasmijane i sretne za oltarom. A onda uveče kolo. I ne mogu opisati kako mi je bilo žao što je kiša sve pokvarila. A tako je puno ljudi bilo... No, na kraju što smo mogli nego tužna srca napustiti Malu Bosnu.

Subotica, četvrtak, 29. 07.

E, sada malo o nečem sasvim drugom, ali zanimljivom. Čišćenje žita. Još jučer smo počeli. Danas nas već ima malo više. I ne odmaramo se previše. Ali, tu je zato bać Grgo koji nas kori kad zabušavamo: "Ajte dico, radite!". I bolje, jer tko zna kad bismo završili. Tu su s nama i dica, uče čistiti žito. No, ako želimo lijepu dužijancu - onda ništa bez ovog.

Đurđin, nedjelja, 1. 08.

Iz ove Dužijance izdvojila bih propovijed mladomisnika Drage Žumera koji je predvodio misu. Nakon mise bili smo na ručku sa svećenicima i drugim gostima, a navečer smo bili u kolu. I ovdje smo bili vrlo srdačno primljeni.

Subotica, 31.07; 5, 6, 7. 08.

Ova četiri dana uoči središnje proslave Dužijance '99. želim samo usput spomenuti. U subotu, 31. 07. prije podne smo sudjelovali na znanstvenom kolokviju u "Bunjevačkom kolu", a poslije podne bili smo na otvaranju izložbe u "Likovnom susretu". Isto smo tako sudjelovali na književnoj večeri u čast A. G. Matoša i na koncertu Subotičkog tamburaškog orkestra, koji je bio veoma lijep i bogat sadržajem.

I konačno, u subotu uoči Dužijance, 7. 08. u katedrali sv. Terezije Avilske svečana večernja molitva. Dočekali smo nadbiskupa zagrebačkog Josipa Bozanića. Najprije aplauz, osmijeh, a onda radost u srcu jer će uzveličati sutrašnje slavlje i zahvalu Bogu za kruh svagdašnji. Poslije toga na Trgu slobode "Risarsko veče". Bandaš i ja bili smo predstavljeni publici, a

izabrani su i pratioci i pratilje. Poslije završenog programa pošli smo s njima u YU-FEST na nagradno čašćenje. I kad nam je bilo najljepše, naišla je olujna kiša. Morali smo se tužni rastati s nadom da će sutrašnji dan biti vedar.

Nedjelja, 8. 08.

I konačno je osvanuo i taj dan. A činilo se kao da nikada neće doći. Ustala sam još u šest sati. I sve je krenulo po planu. I karuce su stigle. Potom smo se zaputili u crkvu sv. Roka na blagoslov i ispraćaj, pa onda u katedralu na misu koju je predvodio nadbiskup zagrebački. Sv. misa mi je bila najsvečaniji i najdirljiviji trenutak cijeloga dana. Mislim da će biti dovoljno da su mi par puta suze navrle na oči. Nadbiskupova prisutnost. Toliko mladih u nošnjama, mnoštvo naroda na misi i u povorci... Predaja kruna gradonačelniku, i "kolo" je bilo posebno. Naravno zato što je i nadbiskup Bozanić došao u kolo... Igrali smo do 1,20 dok župnik A. Anišić nije rekao: "kraj". Tada smo se bandaš i ja oprostili od onih najustrajnijih...

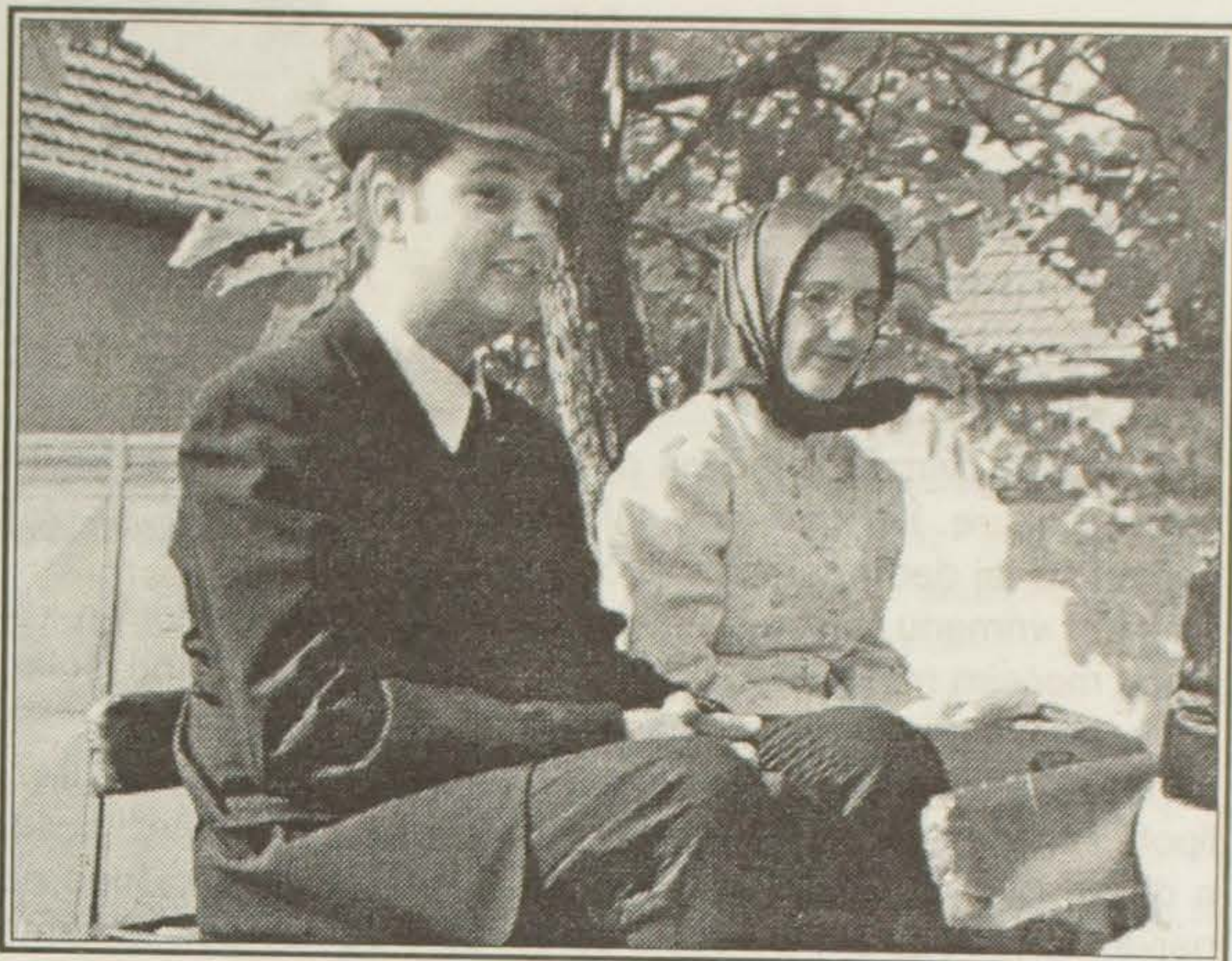
I za kraj što bih rekla? Ni sama ne znam. Jedino znam da sam, kad me je mons. Stjepan Beretić pitao jel' mi žao što sam bandašica, smjesta odgovorila: "NIJE". I doista nikada ovo da mi je pripala čast da budem ovogodišnja bandašica neću zaboraviti. Taj osjećaj ne bih ni s jednim drugim mijenjala.

I zato hvala Bogu na svemu, osobito što je cijelo vrijeme bio s nama - do svršetka ovogodišnje Dužijance. Ostaje nam još samo "Bunaričko proštenje".

Bandašica Željka Zelić

smo išli po bandašicu. Iz Kera smo, uz Božji blagoslov, pošli karucama prema katedrali. Tek tada se u meni počeo buditi stvarni osjećaj ponosa i zadovoljstva što sam bandaš. Pred katedralom nas je dočekao katedralni župnik i uveo nas u katedralu.

Najlipči par: Nikola Matković i Ana Sudarević

Kao i svim vjernicima, tako je i bandašici i meni bila posebna čast to što je na ovogodišnjoj Dužijanci bio nadbiskup Bozanić, a naravno i prisustvo našega biskupa i svih onih ambasadora i drugih uglednih gostiju. Dok smo u svečanoj povorci prilazili centralnom trgu, u meni je raslo uzbuđenje. Nije mala stvar predati "krug" od novog žita gradonačelniku. Bilo mi je lijepo i na ručku, kao i na grobu prisvitlog Blaška Rajića, koji je začetnik ove divne proslave.

U "Kolu" je bilo mnoštvo ljudi. Bili su i mnogi moji rođaci, prijatelji i poznanici. Međutim, najdraži gost je bio svakako nadbiskup Bozanić. Njegov govor, a osobito blagoslov u ovom Kolu bilo je nešto posebno. Svakako da su ugodnom raspoloženju doprinijeli i "svirci": "Biseri" i "Ravnica". Bili su neumorni. Baš je dobro kad u kolu nema "pauze". Iako smo bandašica i ja bili umorni od silnog uzbuđenja i od svih događanja posljednjih dana, cijelu noć smo proveli igrajući i pozdravljajući drage nam goste.

Ova Dužijanica ostat će mi u sjećanju zbog ove izuzetne časti što sam bio bandaš i zbog dobre organizacije i dobre volje mnogih mojih prijatelja i poznanika koji su mi pomagali i ovu svečanost uzveličali svojim sudjelovanjem.

Bandaš Josip Francišković

IZ BANDAŠOVOG DNEVNIKA

Dan-dva prije Tijelova u našu kuću došao je župnik mons. Stjepan Beretić s lijepim vijestima. Našu obitelj, a posebno mene, obradovala je vijest da sam predložen za bandaša ovogodišnje Dužijance. U tom trenutku nisam do kraja shvaćao koja je to čast i kakva me obaveza čeka, ali sam se prihvatio ovog ugodnog zadatka.

Ovogodišnja Dužijanica započela je proslavama seoskih dužijanci u kojima sam sudjelovao zajedno s bandašicom, osim u Starom Žedniku i Bajmoku, gdje ona zbog bolesti nije mogla ići sa mnom. Posebno mi se svidjela Dužijanica u Tavankutu gdje sam se divno osjećao u prekrasnom okruženju mladih u svečanim narodnim nošnjama i u bogato okićenoj crkvi. Sviđala mi se propovijed đakona Marinka Stantića kao i ona mladomisnika Drage Žumera u Đurđinu. Svaka seoska dužijanica završavala je "Bandašicinim kolom" u koje je dolazilo mnogo mladih iz okolnih mjesta da bi se družili, veselili i slavili dužijancu.

Konačno je došao dan proslave gradske Dužijance. Već oko osam sati po mene su došle svečano okićene karuce kojima

R I S A R I

Ej, što je lipo, kad zri lo klasje
suncem se žari,
Ej što je lipče, kad kosom mašu
mladi risari...!

(Aleksa Kokić, *Pisma risara - ušomak*)

Kokić je ovim lipim ričima doživio ris (ode žetva) i risare. Kadgod je to tako bilo, a ove godine su taj deo ratari obavili čakom, u vrlo kratkom vrmenu, takoreć za par dana, zafaljujuć vištom rukovanju moćnim mašinama, pa je ovaj ris naspram kadgodašnjeg nalik dičjoj sigri. Istina, i danas se ljudi u risu umore, al su više nenaspavani neg isciđene snage. Današnji ris nema tu draž, lipotu i važnost jer su brezosićajne mašine obavile najteži poso, a da se ratar čestito nije ni oznojio. Čini se da je to jedan od najvažniji razloga zašto većina od današnji zemljoradnika nema osićaja i želju da svečano proslavi svršetak risa, kadgodašnjom lipom obiteljskom dužijancom. Danas je u risu izraženija mašina od čovika.

Da ne padne u zaborav kadgodašnji ris, opisivan i opivavan ko ni jedan drugi poso, priređivači DUŽIJANCE svake godine drže nadmetanja risara u ručnom risu. U novije vrime taj se poso obavlja na maleckim njivama i u vrlo kratkom vrmenu, tek toliko da ga vide gledači.

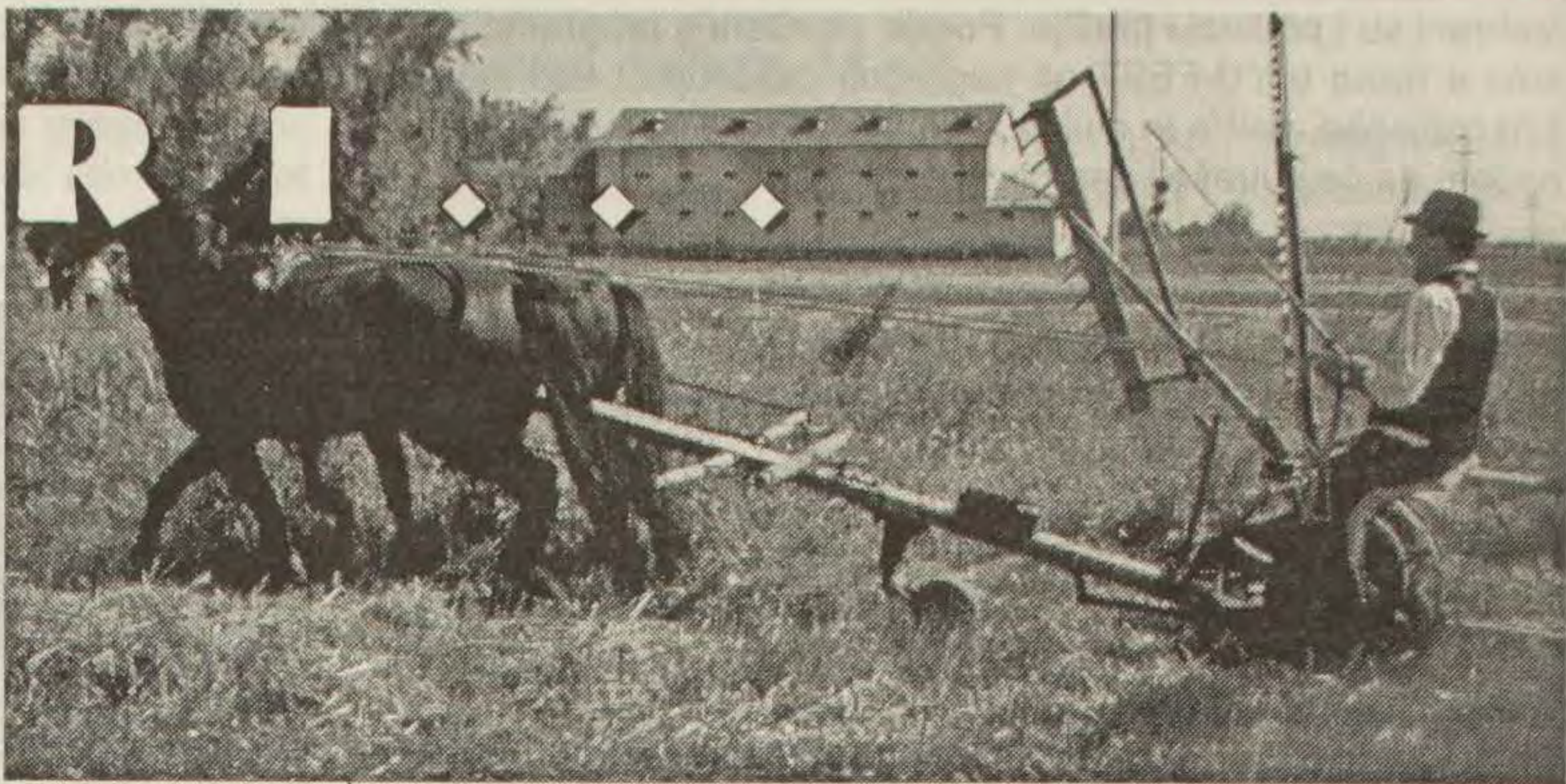
Ko zna koliko je dosad ponovljeno da je risarski poso bio jedan od najteži kojeg je čovik ikad radio, u njemu se obistinila Božja poruka ljudima: "... u znoju lica svoga kruh ćeš jesti..." (Post 3,19), a ko ga je ikad radio, ostio je istinitost ove Božje poruke. Ris je najviše cinjen rad tog jer su ga mogli radit samo odabrani ljudi: mladi, jaki i zdravi, a ko nije imo bar jednu od tih odlika, taj nije imo šta da traži u risu.

I ove godine će se u završnoj svečanosti Dužijance, u misi zafalnici - koju će predvoditi msgr. Josip Bozanić, zagrebački nadbiskup i prisidnik Biskupske konferencije Hrvatske, zajedno s našim biskupom Ivanom Penzešom - risari nać na počasnom mistu i time će njim se odat priznanje na urađenom risu. Priznanje risarima će odat i naš purgermajstor (gradonaćelnik) Kasa Jožef, kome će ko domaćinu grada bandaš i bandašica svečano darivat blagoslovljen somun kruva ispećen iz brašna žita ovogodišnjeg roda, a on će se po običaju zafalit risarima na uspišno obavljenom poslu.

Da baš ova lipa svečanost ne bude baš svima jednako lipa, pobrinili su se naši vlastodršci jel su i ove godine od ratara žito (pri)uzeli u brescinje i ko zna kad će ga i koliko će ga (is)platiti. Toliko o tužnoj strani ove svečanosti.

Iako i pokadkad zna biti i teži poslova koje su obavljali ratari, primerice branje kuruza u kišnoj jeseni ili košenje snigom zavijane trske u zaleđenom ritu il... al ni jednom od njih nije pridavana tolika važnost ko risu. Jedan od teških poslova koji se mogo mirit s risarskim bio je i poso kojeg su radili

...MAŠINARI.

Zamljoradnici su jedva (do)čekali da urade ris, da snopovi splasnu u kamari i da čuju željeno zujanje mašine u guvnu, poslićeg je gazda dozno koliki mu je rod, jel je žito prišlo priko maže. Žito je jedini rod iz ratarstva čiji se višak prodo, osim roda ostavljenog za sime i krv, a od prodaje dobiveni veliki novaca se teklo (kupovala nekretnina i dr.) il kupovo vridniji sermaj (pokretna imovina prvenstveno mašine), a di po kome je od ti novaca dosta očlo da opravi svatove, ako je udomio dite.

U našem kraju kasle, kake smo mi upoznali, radile su punom parom samo pedesetak godina. Prve su se u našem ataru pojavile sridinom druge polovice XIX vika, bile su ritke, malog učinka i najpri tirane priko jarganja (naprava koju su okrećali konji i snagu prinosili za okrećanje mašine), posli vućni kazana a krajem tog vika kazani su bili samohodni. Sa traktorima iz početka ovog vika kazani i kasle su radili sve dok ji nisu potisli napridniji kombaji (kombajni). Pouzdano znamo da su mašine radile

sve do oko 1967. g. Ljudi su sa strane sa uživanjem gledali kako mašinari rade, divili se besprikorno podiljenom poslu koji je išo "ko po loju", svako je poso uradio na vrime i kasla je gutala snop za snopom - bez prikića. Poso se na mašini na nikim radnim mistima po potrošenoj snagi mogo mirit s risarskim, al ga je bilo lakše izdurat (izdržat) jel su mašinari radili u smenama oko tri frtalja (tri četvrtine) sata. Za razliku, risari su radili neprekidno a pridani su samo rad ila. Zato su mašinari lakše izdurali 15-16 sati rada na dan, katkad i više.

U ovo vrime su mašinari uveliko vrli pa je prilika da se sitimo i oni ljudi

koji su na mašini radili poso ništa manje lakši od risarskog:

- snopljari su na kaslu zbacivali ili, što je još teže, dobacivali jedan za drugim teške snopove žita;

- koljari su se u paru s teretom slame pentrali po listvama na kamaru, u slami upadali do kolina i raznosili je po kamari do kazaloša;

- a možda je najteži poso po duranju bio rad plivarki, koje su u oblaku trava na kolja nagrćale plivu i prinele je do plivara.

Zajedničko je risarima i mašinarima da im je radni dan trajo 15-16 sati, radili u kanikuli i na suncu, zato su se onovrimeno tim poslom bavili, ko i risari, samo mladi, zdravi i jaki ljudi.

Priređivači takmićenja risara u okviru Dužijance pokazuju gledaćima kadgodašnji ris i rad mašine da se stariji podsiti a mladi da vide, makar i za kratko u pokazivanju, kako je izgledao taj posao kojeg su onda ljudi radili oko podrug (jedan i po) mi-seca po najvećoj žegi.

Alojzije Stantić

Piše: Jakob Pfeifer

ŠTO BOG ZDRUŽI, ČOVJEK NEKA NE RASTAVLJA!

Svaki svećenik i oni bračni parovi koji su sklopili crkveni brak sjetit će se ovih riječi iz obreda vjenčanja. Da, iz obreda vjenčanja. Zato će se neki čitatelj ovoga ekumenskog članka pitati što ovaj izričaj - iz obreda vjenčanja - ima zajedničkoga s ekumenizmom?

Kao što se u Božje ime dvoje vezuju u jedno, u bračnu zajednicu, tako je već na poseban način od početka Bog onaj koji je združio sve ljude time što ih je stvorio na svoju sliku. Onda počinje čovjek da se združuje s čovjekom u obitelji, u različite građanske udruge. Isus u svoje vrijeme utemeljuje CRKVU i tako nastaje crkveno-župska zajednica, crkveno-biskupijska zajednica, crkveno-sveopća zajednica. S Božje i teološke strane su to jasne činjenice jedinstva - da smo jedno. Ali evo, na pragu trećeg tisućljeća, što je čovjek rastavio može, uz pomoć i milost Božju sastaviti, ako je i ljudima u Crkvi, odnosno Crkvama, na prvom mjestu Božja volja i Božji interes.

No, kao što je, nažalost, već mnogo toga čovjek rastavio-pokvario što je Bog združio-stvorio, toga eto nije bila pošteđena ni Crkva. Čovjek (ljudi) u Crkvi rastavio je vidljivu, ovozemaljsku-putujuću Crkvu, premda mu je rečeno: ne rastavljaj ono što je Bog združio, složio, učinio jednim.

Zato nas kršćane katolike dokument II. vatikanskog sabora o ekumenizmu poziva i govori u točki 4: "Čuvajući jedinstvo u onomu što je nužno, svatko u Crkvi mora, već prema ulozi što mu je dana, sačuvati dužnu slobodu, kako u raznim oblicima duhovnoga života i stege tako u različitosti liturgijskih obreda, pače i u teološkoj razradbi objavljene istine; u svemu pak valja njegovati uzajamnu ljubav.

S druge strane, prijeko je potrebno da katolici radosno priznavaju i cijene doista kršćanske vrednote što proistječu iz zajedničke baštine i nahode se u naše rastavljene braće. Pravo je i spasonosno priznavati Kristova bogatstva i njegovu djelatnu moć u životu onih koji svjedoče za Krista, ponekad i lijući svoju krv. Jer Bog je čudesan i divan u svojim djelima.

Ne valja a da se ne rekne i ovo: sve što milost Duha Svetoga izvodi u našoj rastavljenoj braći to može biti i na našu izgradnju. Što je god istinski kršćansko, to nikad nije protiv nepatvorenih vrednota vjere; može, naprotiv, uvijek učiniti da se potpunije dosegne sam misterij Krista i Crkve. Zato će Krist Isus jednom prilikom reći svojim apostolima da bez njega nitko ne može ništa dobra učiniti."

RAZGOVOR S KARDINALOM FRANJOM KUHARIĆEM

Stari moraju osjetiti da su voljeni!

● Što u tom pogledu mogu učiniti svećenici u svojoj pastoralnoj praksi?

□ **KUHARIĆ:** Recimo, ovo je dobra praksa da svećenici bar za svaki Božić posjećuju obitelji u njihovim stanovima i pohvalno je to što za Božić i Uskrs ispovjedaju starce u kućama. To je osobito dragocjeno za starije osobe, jer im tada mogu ponuditi svete sakramente i tako ih pripremiti za blagdane. To je svećenička pastoralna služba koju uvijek treba poticati, jer daje dobre plodove kod starih ljudi, a i sam svećenik je zadovoljan kada učini to dobro. To svakako treba poticati, ali i izvan tih prigoda svećenik bi trebao posjećivati stare. Važno je, iako je to teško ostvarivo u velikim gradskim župama u odnosu na one seoske, ali i tu treba nastojati, stupiti u vezu sa svakim starcem ili staricom u župi. Važno je napraviti popis tih osoba s opisom njihovih situacija. Stari ljudi su jako osjetljivi na te znakove ljubavi i pažnje, i zahvalni su za svaki posjet. Oni moraju osjetiti da su voljeni.

Majka Terezija je jednoga starca s ulice donijela u svoje prihvatilište. Oprala ga je i obukla u čisto, te ga smjestila u krevet, a starac je samo gledao što se s njime i oko njega događa. Majka Terezija mu je samo rekla: "Bog te voli!". Starac ju je zamolio da mu to ponovi, a ona je to učinila. Starac je nadodao: "Nikada mi u životu nitko nije rekao da me voli." Važno je svima objavljivati tu Božju ljubav prema svakom čovjeku.

● Kako Vi sami, kao vjernik, doživljavate svoju dob? Je li to samo vrijeme poteškoća, ili ono ima i svoje pozitivne strane?

□ **KUHARIĆ:** Odnos prema starosti kod mnogih ljudi je jednak kao prema bolesti i biti star povezuju s onim - biti bolestan. A prema bolesti se čovjek odnosi na tri načina: protiv bolesti se čovjek može buniti, rezignirano je prihvaćati, ili je prihvaćati s pouzdanjem i predanjem i pretvoriti je u ljubav. To je onaj stupanj na kojemu bi vjernik trebao biti u odnosu na svoju bolest, a i na starost. Sigurno je to da čovjek osjeća razlike između onoga što je bio u mladosti i onoga što je sada. Osjeća da je stariji, da je slabiji i umorniji, te da više nije za neke napore koje je u mlađoj dobi s lakoćom mogao podnijeti. Važno je i tu situaciju znati prihvatiti.

Ovo je vrijeme moga sazrijevanja i ja ga prihvaćam kao prigodu koju mi Bog još daje da malo više razmišljam. Starost je vrijeme smanjene aktivnosti, ali bi morala biti i vrijeme dublje metafizičke mislenosti. Ja razmišljam o svom prošlom životu, o svojoj sadašnjoj situaciji, ali mi vjernici razmišljamo i o svojoj budućnosti. Starost je predvorje prijelaza, vrijeme koje nam Bog dopušta da se prisjetimo da nismo putovali u smrt i u grob, nego da smo putovali i da putujemo u život, a taj put polako se dovršava i nalazimo se pred vratima. Dok sam imao 30 ili 40 godina nisam baš previše mislio da sam pred vratima, a sada razmišljam o tome. Znam da me čeka prijelaz, ulaz i Susret.

To je milosno vrijeme, u kojemu čovjek ima prigodu pripremiti se za taj veliki susret. To je prigoda da ono što je u životu propustio, promašio, pogriješio ili krivo učinio da to ispravlja skrušenim kajanjem i da se povjeri Božjem milosrđu, te da smireno očekuje susret s milosrdnim Ocem. Tko tako živi svoju starost, on živi u milosnom vremenu; ali ako čovjek nema vjere, onda mu je zaista teško živjeti i starost, a pogotovo bolest. To su vremena milosti i dragi Bog nas tako provjerava, pročišćava i daje nam mogućnost da otkrijemo dublji smisao svoga života, bar pri njegovom zalazu.

Nadbiskup Franić kaže da bi svaki aktivni biskup morao svakodnevno moliti bar tri sata, a mi umirovljeni bi onda morali moliti bar četiri ili pet sati. Dakle, imamo više vremena za molitvu, za razmišljanje i za čitanje, pa to može biti doista blagoslovljeno vrijeme, gledano s vrhunaravne točke gledanja.

(nastavit će se)

/"Veritas", br. 4/99/

Piše: Stjepan Beretić

KAPELA U GOSPINOM SOKAKU U SOMBORU

Somborske kapele

Na području župe svetoga Križa u Somboru nalazi se neposredno pokraj župne crkve kapela, podignuta kao mauzolej somborskoga župnika Gyule Fejéra. U kripti neogotske kapele s lijepom kupolom su sahranjeni posmrtni ostaci župnika (1914. godine) i njegovih rođaka. Kasnije su se u kriptu Fejérove kapele počeli sahranjivati somborski karmelićani. Tako je u tu kapelu sahranjen i sluga Božji Gerard Stantić, da bi kasnije njegovi posmrtni ostaci bili preneseni u karmelićansku crkvu. Osim te kapele na području župe svetoga Križa je i crkvice svetoga Nikole Tavelića na Bezdanskom putu. Najstarija kapela u župi je ona svetoga Roka (iz 1733. godine) u istoimenom groblju.

Mala kapela Lurdske Gospe

Neke ulice imaju dva imena. Imaju narodno ime, ali i službeno. Dok se ono narodno obično nikada ne mijenja, ono službeno podložno je promjenama. U Gornjoj varoši u Somborskoj, tamo gdje je velika raskrsnica prema Subotici, Bezdanu i Bačkom Monoštoru, na dva kilometra od središta grada počima ulica romantičnoga imena: Gospin sokak. Tako je narod zove. Jedva tko i znade da joj je ime Ulica Tome Roksandića. Ulica je asfaltirana. Za Somborce, posebno za one starije, to je kilometar dug Gospin sokak. Nedaleko od ulice je izletište Somboraca - Šikara i nekada slavna rijeka Mostonga. Mostonga je bila ribom bogata. U tom Gospinom sokaku se nalazi lijepa kapela pod gotovo stoljetnim kestenovima. Njih je zasadio jedan od somborskih gradonačelnika. Kad se ulica asfaltirala, tri su veličanstvena stabla morala pasti. Dok je Gospinim sokakom prolazio ljetni put, kapela je bila nešto više udaljena od puta. Sada je od ceste dijele nepunih pet metara. U tlocrtu nije veća od 150 x 130 cm. Malo je viša od 3 metra. U tom, više stupu nego kapeli hodočasnik i prolaznik uočavaju tradicionalni kip Lurdske Gospe. Evo prilike da se upoznamo s tom kapelom. Čitatelji "Zvonika" su imali prilike čitati o brojnim i lijepim kapelama grada Sombora. Upravo u nedjelju 8. kolovoza Somborci su pohrlili kao hodočasnici Gospi Snježnoj, da počaste Gospu u kapeli koju su joj

podigli pobožni somborski Markovići prije više od 200 godina. 12. rujna slavit će Ime Marijino i svoje proštenje somborski Nenadićani. Ali ima jedna, gotovo zaboravljena somborska kapela.

Nekada su tamo vinogradi bili

U staro vrijeme su se duž zapadne strane Ulice Matije Gupca, sve od groblja svetoga Roka pa do Gospinog sokaka, nalazili vinogradi. Tako je u Gospinom sokaku, baš pred sadašnjom kapelom, živio djed imenom Lentz. Bio je nesretan. Djeca su mu umirala. Onda mu se u snu Gospa ukazala. Zamolila ga da njozi u čast podigne kapelu, pa će mu djeca zdrava ostati. I djed Lentz ispuni svoj zavjet. Podiže kapelu a kraj nje iskopa bunar. Bilo je to prije 101 godinu - 1898. godine. Oko kapele je posadio jabuke. Somborci ih zovu "Adam i Eva". A mogle su se čuvati do zime. Voćke je nešto kasnije zamijenilo nekoliko lijepih stabala divljeg kestena. Kapela je posvećena istom 1918. godine. Tijekom mjeseca svibnja okupljali su se okolni vjernici na svibanjsku pobožnost. Bila je to jedinstvena pobožnost: na otvorenom, pred Gospinom kapelicom oko koje se širio miris jorgovana. Na popodnevnu pobožnost bi se okupljalo 30-40 ljudi. Stariji su sjedili na drvenim klupama. Od nekada četiri drvene klupe ostala je još samo jedna. Nestale su kad se put asfaltirao. Poslije smrti Lentzovih o kapeli su se brinuli Imre Goretić i supruga mu Marija rođena Altinger, a poslije njih o kapeli skrbi Petar Goretić i supruga mu Ana. O lijepom izgledu kapele skrbi i jedna pravoslavna obitelj. I sam sam kao dječak ministrirao pred kapelom pod kestenovima. Za svetu misu bi župnik izlazio fijakerom. S njim je bio kantor i dva ministranta. U kući Imre Goretića se oblačilo za svetu misu, a onda se slavila sveta misa.

Prema:

1. Milenko Popić, Lurdska kapela u Somboru, II Monografija, Mostonga i vode zapadne Bačke, Novi Sad, 1998, edicija Tija voda, str. 282.

2. Muhi János, Zombor története, Sombor, 1944, str. 241-242.

Razmišljanje
jednog vjernika

"NE SAGRIJEŠI BLUDNO!"

Bog nas je stvorio da živimo u zajednici te da se "plodimo i množimo". Stožer zajednice je obitelj. Ona je osnovna ćelija društva. Da bi društvo bilo zdravo, mora imati zdrave pojedince, a za ostvarenje toga cilja preduvjet je zdrava obitelj. Ako je odgoj pravilan i odnosi unutar obitelji skladni, imamo sretnu obitelj. Za skladan suživot potrebno je međusobno poštivanje, povjerenje i ljubav. Naravno je da uvjeti nisu idealni i da život uvijek ima svojih poteškoća koje se moraju rješavati. Suočavajući se s novim situacijama i problemima mi moramo crpiti energiju koja nam je potrebna kako bismo sve to nadvladali. Najsigurniji oslonac svakog pojedinca je obitelj. U njoj nalazimo toliko potrebnu snagu za svakidašnje prevladavanje poteškoća.

Ljubav je najveće dostojanstvo svakog čovjeka. Zloupotreba i nerazumijevanje ljubavi vodi u velike duhovne patnje i teški grijeh. U zadovoljenju strasti koje su samo surogat ljubavi suvremeni čovjek podnosi velike boli a da često nije svjestan njihova uzroka ili izvora. Televizija, razni pornografski časopisi, internet, plakati, moda i drugi izvori potiču čovjeka na bludne misli i radnje. Takve misli i radnje izazivaju nemir u duši, dezorijentiraju mlade, ljuljaju ili čak razaraju labilne brakove.

Toj stalnoj opasnosti i nesreći moramo se suprotstavljati da bismo sačuvali fizičko i duhovno zdravlje. Blud je suprotnost ljubavi. Ona nas ranjava i zarobljava, a jedino prava ljubav oslobađa i čini sretnima. Sačuvajmo dostojanstvo i dušu! "Ne griješi bludno!"

Alojzije Firanj

Uređuje: s. Blaženka Rudić

70 GODINA BOGU, REDU I NARODU

Jubilej s. Marije Josipe Vidaković

U prošlom broju Zvonika predstavili smo zajednicu sestara dominikanki u našem gradu. Na svetkovinu sv. Dominika najstarija dominikanka u kongregaciji, s. Marija Josipa Vidaković, zahvalila je Bogu skupa sa svojom zajednicom i župljanima, za 70 godina redovničkog života. To je rijetki jubilej. Otkrivamo tek neke trenutke iz života s. Marije Josipe sa zahvalnošću i željom da to bude poticaj novim zvanjima.

ZVONIK: S. Marija Josipa recite nam nešto o sebi i svojoj obitelji.

S. M. Josipa: Krsno ime mi je Julijana. Rođena sam 28. prosinca 1912. godine u Subotici, u Keru. Otac Alojzije i majka Alojzija imali su osim mene još dvije kćeri, Veroniku i Cilu. Otac je imao još četiri brata. Svi su otišli u rat (I. svjetski). Baka je učinila zavjet da će podići križni put u tavankutskoj crkvi ako se svi vrata živi i zdravi. Stričevi su se vratili ali moj otac nije. No, baka je ipak izvršila zavjet. Dakle, oca se ne sjećam, a majka mi je umrla mlada od tuberkuloze. Brigu o nama preuzela je baka i stričevi. Starija sestra Veronika bila je također dominikanka. Umrkla je 1966. godine. Cila je umrla prije četiri godine. Tako nemam više nikoga od svojih rođenih.

ZVONIK: Da li ste u rodbini imali nekog svećenika ili redovnicu? Kako ste se odlučili za redovničko zvanje?

S. M. Josipa: Nismo imali u rodbini ni svećenika ni redovnica. Prva je krenula moja starija sestra Veronika. Njoj je kao mladoj gimnazijalki dospio u ruke časopis "Glasnik Gospine krunice" što su ga izdavali dominikanci u Splitu. Ona je željela stupiti u mladu kongregaciju bijelih sestara dominikanki u Korčuli. Nakon njenog odlaska to sam željela i ja. Kad sam joj otišla na svečanost redovničkog oblačenja 1927. godine, ostala sam u samostanu u Korčuli.

ZVONIK: Kako ste vršili svoje redovničko dominikansko poslanje i gdje ste sve živjeli i radili?

S. M. Josipa: Nakon novicijata pohađala sam i završila učiteljsku školu u Sarajevu. Tijekom II. svjetskog rata radila sam u dječjem domu u Vignju, na Pelešču. Bila sam na službi u Korčuli, Splitu, Zagrebu, Kostelu, Tavankutu,

Subotici... Vršila sam odgovorne službe u manjim zajednicama i u kongregaciji.

ZVONIK: Kad se osvrnete na svoj dugi redovnički staž što možete reći? Da li biste ponovno izabrali ovaj put?

S. M. Josipa: Volim redovnički život i mislim da bih ga ponovno izabrala. Bilo je u životu i lijepoga i teškoga. Nama iz ovih bogatih krajeva teško je padalo siromaštvo i neimaština, a još više nejednakost i način kako se postupalo u odgoju u ono vrijeme. Najljepše mi je bilo u Splitu.

ZVONIK: Kako provodite svoje dane sada?

S. M. Josipa: Hvala Bogu, još uvijek mogu hodati. Tako svaki dan mogu otići na svetu misu. Molim svaki dan krunicu sa našim staricama u domu. Slabije čujem i vidim pa ne mogu čitati kao prije. Nije uvijek lako ni meni ni drugima prihvatiti ograničenja koja donosi starost i bolest. No, molim Gospodina da me ne ostavi i da mi pomogne u prihvaćanju Njegove volje.

ZVONIK: Čestitamo Vam na ovom jubileju i želimo Božji blagoslov i pomoć u sve dane života.

Bogu posvećene osobe i u punini životne snage i u dobi kad ta snaga malakše svjedoče o čudesnim stvarima koje Bog izvodi u krhkoj ljudskoj naravi pozvanih i po njima iznenađuje svijet.

Razgovarala: s. Blaženka Rudić

Uređuje: Lazar Novaković

JERONIM KORNER je rođen 3. siječnja 1909. godine u Herceg Novom. Školovao se u rodnom gradu, Krakovu i Zagrebu. Za svećenika je zaređen 1938. Bio je kapelan i gimnazijski profesor u Zagrebu. Od 1958. živi u inozemstvu. Umro je 1976. u Italiji.

Izašle su mu sljedeće zbirke pjesama: *Blistavi sub* (1932), *Ljubav neba* (1935), *Ljeto i vječnost* (1935), *U hramu cistercija* (1938), *Obasjane staze* (1941) i *Nebo s trideset zvijezda* (1975).

ZDRAVO MARIJO

Zdravo Marijo, milosti puna,
nek Tvoje milosrđe živi!
Ti dragaš krotko mekana runa,
blagoslov daješ polju i njivi.

Kad ranim jutrom o prvoj rosi
izađem vedar na livadu meku,
ja vidim spomen stopa Ti bosi,
i čujem tihe molitve jeku.

I osjećam svuda: molitva draga
usana Tvojih blagoslov daje.
Njiše se cvijeće od milja blaga,
i sve se trave radošću sjaje.

I tada tiho ja slavim Krista,
hvalu mu dajem za molitvu Tvoju.
I sretan sam tada, Marijo čista,
što u Tebi imam kraljicu svoju.

Pojem Ti pjesme s pticom na grani,
sa strukom cvijeća i četicom mravi,
i svi su moji sunčani dani
u Tvojem sjaju, u Tvojjoj slavi.

I kličem sretan sa svemirom cijelim:
"Kraljice sveta, radosti sjajna,
ovij nas plaštem plavetnim, bijelim,
da Ljubav naša ostane trajna!..."

Jeronim Korner

Kafana - "Dukat"

Subotica, Preradovičeva 4
(u Bunjevačkom kolu)
Tel: (024) 30-136

Organizira: svadbe, rođendanska slavlja,
bankete i dr.

Svakog dana: MENI RUČKOVI

Nedjeljom: "BUNJEVAČKA UŽNA"

Posebno se preporučamo za organiziranje "Poduša"

Radno vrijeme: od 12 - 22 sata,
nedjeljom od 12 - 16 sati,
ponedjeljkom zatvoreno

vl. Jakov Letović

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS...

FUNERO

PRIVATNO POGREBNO PREDUZEĆE

- SUBOTICA, Karađorđev put 2.
Telefon (danonoćno): 024 / 55-44-33
- BAJMOK, JNA 3 (u cvečari "MARIŠKA")
Telefon (danonoćno): 762-024
- PALIĆ, Jo Lajoša 18 (u cvečari "ORHIDEJA")
Telefon: 752-759
- HORGOS, Borisa Kidriča 7
Telefon (danonoćno): 792-202
- NOVI KNEŽEVAC, Maršala Tita 16
Telefon 0230 / 83 - 417

Poljoprivredna apoteka

AgriS
Subotica

Nudimo vam

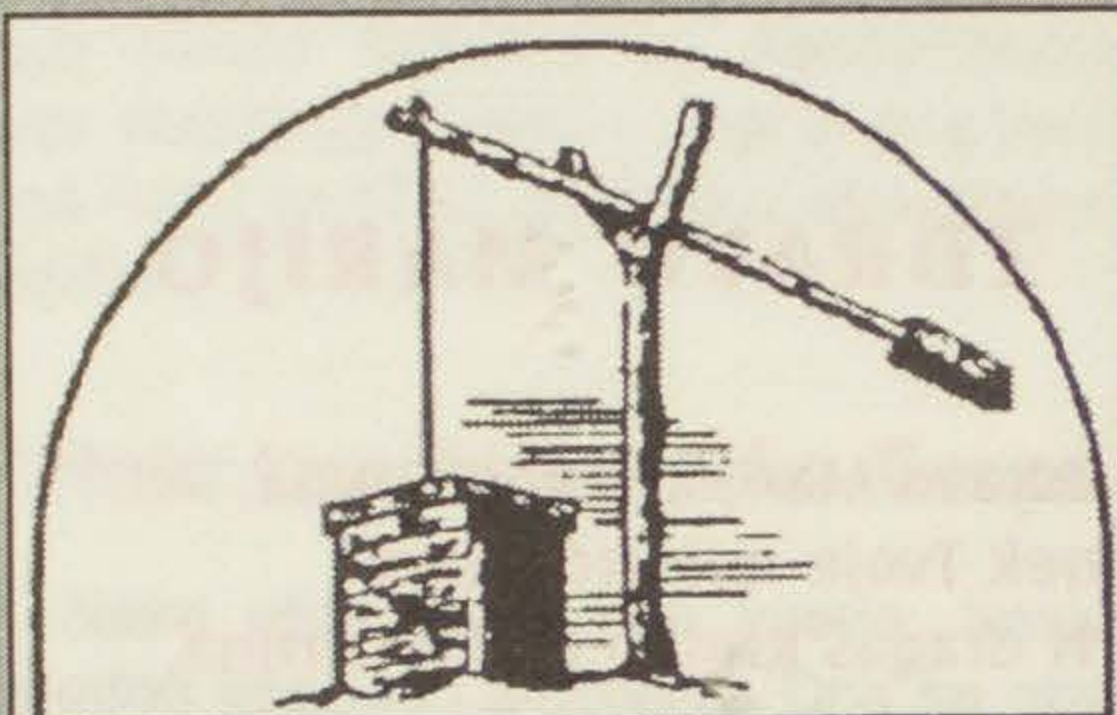
- sredstva za zaštitu bilja
- sjemensku robu
- dajemo besplatne stručne savjete

Radno vrijeme od 8 do 19 sati, a subotom od 8 do 12 sati

Prešernova ulica 37 (kod crkve sv. Jurja), Tel/fax: 556-228

**BOG LJUBI
VESELA DAROVATELJA**

G. BLAŠKO GABRIĆ I ŠTAMPARIJA "GLOBUS"
DAROVALI SU KUNSTDRUCK PAPIR ZA KORICE "ZVONIKA"
DO KRAJA 1999. GODINE!
TOPLO ZAHVALJUJEMO!

SALAŠ
ZEMLJORADNIČKA ZADRUGA

Tel: (024) 566 - 577

Posjetite
knjižaru
i papirnicu

MAPA 5

u Štrosmajerovoj
ulici u Subotici!

Tel/fax: 21-311

Možete nam pisati i na
E-mail adresu:
zvonic@tippnet.co.yu

- Privatni apartmani
- Izleti brodom
- Rezervacije cijele godine
- Najniže cijene usluga

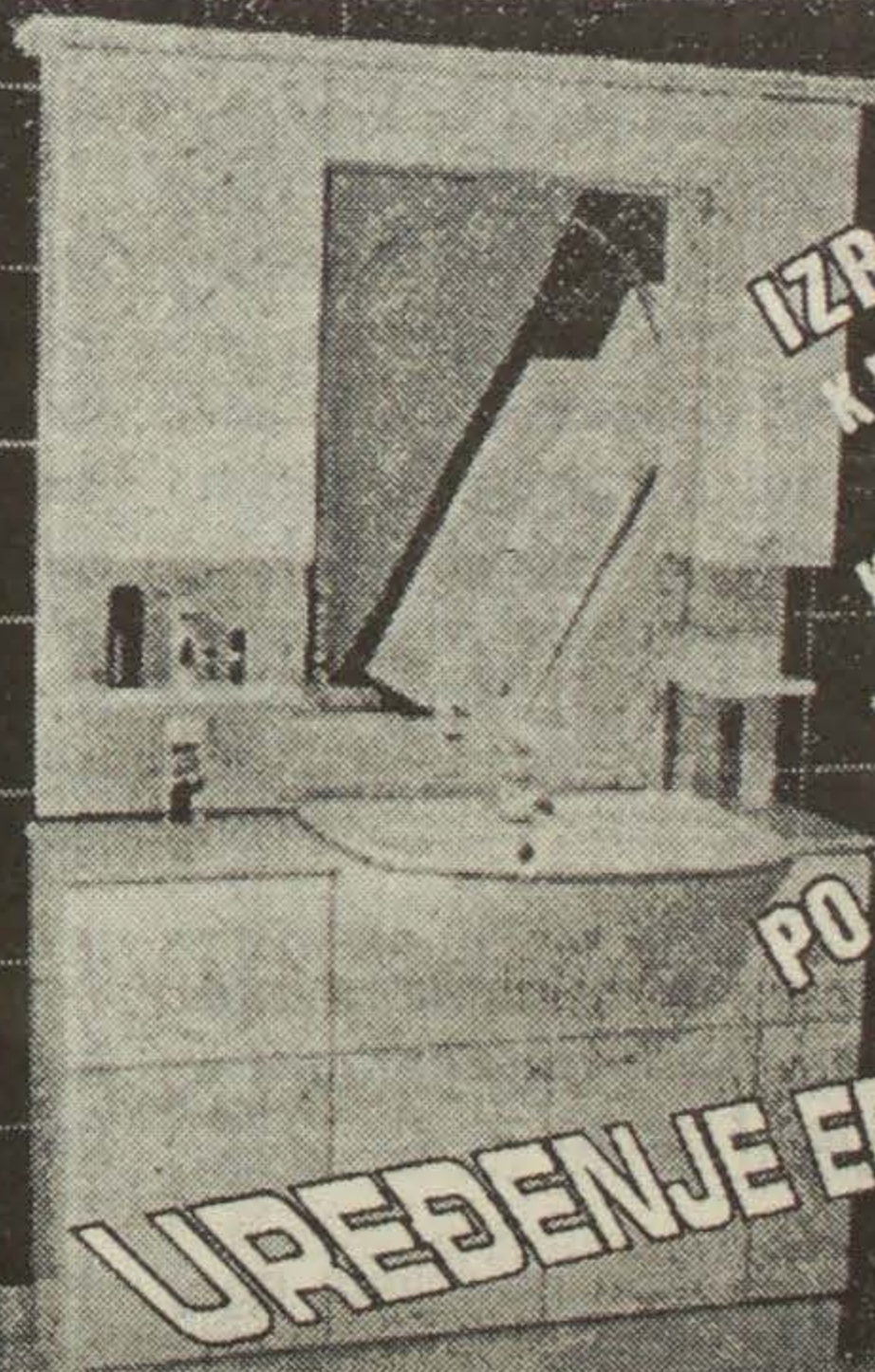
VLADO TUMBAS

- suradnik turističke agencije -

tel / fax: + 381 24 556 247
mobitel: + 36 309 287 011

...uvek, kada poželite lepe stvari.

IZRAĐUJEMO
KUPATILSKI
I
KUHINJSKI
NAMEŠTAJ
PO NARUDŽBI

UREĐENJE ENTERIJERA

PRODAJEMO UNIVER, MEDIJAPAN, RADNE PLOČE,
ŠARKE ("LAMA"-SLOVENIJA) I SAV OSTALI PRIBOR ZA STOLARE,
PLOČICE, SANITARIJU I KOMPLETNI GRADEVINSKI MATERIJAL.

24000 SUBOTICA, Batinska 34, Tel./fax: 024/ 561-186, Tel.: 024/ 561-187

INTERNET

www.
TippNet
.co.yu

provider

U SUBOTICI

- 30 ulaznih linija na 654-321
- 128K zemaljskog linka
512K sopstvenog
satelitskog linka

555 765
Braće Jugovića br. 5.
Subotica

**ČITAJTE I ŠIRITE
ZVONIK**

HORVÁT BUSINESS CENTER
HRVATSKI POSLOVNI CENTAR
CROATIAN BUSINESS CENTER

Nagymező u. 49.
H. 1065 Budapest P.f. 468

Tel: (36-1) 269-1301,
311-9200, 353-1501
Tel/fax: (36-1) 269-1300

SLUČAJNOM ČITATELJU

Sigurno iz svog životnog iskustva možete izdvojiti neki susret, fragment razgovora ili neku misao koja vas je zaustavila u svagdašnjoj rutini, potakla na razmišljanje o životu, cilju, o sebi. Takvi, milosni trenuci su dar Božji, ali ih mi često vrlo vješto izbjegnemo jer nas oni mogu suočiti s istinom. A ISTINA je, najčešće, ono čega se plašimo, što nismo radi spoznati, pa bираmo lakši put, "šira vrata". Ali kada se odvažimo da zastanemo i pažljivo oslušnemo "onaj nutarnji glas" može nam se dogoditi nešto izuzetno - istina koja oslobađa. Obraćanje...

Ispričat ću vam jedno takvo iskustvo.

Ovih dana puni trideset i osmu. Žena koja se do prije dvije godine mogla ubrojiti u "vojsku" onih koje nazivamo "kršćani na papiru". Na sv. misu je išla samo na polnoćku i Uskrs; poslije Prve Pričesti nije više išla na vjeronauk pa stoga nije ni primila sakrament sv. Potvrde, a ruke je sklapala na molitvu samo u bolesti ili nekoj većoj nevolji.

Poslije tridesete, kažu stariji, obično se počinju podvlačiti crte i svoditi životni računi. Ni ona nije izbjegla to preispitivanje. Bilo je dosta toga pod znakom plus - bila je situirana (premda bez vlastite obitelji), imala je dobar posao za koji se školovala i koji je obavljala revnosno, nekolicinu vjernih prijatelja koje je voljela i posjećivala. Bilo je toga i pod drugim "tasom", s oznakom minus. Promašaji i nezadovoljstva nekako su izbalansirali "životnu vagu". Sve je to sprva prihvatila kao "sudbinu" koje je sada, nakon takve "računice", bila samo malo svjesnija. I, išla je dalje, ustaljenim ritmom.

Ali, počela je sve jasnije osjećati da joj nešto nedostaje. Osamljujući se ponekad, sve je jasnije čula "nutarnji glas" koji joj je govorio da je nešto zaboravila, zapostavila. Da, i sama je osjećala tu prazninu koju nije mogla definirati. Ne, nije to što nije bila udata, i nije imala djecu; to je ostalo pod znakom minus u "životnoj računici" i toga je bila svjesna. Ovo je, predosjećala je, bilo nešto dublje i značajnije.

Kako je te praznine postajala svjesnija, nemir je rastao u njoj. Sve više je čitala, nesvjesno tragajući u iskustvima drugih. Nedjeljna popodneva je umjesto praćenja omiljene TV serije zamijenila odlaskom na misu u obližnju crkvu. Svaki put je naučila nešto više; ne samo kada treba ustati ili kleknuti, nego kako se prepoznati u svećenikovo propovijedi, kako iz nje izvući poduku. Tako je jedne nedjelje u listopadu uhvatila sebe kako plače slušajući Evandjelje po Ivanu i propovijed u koju je svećenik utkao Isusove poruke: "Kao što je Otac ljubio mene, tako sam i ja ljubio vas; ostanite u mojoj ljubavi. Budete li čuvali moje zapovijedi, ostat ćete u mojoj ljubavi; kao što sam i ja čuvao zapovijedi Oca svoga te ostajem u ljubavi njegovoj. To sam vam govorio da moja radost bude u vama i da vaša radost bude potpuna" (Iv 15,9-11).

Ta nedjeljna misa i te suze bile su, dragi čitatelju, onaj milosni trenutak njena zaustavljanja, njezina suočenja sa istinom, obraćenja. Pronašla je i shvatila da je Bog onaj na kojega je zaboravila, koga je zapostavila, a koji joj je nedostajao svo to vrijeme. I kada se "okrenula" i spoznala da je Isus nikada nije napustio, da je tu i čeka na nju, nemir se polako počeo povlačiti iz njene duše.

Sve je dalje išlo praćeno Njegovim blagoslovom. Kriziranje nakon vjeronauka za odrasle na koji je odlazila svake nedjelje u toku šest mjeseci pripreme za primanje sv. sakramenata; pa uključivanje u molitvenu zajednicu; aktivno učešće u župskim vjerskim događanjima... Životni problemi nisu nestali, naprotiv. Ostala je i bez posla u jednom kratkom periodu, ali podrška, utjeha i molitva zajednice kojoj je sada pripadala doprinijeli su da s pouzdanjem Bogu prepusti svoje brige. I On ih je riješio, te i mnoge druge koje su uslijedile. Naučila je drugačije se boriti s nedaćama i strahovima, ne padajući u očaj i beznađe. Radovala se miru svoje duše nakon svake sv. ispovijedi. Sreću joj je donosio susret s novim prijateljima iz župske zajednice. I nikada nije prestala zahvaljivati Bogu za onaj trenutak u kom je Njegova neizmjerljiva Ljubav dotakla njeno srce, njenom životu dala smisao i obasjala cilj.

Darujem vam ovo iskustvo s nadom da će vas potaći na traganje, na pažljivije oslušivanje "nutarnjeg glasa". Pokušajte se zaustaviti u ovo ljetnje predvečerje; odbijte poziv na kavu (ionako ste popili već previše), preskočite barem jednu epizodu neizbježne TV serije (npr. "X-files") i pročitajte ovaj "Zvonik" od korica do korica. Možda u nekom retku, u nekoj misli, kutku, pronađete i osjetite poziv i dodir Božje milosti koja vam donosi mir i oslobođenje.

Nemojte odustajati, jer nikad nije kasno. SRETNO!

Bernarda

Dok je nebeskog svoda

Hvaljen Isus i danas
od zvona snažnije ječi,
cijepa zemaljsku tamu
i jače no dukat zveči.

Hvaljen Isus ni danas
zatamnjen ne može biti,
dok živi u nama vjera,
nitko ga neće skriti.

Hvaljen Isus i danas
čuje se u mom sokaku
kada maleno dijete
pozdravi staru baku.

Hvaljen Isus i danas,
ta dika šokačkog roda,
nikad umrijeti neće,
dok je nebeskog svoda.

"Meštar"

PRVA SAMOSTALNA IZLOŽBA ANICE BALAŽEVIĆ

U izložbenom prostoru Gradske biblioteke u Subotici u ponedjeljak 26. srpnja otvorena je prva samostalna izložba slika u tehnici slame pok. Anice Balažević.

Izložbu je priredila slamarska sekcija Matice hrvatske - Subotica. O životu i radu Anice Balažević govorila je Viktorija Grunčić, predsjednica Matice hrvatske, a o izložbenoj postavci Milka Mikuška, direktorica Gradskog muzeja.

Nastupili su i mladi recitatori iz župe sv. Jurja, a nekoliko kratkih glazbenih točaka izveo je na sintisajzeru Saša Grunčić.

Izložene su slike od slame, fotografije iz njezinog života i krune za "kraljice" koje je ona izradila. /Zv/

SUBOTICA - SV. Marija
od 30. 08. do 7. 09. 1999.
u povodu 70. obljetnice crkve

Dvojezična devetnica u čast Maloj Gospi

Svaku večer u 17,30 sati: Krunica
u 18 sati: sv. misa i propovijed

7. 09. u 18 sati:

PROŠTENJE I PROSLAVA 70. OBLJETNICE CRKVE

Sv. misu predvodi: **MONS. DR. IVAN PÉNZES**

Subotica - Isusovo Uskrsnuće
22. 08. 1999. u 19 sati

KONCERT ZBORA ŽUPE ISUSOVA USKRSNUĆA

Nastupaju: Mješoviti zbor i solisti

PROŠTENJE NA BUNARIĆU

28. 08. 1999.

u 19 sati: SLUŽBA POKORE, KRUNICA, ISPOVIJED
u 21 sat: SLUŽBA SVJETLA, PROCESIJA SA
SVIJEĆAMA, KRUNIDBA GOSPE

(predvodi: **Franjo kardinal Kuharić** i

mons. dr. Ivan Péntzes, biskup)

u 22 sata: SVETA MISA i PROPOVIJED
(predvodi: mons. Stjepan Beretić,
katedralni župnik)

u 23 sata: BDJENJE
Večeras su sve pobožnosti dvojezične

29. 08. 1999.

u 7 sati: SVETA MISA U KAPELI (dvojezično)

u 8 sati: BISKUPSKA MISA (mađarski)

- mons. dr. Ivan Péntzes

u 10 sati: BISKUPSKA MISA (hrvatski)

- uzoriti g. **FRANJO kardinal KUHARIĆ**

u 16 sati: SVETA MISA (dvojezično)

- Josip Leist, župnik palički

PROŠTENJE NA HRVATSKOM MAJURU

nedjelja, 5. 09. u 11 sati

- PREPORUČAMO - PREPORUČAMO -

Iz tiska su izašle dvije nove knjige Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović" Subotica po vrlo popularnoj cijeni:

- Roman Miz: OD BOGA DO SOTONE

SLOBODNE CRKVE, SLJEDBE I KULTOVI

(50 din.)

- Antun Gabrić: ČUDAN JENDEK

i druge bunjevačke pripovitke

(20 din.)

Narudžbe: Uredništvo "ZVONIKA"

EKOLOŠKI CENTAR „GLOBUS“

24000 SUBOTICA, Otmara Majera 10, Tel./fax: (024) 551-202, 553-142

PROIZVODNJA VISOKIH LIŠĆARA, ČETINARA, RAZNIH UKRASNIH ŽBUNASTIH VRSTA, ŽIVIH OGRADA, RUŽA, PERENA I CVEĆA.

SNIMANJE TERENA, IZRADA PROJEKATA OZELENJAVANJA, OBREZIVANJE I ODRŽAVANJE ZELENIH POVRŠINA.

ZAŠTITA OD SVIH VRSTA OBOLJENJA I ZAŠTITA DRVEĆA ZAŠTIĆENOG ZAKONOM.

ZVONIK, Katolički list (mjesečnik). Izdaje: Rimokatolički župni ured sv. Roka, 24000 SUBOTICA, Ivana Milutinovića 52. Telefon: 024/554-896; E-mail: zvonik@tippnet.co.yu. Uredničko vijeće: Andrija Anišić - glavni i odgovorni urednik; Franjo Ivanković - zamjenik glavnog i odgovornog urednika; mr. Ervin Čeliković - tehnički urednik; Katarina Čeliković - lektor i korektor; Bernarda Kopunović - korektor; Cecilija Milanković - vinjete; Josip Anišić, Željko Augustinov, Stjepan Beretić, Marko Forgić, Bela Gabrić, Josip Ivanković, Elizabeta Kesler, Andrija Kopilović, Grgo Kujundžić, o. Mato Miloš, Lazar Novaković, Ivan Piuković, Blaženka Piuković, s. Blaženka Rudić, i Branko Vaci; Alojzije Stantić i s. Silvana Milan - marketing; Uredništvo stranica mladih: Vesna Ivanković, Dijana Šarčević, Ivana Lazić, Ladislav Huska, Marina Kujundžić, Svetlana Sudarević, Željka Zelić. List je registriran u Ministarstvu za informacije Republike Srbije, broj: 632-1093/94-03, 20.10. 1994. Tisak: Štamparija "GLOBUS", Otmara Majera 10, Subotica, Tel.: 024/551-202.

Na bunjevačkoj dužijanci rado sudjeluju i Šokci; tu su i darovi za nadbiskupa

Bit će dužijance i u trećem tisućljeću

DUŽIJANCA '99. U SLICI

Gazda, ris je gotov, mož' počet dužijanca; Evo i kruva od novog brašna za gradonačelnika

Srdačan bratski pozdrav biskupa domaćina i dragog gosta

Nadbiskup se susreo i s redovnicama. I one puno pomažu oko dužijance.

Mladima triba pokazat' kako se sprema dužijanca. Pere, Ivan i Stipan to rade zdravo dobro.

DUŽIJANCA '99.

"Oni predstavljaju jedno slavlje
koje je duboko ukorijenjeno
u kulturu ovoga naroda
u ovoj ravnoj Bačkoj."

(Nadbiskup Bozanić)

**Predstavljamo slikom
bandaše i bandašice...**

Pratioci i pratilje bandaša i bandašice

iz Sombora

iz Žednika

iz Bajmoka

iz Male Bosne

iz Tavakuta

iz Đurđina